

Denne tekst tjener udelukkende som dokumentationsværktøj og har ingen retsvirkning. EU's institutioner påtager sig intet ansvar for dens indhold. De autentiske udgaver af de relevante retsakter, inklusive deres betragtninger, er offentliggjort i den Europæiske Unions Tidende og kan findes i EUR-Lex. Disse officielle tekster er tilgængelige direkte via linkene i dette dokument

► **B****PARTNERSKABSÅFТАLE**

Mellem på den ene side medlemmerne af gruppen af stater i Afrika, Vestindien og Stillehavet og på den anden side Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater undertegnet i Cotonou den 23. juni 2000

(EFT L 317 af 15.12.2000, s. 3)

Ændret ved:

		nr.	Tidende side	dato
► <u>M1</u>	Afgørelse nr. 1/2003 truffet af AVS-EF-Ministerrådet den 16. maj 2003	L 141	25	7.6.2003
► <u>M2</u>	Afgørelse nr. 2/2004 truffet af AVS-EF-Ministerrådet den 30. juni 2004	L 297	18	22.9.2004
► <u>M3</u>	Aftale i form af brevveksling mellem Det Europæiske Fællesskab og Barbados, Belize, Republikken Congo, Fiji, Den Kooperative Republik Guyana, Republikken Côte d'Ivoire, Jamaica, Republikken Kenya, Republikken Madagaskar, Republikken Malawi, Republikken Mauritius, Republikken Surinam, St. Christopher og Nevis, Kongeriget Swaziland, Den Forenede Republik Tanzania, Republikken Trinidad og Tobago, Republikken Uganda, Republikken Zambia og Republikken Zimbabwe om Republikken Mozambiques tiltrædelse af protokol nr. 3 om AVS-sukker i bilag V til AVS-EF-partnerskabsaftalen	L 356	2	1.12.2004
► <u>M4</u>	Aftale om ændring af partnerskabsaftalen mellem medlemmerne af gruppen af stater i Afrika, Vestindien og Stillehavet på den ene side og Det Europæiske Fællesskab og medlemsstaterne på den anden side undertegnet i Cotonou den 23. juni 2000	L 209	27	11.8.2005
► <u>M5</u>	Afgørelse nr. 1/2006 truffet af AVS-EF-Ministerrådet den 2. juni 2006	L 247	22	9.9.2006
► <u>M6</u>	Afgørelse nr. 4/2007 truffet af AVS-EF-Ministerrådet den 20. december 2007	L 25	11	30.1.2008
► <u>M7</u>	AVS-EF-Ministerrådets afgørelse nr. 1/2008 af 13. juni 2008	L 171	63	1.7.2008
► <u>M8</u>	AVS-EF-Ministerrådets afgørelse nr. 3/2008 af 15. december 2008	L 352	59	31.12.2008
► <u>M9</u>	Afgørelse nr. 1/2009 truffet af AVS/EF-Ministerrådet den 29. maj 2009	L 168	48	30.6.2009
► <u>M10</u>	Aftale om ændring for anden gang af partnerskabsaftalen mellem på den ene side medlemmerne af gruppen af stater i Afrika, Vestindien og Stillehavet og på den anden side Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater, undertegnet i Cotonou den 23. juni 2000, som ændret første gang i Luxembourg den 25. juni 2005	L 287	3	4.11.2010
► <u>M11</u>	AVS-EU-Ministerrådets afgørelse nr. 1/2012 af 15. juni 2012	L 174	27	4.7.2012

► <u>M12</u>	AVS-EU-Ministerrådets afgørelse nr. 1/2013 af 7. juni 2013	L 173	67	26.6.2013
► <u>M13</u>	AVS-EU-Ministerrådets afgørelse nr. 1/2014 af 20. juni 2014	L 196	40	3.7.2014
► <u>M14</u>	AVS-EU-Ambassadørudvalgets afgørelse nr. 3/2016 af 12. juli 2016	L 192	77	16.7.2016
► <u>M15</u>	AVS-EU-Ministerrådets afgørelse nr. 1/2018 af 31. maj 2018	L 148	7	13.6.2018

Berigtiget ved:

- **C1** Berigtigelse, EUT L 385 af 29.12.2004, s. 88 (22000A1215(01))

▼B**PARTNERSKABSÅFТАLE**

Mellem på den ene side medlemmerne af gruppen af stater i Afrika, Vestindien og Stillehavet og på den anden side Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater undertegnet i Cotonou den 23. juni 2000

INDHOLDSFORTEGNELSE**PRÆAMBEL**

DEL 1	ALMINDELIGE BESTEMMELSER
Afsnit I	Mål, principper og aktører
Kapitel 1	Mål og principper
Kapitel 2	Aktørerne i partnerskabet
Afsnit II	Den politiske dimension
DEL 2	INSTITUTIONELLE BESTEMMELSER
DEL 3	SAMARBEJDSSTRATEGIER
Afsnit I	Udviklingsstrategier
Kapitel 1	Generelle rammer
Kapitel 2	Støtteområder
Afdeling 1	Økonomisk udvikling
Afdeling 2	Social og menneskelig udvikling
Afdeling 3	Regionalt samarbejde og regional integration
Afdeling 4	Tematiske og tværgående spørgsmål
Afsnit II	Økonomisk og handelsmæssigt samarbejde
Kapitel 1	Mål og principper
Kapitel 2	Nye handelsordninger
Kapitel 3	Samarbejde i internationale fora
Kapitel 4	Handel med tjenesteydelser
Kapitel 5	Handelsrelaterede områder
Kapitel 6	Samarbejde på andre områder
DEL 4	SAMARBEJDE MED HENBLIK PÅ UDVIKLINGSFINANSIERING
Afsnit I	Almindelige bestemmelser
Kapitel 1	Mål, principper, retningslinjer og bistandsberettigede
Kapitel 2	Anvendelsesområde og finansieringens art
Afsnit II	Finansielt samarbejde
Kapitel 1	Finansielle midler
Kapitel 2	Gæld og strukturtilpasningsstøtte

▼B

Kapitel 3	Støtte i tilfælde af udefra kommende chok
Kapitel 4	Støtte til sektorspecifikke politikker
Kapitel 5	Mikroprojekter og decentralt samarbejde
Kapitel 6	Humanitær bistand, katastrofebistand og bistand efter katastrofer
Kapitel 7	Støtte af investeringer og udvikling af den private sektor
Afsnit III	Fagligt samarbejde
Afsnit IV	Procedurer og forvaltningsordninger
DEL 5	ALMINDELIGE BESTEMMELSER OM DE MINDST UDVIKLEDE AVS-STATEN, AVS-INDLANDSSTATEN OG AVS-ØSTATEN
Kapitel 1	Almindelige bestemmelser
Kapitel 2	De mindst udviklede AVS-stater
Kapitel 3	AVS-indlandsstaterne
Kapitel 4	AVS-østaterne
DEL 6	AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

▼B**PRÆAMBEL**

SOM HENVISER til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab på den ene side og til Georgetown-aftalen om oprettelse af gruppen af stater i Afrika, Vestindien og Stillehavet (AVS-staterne) på den anden side,

SOM BEKRÆFTER deres tilsagn om at ville arbejde sammen om at virkeliggøre målene om udryddelse af fattigdom, bæredygtig udvikling og gradvis integration af AVS-staterne i verdensøkonomien,

SOM UNDERSTREGER, at de er besluttet på gennem samarbejde at yde et væsentligt bidrag til AVS-staternes økonomiske, sociale og kulturelle udvikling og til større velfærd for deres befolkninger ved at hjælpe dem med at klare udfordringerne ved globaliseringen og ved at styrke AVS-EU-partnerskabet med sigte på at give globaliseringsprocessen en stærkere social dimension,

SOM BEKRÆFTER deres vilje til at tilføre deres særlige indbyrdes forhold ny fremdrift og til at følge en vidtspændende og integreret tilgang til et udvidet partnerskab baseret på politisk dialog, udviklings-samarbejde og økonomiske og handelsmæssige forbindelser,

SOM ERKENDER, at et politisk klima, der sikrer fred, sikkerhed og stabilitet, respekt for menneskerettighederne, demokratiske principper og retsstaten samt god regeringsførelse er en integrerende del af langsigtet udvikling, og som erkender, at de berørte lande primært selv har ansvaret for at skabe et sådant klima,

SOM ERKENDER, at en forsvarlig og bæredygtig økonomisk politik er en forudsætning for udvikling,

SOM HENVISER til De Forenede Nationers pagt, og som minder om verdenserklæringen om menneskerettigheder, resultaterne af Wien-konferencen om menneskerettigheder i 1993, konventionerne om borgerlige og politiske rettigheder og om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, konventionen om barnets rettigheder, konventionen om afskaffelse af alle former for diskrimination imod kvinder, den internationale konvention om afskaffelse af alle former for race-diskrimination, Genève-konventionerne af 1949 og andre instrumenter inden for den humanitære folkeret, konventionen af 1954 om statsløse personers retsstilling, Genève-konventionen af 1951 om flygtninges retsstilling samt New York-protokollen af 1967 om flygtninges retsstilling,

SOM BETRAGTER Europarådets konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, den afrikanske pagt om menneskerettigheder og folkenes rettigheder og den amerikanske konvention om menneskerettigheder som positive regionale bidrag til respekten for menneskerettighederne i Den Europæiske Union og AVS-staterne,

▼M4

SOM PÅ NY BEKRÆFTER, at forbrydelser, som verdenssamfundet betragter med den dybeste alvor, ikke må forblive ustraffet, og at de må forfølges effektivt ved nationale foranstaltninger og ved et udvidet globalt samarbejde,

SOM TAGER I BETRAGTNING, at en velfungerende international straffedomstol vil være en betydelig gevinst for freden og retfærdighed i verden,

▼M10

SOM HENVISER til erklæringerne fra de på hinanden følgende topmøder for AVS-staternes stats- og regeringschefer,

SOM SKØNNER, at millenniumudviklingsmålene som anført i Millenniumerklæringen, som blev vedtaget af De Forenede Nationers generalforsamling i 2000, særlig hvad angår udryddelse af ekstrem fattigdom og sult, og de udviklingsmål og -principper, der er vedtaget på De Forenede Nationers konferencer, giver et klart udsyn og bør ligge til grund for AVS-EU-samarbejdet i henhold til denne aftale, og som erkender, at EU og AVS-staterne bliver nødt til at gøre en samordnet indsats for at kunne gøre hurtigere fremskridt hen imod millenniumudviklingsmålene,

SOM TILSLUTTER SIG den dagsorden for bistandseffektivitet, der blev påbegyndt i Rom, videreført i Paris og yderligere udviklet i Accra-handlingsplanen,

SOM ER SÆRLIG OPMÆRKSOMME på de tilsagn, der blev afgivet, og de mål, der blev vedtaget på FN-konferencen og andre internationale konferencer, og som erkender behovet for en yderligere indsats til at virkeliggøre målene og gennemføre handlingsprogrammerne fra disse fora,

SOM ER KLAR OVER den alvorlige globale miljøudfordring der følger af klimaforandring, og som er dybt bekymret over, at de mest sårbare befolkningsgrupper lever i udviklingslande, især i de mindst udviklede lande og små AVS-østater, hvor klimarelaterede fænomener som stigende vandstand i havene, kysterosion, oversvømmelser, tørke og ørkendannelse truer deres levebrød og bæredygtige udvikling.

▼B

SOM ØNSKER at respektere de grundlæggende arbejdstagerrettigheder under hensyntagen til principperne i Den Internationale Arbejdsorganisations relevante konventioner,

SOM HENVISER til forpligtelserne inden for rammerne af Verdenshandelsorganisationen,

HAR VEDTAGET AT INDGÅ DENNE AFTALE:

DEL 1

ALMINDELIGE BESTEMMELSER

AFSNIT I

MÅL, PRINCIPPER OG AKTØRER

KAPITEL 1

Mål og principper*Artikel 1***Partnerskabets mål**

Fællesskabet og dets medlemsstater på den ene side og AVS-staterne på den anden side, i det følgende benævnt »parterne«, indgår denne aftale for at befordre og fremskynde den økonomiske, kulturelle og sociale udvikling i AVS-staterne med det sigte at bidrage til fred og sikkerhed og fremme et stabilt og demokratisk politisk klima.

▼B

Partnerskabet har som centralt mål at mindske og med tiden udrydde fattigdom i samspil med målet om at fremme bæredygtig udvikling og gradvis integration af AVS-staterne i verdensøkonomien.

▼M10

Disse mål og parternes internationale forpligtelser, herunder millennium-udviklingsmålene, danner grundlag for alle udviklingsstrategier og virkeliggøres gennem en integreret tilgang, der på én og samme tid tager hensyn til de politiske, økonomiske, sociale, kulturelle og miljø-mæssige aspekter af udvikling. Partnerskabet danner en sammenhængende ramme til støtte for de udviklingsstrategier, som de enkelte AVS-stater vælger at følge.

Bæredygtig økonomisk vækst, udvikling af den private sektor, øget beskæftigelse og bedre adgang til produktionsfaktorer indgår som elementer i denne ramme. Der ydes støtte til respekt for individets rettigheder, opfyldelse af grundlæggende behov, fremme af social udvikling og tilvejebringelse af betingelserne for en retfærdig fordeling af vækstens goder. Regional og subregional integration, som kan befordre AVS-staternes integration i verdensøkonomien i henseende til handel og private investeringer, fremmes og støttes. En integrerende del af tilgangen er opbygning af kapaciteten hos aktørerne i udviklingen og forbedring af de institutionelle rammer, der er nødvendige for at skabe social samhørighed, for at få et demokratisk samfund og markedsøkonomien til at fungere og for at danne et aktivt og organiseret civilsamfund. Der tages systematisk hensyn til kvindernes situation og til kønsaspektet på alle områder - det politiske, det økonomiske og det sociale. Principperne om bæredygtig forvaltning af naturressourcerne og af miljøet, herunder klimaforandring, lægges til grund og integreres på alle planer i partnerskabet.

*Artikel 2***Grundlæggende principper**

AVS-EF-samarbejdet, der bygger på bindende retsregler og blandede institutioner, ledes af den internationalt aftalte dagsorden for bistands-effektivitet hvad angår ejerskab, tilpasning, harmonisering, resultatorienteret bistandsforvaltning og gensidig ansvarlighed, og udmøntes på grundlag af følgende hovedprincipper:

- partnernes ligestilling og ejerskab til udviklingsstrategierne: AVS-staterne fastlægger med henblik på virkeliggørelsen af målene for partnerskabet strategierne for udviklingen af deres økonomier og samfund i fuld uafhængighed og under behørigt hensyn til de væsentlige og grundlæggende elementer, der er omhandlet i artikel 9; partnerskabet skal anspore til, at de berørte lande og befolkninger selv overtager ejerskabet af udviklingsstrategierne; EU-udviklingspartnerne afpasser deres programmer efter disse strategier
- deltagelse: centralforvaltningen er hovedpartner, men partnerskabet er åbent for deltagelse af AVS-parlamerter og lokale myndigheder i AVS-staterne samt forskellige andre aktører for at anspore til, at alle grene af samfundet, herunder den private sektor og civilsamfundsorganisationer, inddrages i det almindelige politiske, økonomiske og sociale liv

▼ M10

- dialogens afgørende rolle og opfyldelse af gensidige forpligtelser samt ansvarlighed: de forpligtelser, som parterne påtager sig inden for rammerne af deres dialog, er nøgleelementer i deres partnerskab og deres samarbejdsforbindelser; parterne arbejder nært sammen om at fastlægge og gennemføre de processer, der er nødvendige for donortilpasning og -harmonisering, med henblik på at sikre, at AVS-staterne har en nøglerolle i disse processer
- differentiering og regionalisering: samarbejdsordningerne og -prioriteterne varierer efter en partners udviklingsniveau, behov, resultater og langsigtede udviklingsstrategi. De mindst udviklede stater indrømmes særbehandling. Der tages hensyn til indlandsstaters og østaters sårbarhed. Der lægges særlig vægt på regional integration, også på kontinentalt plan.

▼ B*Artikel 3***Virkeliggørelse af denne aftales mål**

Parterne træffer, hver for sit vedkommende inden for rammerne af denne aftale, alle almindelige eller særlige foranstaltninger, som er egnede til at sikre opfyldelsen af de forpligtelser, som følger af denne aftale, og lette virkeliggørelsen af målene heri. De afholder sig fra at træffe foranstaltninger, der kan bringe disse mål i fare.

KAPITEL 2**Aktørerne i partnerskabet****▼ M10***Artikel 4***Generel tilgang**

AVS-staterne fastlægger suverænt principperne, strategierne og modellerne for udviklingen af deres økonomi og samfund. De opstiller sammen med Fællesskabet de i denne aftale omhandlede samarbejdsprogrammer. Parterne anerkender dog, at ikke-statslige aktører, AVS-staternes nationale parlamenter og lokale decentrale myndigheder kan spille en supplerende rolle i og potentielt bidrage til udviklingsprocessen, især på nationalt og regionalt plan. Til dette formål skal ikke-statslige aktører, AVS-staternes nationale parlamenter og lokale decentrale myndigheder, når det er hensigtsmæssigt, og på de i denne aftale fastlagte betingelser:

- informeres og inddrages i konsultationerne om samarbejdspolitikker og -strategier, om prioriteterne for samarbejdet, særlig på områder, som de beskæftiger sig med, eller som direkte berører dem, og om den politiske dialog
- gives støtte til kapacitetsopbygning på særlig vigtige områder med henblik på at styrke disse aktørers handleevne, navnlig med hensyn til organisation og repræsentation, og oprettelsen af konsultationsordninger, herunder kommunikations- og dialogkanaler, og med henblik på at fremme strategiske alliancer.

▼ M10

Ikke-statslige aktører og lokale decentrale myndigheder skal, når det er hensigtsmæssigt:

- tildeles finansielle midler på de i denne aftale fastlagte betingelser med henblik på at støtte udviklingen i lokalområderne
- inddrages i gennemførelsen af samarbejdsprojekter og -programmer på områder, som de beskæftiger sig med, eller hvor de har en komparativ fordel.

▼ B*Artikel 5***I n f o r m a t i o n**

Samarbejdet støtter tiltag, der tager sigte på at øge informationen og skabe større bevidsthed om de grundlæggende træk ved AVS-EU-partnerskabet. Samarbejdet skal også:

- ansøre til dannelse af partnerskaber og knytte forbindelser mellem AVS- og EU-aktører
- styrke netværksaktiviteter og udveksling af sagkundskab og erfaringer mellem aktørerne.

*Artikel 6***D e f i n i t i o n e r****▼ M10**

1. I samarbejdet deltager:

- a) statslige aktører (lokale, regionale og nationale myndigheder), herunder AVS-staternes nationale parlamenter
- b) AVS-staternes regionale organisationer og Den Afrikanske Union. I forbindelse med denne aftale omfatter begrebet regionale organisationer eller niveauer også subregionale organisationer eller niveauer
- c) ikke-statslige aktører:
 - den private sektor
 - arbejdsmarkedets parter og de økonomiske interesseorganisationer, herunder fagforeninger
 - civilsamfundet i alle dets former alt efter nationalt særpræg.

▼ B

2. Parternes anerkendelse af ikke-statslige aktører afhænger af, i hvilket omfang disses indsats er rettet mod befolkningens behov, hvilken specifik kompetence de har, og hvorvidt deres opbygning og ledelse er demokratisk og åben.

▼B*Artikel 7***Kapacitetsopbygning**

Civilsamfundets bidrag til udviklingen kan øges ved at styrke interesseorganisationer og almennyttige ikke-statslige organisationer på alle samarbejdsområder. Dette forudsætter:

- at oprettelsen og udviklingen af sådanne organisationer fremmes og støttes
- at der skabes ordninger til at inddrage sådanne organisationer i udformningen, gennemførelsen og evalueringen af udviklingsstrategier og -programmer.

AFSNIT II

DEN POLITISKE DIMENSION**▼M10***Artikel 8***Politisk dialog**

1. Parterne fører regelmæssigt en vidtspændende, afbalanceret og dybtgående politisk dialog, som munder ud i forpligtelser for begge parter.

2. Målet med denne dialog er at udveksle oplysninger, fremme gensidig forståelse og lette fastlæggelsen af fælles prioriteter og agendaer, særlig gennem en anerkendelse af forbindelsen mellem de forskellige aspekter af forholdet mellem parterne og de forskellige samarbejdsområder, der er fastlagt ved denne aftale. Dialogen letter konsultationerne og styrker samarbejdet mellem parterne i internationale fora, og den fremmer og opretholder et effektivt multilateralt system. Målet med dialogen er også at forebygge situationer, hvor den ene af parterne måtte finde det nødvendigt at gøre brug af konsultationsprocedurerne i artikel 96 og 97.

3. Dialogen berører alle de ved denne aftale fastlagte mål samt spørgsmål af fælles, generel eller regional interesse, herunder emner vedrørende regional og kontinental integration. Gennem dialog bidrager parterne til fred, sikkerhed og stabilitet og fremmer et stabilt og demokratisk politisk klima. Dialogen omfatter samarbejdsstrategier, herunder dagsordenen for bistandseffektivitet, samt globale og sektorspecifikke politikker, herunder miljø, klimaforandring, kønsaspektet, migration og spørgsmål vedrørende kulturarven. Den tager også fat om begge parter globale og sektorrettede politikker, som vil kunne påvirke virkeliggørelsen af målene for udviklingssamarbejde.

4. Dialogen rettes bl.a. mod specifikke politiske spørgsmål af gensidig interesse eller af almindelig betydning for virkeliggørelsen af denne aftales mål, som f.eks. våbenhandel, ekstremt høje militærudgifter, narkotika, organiseret kriminalitet eller børnearbejde, eller enhver form for forskelsbehandling på grund af race, farve, køn, sprog, religion, politiske eller andre anskuelser, national eller social oprindelse, formueforhold, fødsel eller andre forhold. Dialogen omfatter også en løbende vurdering af udviklingen med hensyn til menneskerettighederne, de demokratiske principper, retsstaten og god regeringsførelse.

▼M10

5. En generel politik, der tager sigte på at fremme freden og forebygge, styre og løse voldelige konflikter, spiller en fremtrædende rolle i denne dialog tillige med kravet om, at der tages fuldt hensyn til målet om fred og demokratisk stabilitet ved fastlæggelsen af de prioriterede områder for samarbejdet. Dialogen inddrager i den forbindelse fuldt ud AVS-staternes relevante regionale organisationer og Den Afrikanske Union, når det er hensigtsmæssigt.

6. Dialogen føres på en fleksibel måde. Den er efter behov formel eller uformel og føres inden for eller uden for de institutionelle rammer, herunder AVS-gruppen, Den Blandede Parlamentariske Forsamling, under relevante former og på hensigtsmæssigt niveau, herunder på nationalt, regionalt eller kontinentalt niveau eller for hele AVS.

7. Regionale organisationer og repræsentanter for civilsamfundsorganisationer inddrages i denne dialog, ligesom også AVS-staternes nationale parlamenter, når det er hensigtsmæssigt.

8. For i givet fald at hindre, at der opstår situationer, hvor en af parterne måtte skønne det nødvendigt at gribe til konsultationsproceduren i artikel 96, skal dialogen om de væsentlige elementer være systematisk og formaliseres i overensstemmelse med retningslinjerne i bilag VII.

▼B*Artikel 9***▼M4**

Væsentlige elementer, hvad angår menneskerettighederne, de demokratiske principper og retsstaten, og grundlæggende element, hvad angår god regeringsførelse

▼B

1. Samarbejdet tager sigte på en bæredygtig udvikling, hvor mennesket er i centrum som vigtigste aktør og som den, der primært skal drage nytte af udviklingen; dette indebærer, at alle menneskerettigheder respekteres og fremmes.

Respekt for alle menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, herunder respekt for de grundlæggende sociale rettigheder, demokrati baseret på retsstaten og åben og ansvarlig regeringsførelse udgør en integrerende del af bæredygtig udvikling.

2. Parterne henviser til deres internationale forpligtelser og tilsagn vedrørende respekten for menneskerettighederne. De tilkendegiver på ny deres dybe respekt for menneskets værdighed og menneskerettighederne, som udgør det enkelte menneskes og de enkelte befolkningers legitime stræben. Menneskerettighederne er universelle, udelelige og indbyrdes forbundet. Parterne forpligter sig til at fremme og beskytte alle grundlæggende frihedsrettigheder og menneskerettigheder, såvel borgerlige og politiske rettigheder som økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder. I denne forbindelse bekræfter parterne på ny, at mænd og kvinder er lige.

▼B

Parterne bekræfter, at demokratisering, udvikling og beskyttelse af de grundlæggende frihedsrettigheder og menneskerettighederne er indbyrdes forbundet og styrker hinanden i et samspil. De demokratiske principper er universelt anerkendte principper, der udgør fundamentet for statens organisation for at garantere legitimiteten af dens myndighed, lovligheden af dens handlinger, som de afspejles i dens forfatning, lovgivning og forskrifter, samt eksistensen af mekanismer for folkelig deltagelse. Hvert land udvikler på grundlag af universelt anerkendte principper sin demokratiske kultur.

Statens struktur og de forskellige myndigheders beføjelser bygger på retsstatsprincippet, som i særdeleshed indebærer virkningsfulde, tilgængelige retsmidler, et uafhængigt retssystem, der garanterer lighed for loven, og en udøvende magt, der fuldt ud er underlagt loven.

Respekten for menneskerettighederne, de demokratiske principper og retsstaten, som danner grundlag for AVS-EU-partnerskabet, er ledende for parternes interne og eksterne politik og udgør væsentlige elementer i denne aftale.

3. I en politisk og institutionel sammenhæng, hvor der værnes om menneskerettighederne, de demokratiske principper og retsstaten, forstås ved god regeringsførelse en åben og ansvarlig forvaltning af menneskelige ressourcer, naturressourcer og økonomiske og finansielle ressourcer med sigte på en retfærdig og bæredygtig udvikling. Det indebærer klare beslutningsprocedurer i offentlige myndigheder, åbne og ansvarlige institutioner, lovens forrang i forvaltningen og fordelingen af ressourcerne samt opbygning af kapacitet til at udarbejde og gennemføre foranstaltninger, der særlig sigter mod at forebygge og bekæmpe korruption.

▼M10

God regeringsførelse, som danner grundlag for AVS-EU-partnerskabet, er ledende for parternes interne og eksterne politik og udgør et grundlæggende element i denne aftale. Parterne er enige om, at alvorlige tilfælde af korruption, herunder bestikkelse, der fører til sådan korruption, som omhandlet i artikel 97, udgør en tilsidesættelse af dette element.

▼B

4. Partnerskabet støtter aktivt fremme af menneskerettighederne, demokratiseringsprocesser, konsolidering af retsstaten og god regeringsførelse.

Disse områder vil være et vigtigt emne i den politiske dialog. I forbindelse med denne dialog lægger parterne særlig vægt på igangværende forandringer og på kontinuiteten i de opnåede resultater. Ved denne løbende vurdering tages der hensyn til den økonomiske, sociale, kulturelle og historiske sammenhæng, som det enkelte land indgår i.

Disse områder står også i fokus med hensyn til støtte til udviklingsstrategier. Fællesskabet yder støtte til politiske, institutionelle og retlige reformer og til opbygning af kapaciteten hos offentlige og private aktører og i civilsamfundet som led i strategier, der fastlægges i fællesskab af den berørte stat og Fællesskabet.

▼ M10

De principper, som ligger til grund for de væsentlige og grundlæggende elementer, der er fastlagt i denne artikel, finder ligeledes anvendelse på AVS-staterne på den ene side og på Den Europæiske Union og dens medlemsstater på den anden side.

▼ B*Artikel 10***Andre elementer i det politiske klima**

1. Parterne anser følgende elementer for at bidrage til at opretholde og befæste et stabilt og demokratisk politisk klima:

— bæredygtig og retfærdig udvikling, bl.a. med adgang til produktionsfaktorer, væsentlige tjenesteydelser og domstolene

▼ M10

— større inddragelse af AVS-staternes nationale parlamenter, lokale decentrale myndigheder, når det er hensigtsmæssigt, og af et aktivt og organiseret civilsamfund og af den private sektor.

▼ B

2. Parterne anerkender, at de ► **M10** social markedsøkonomiske ◄ principper, underbygget af gennemslagskraftige konkurrenceregler og en forsvarlig politik på det økonomiske og sociale område, bidrager til at virkeliggøre partnerskabets mål.

▼ M10*Artikel 11***Fredskonsolidering, forebyggelse og løsning af konflikter, respons på skrøbelige situationer**

1. Parterne erkender, at uden udvikling og mindske af fattigdom, vil der ikke være en holdbar fred og sikkerhed, og at uden fred og sikkerhed kan der ikke være en bæredygtig udvikling. Parterne fører en aktiv, alsidig og integreret politik for fredskonsolidering og forebyggelse og løsning af konflikter samt menneskers sikkerhed, og de tager fat om skrøbelige situationer inden for partnerskabets rammer. Denne politik bygger på princippet om ejerskab og tager navnlig sigte på at opbygge national, regional og kontinental kapacitet og forebygge voldelige konflikter på et tidligt stadium ved at sætte ind over for årsagerne til konflikt, herunder fattigdom, på en målrettet måde ved hjælp af en passende kombination af alle til rådighed stående midler.

Parterne erkender, at der er nye eller ekspanderende sikkerhedstrusler, som der må tages fat om, såsom organiseret kriminalitet, pirateri og handel med især mennesker, narkotika og våben. Indvirkningen af globale udfordringer som internationale finansielle markedschok, klimaforandring og pandemier må der også tages hensyn til.

Parterne understreger, at de regionale organisationer har en vigtig rolle at spille med hensyn til fredskonsolidering og forebyggelse og løsning af konflikter og til håndtering af nye eller ekspanderende sikkerhedstrusler, hvilket i Afrika er en af Den Afrikanske Unions hovedopgaver.

▼ **M10**

2. Den indbyrdes afhængighed mellem sikkerhed og udvikling præger aktiviteterne på området fredskonsolidering og forebyggelse og løsning af konflikter, med en kombination af kort og langsigtede fremgangsmåder, der omfatter og går videre end krisestyring. Aktiviteter til håndtering af nye eller ekspanderende sikkerhedstrusler er bl.a. rettet mod håndhævelse af love, herunder samarbejde om grænsekontrol, fremme af sikkerheden for den internationale forsyningskæde og forbedring af sikkerhed for transport i luften, til søs og på landevej.

Aktiviteter på området fredskonsolidering og forebyggelse og løsning af konflikter tager navnlig sigte på at skabe lige politiske, økonomiske, sociale og kulturelle muligheder for alle samfundsgrupper, styrke regeringsførelsens demokratiske legitimitet og effektivitet, tilvejebringe effektive mekanismer til at forlige gruppeinteresser på fredelig vis, aktivt at inddrage kvinder, slå bro over kløfterne mellem forskellige samfundsgrupper samt støtte et aktivt, organiseret civilsamfund. I den forbindelse lægges der særlig vægt på at få udviklet systemer til hurtig varsling og mekanismer til fredskonsolidering, som vil kunne bidrage til konfliktforebyggelse.

3. Relevante aktiviteter omfatter også bl.a. støtte til mæglings-, forhandlings- og forsoningsbestræbelser, til en effektiv regional forvaltning af fælles, knappe naturressourcer, til demobilisering og reintegration af tidligere kombattanter, til tackling af problemer med børnesoldater samt vold mod kvinder og børn. Der træffes relevante initiativer med henblik på at få sat rimelige grænser for militærudgifter og våbenhandel, bl.a. gennem støtte til fremme og anvendelse af vedtagne standarder og adfærdskodekser samt på at bekæmpe aktiviteter, der giver næring til konflikter.

3a. Der lægges særlig vægt på at bekæmpe personelminer og eksplosive krigsefterladenskaber samt at tage fat om den ulovlige fremstilling, overførsel, omløb og ophobning af håndvåben og lette våben og ammunition hertil, herunder utilstrækkeligt sikrede og dårligt forvaltede beholdninger og beredskabslagre og deres ukontrollerede spredning.

Parterne er enige om at ville koordinere, iagttage og fuldt ud opfylde deres respektive forpligtelser i henhold til alle relevante internationale konventioner og instrumenter, og med henblik herpå forpligter de sig til at samarbejde på nationalt, regionalt og kontinentalt plan.

3b. Parterne forpligter sig til også at samarbejde om at modvirke lejesoldaters virksomhed i overensstemmelse med deres forpligtelser i henhold til alle relevante internationale konventioner og instrumenter og deres respektive love og bestemmelser.

4. For at kunne håndtere skrøbelige situationer på en strategisk og effektiv måde deler parterne oplysninger med hinanden og gør det lettere at give forebyggende respons, hvor diplomatiske, sikkerhedsmæssige og udviklingsmæssige samarbejdsværktøjer bliver kombineret på en sammenhængende måde. De bliver enige om, hvilken måde der er den bedste til at styrke staternes evne til at varetage deres kernefunktioner og til at fremme den politiske vilje til reformer, alt imens ejerskabsprincippet respekteres. Den politiske dialog er især vigtig i skrøbelige situationer og skal udvikles yderligere og styrkes.

▼ M10

5. I situationer med voldelige konflikter tager parterne alle hensigtsmæssige skridt til at forhindre en tilspidsning af volden, begrænse dens spredning og lette en bilæggelse af uoverensstemmelserne ved fredelige midler. Opmærksomheden rettes særlig mod at sikre, at de finansielle midler til samarbejdet anvendes i overensstemmelse med partnerskabets principper og mål, og forhindre, at midler omdirigeres til krigsførelsesformål.

6. I post-konfliktsituationer tager parterne alle hensigtsmæssige skridt til at stabilisere situationen i overgangsperioden for at lette tilbagemunden til en fredelig, stabil og demokratisk situation. Parterne drager omsorg for, at der skabes den nødvendige sammenhæng mellem nødforanstaltninger, rehabilitering og udviklingssamarbejde.

7. I deres indsats for at fremme og styrke fred og international retfærdighed bekræfter parterne på ny, at de er besluttede på:

- at dele erfaringer med vedtagelse af de nødvendige lovændringer til at muliggøre ratifikation og implementering af Rom-statutten for Den Internationale Straffedomstol og
- at bekæmpe international kriminalitet i overensstemmelse med folkeretten under behørigt hensyn til Rom-statutten.

Parterne skal tage skridt til at ratificere og implementere Rom-statutten og dermed forbundne instrumenter.

▼ M4*Artikel 11a***Bekæmpelse af terrorisme**

Parterne fremhæver på ny, at de på det stærkeste fordømmer alle terrorhandlinger og forpligter sig til at bekæmpe terrorisme gennem internationalt samarbejde i overensstemmelse med FN's pagt og folkeretten, relevante konventioner og instrumenter og særlig fuldstændig implementering af FN's Sikkerhedsråds resolution 1373 og 1456 og andre relevante FN-resolutioner. Med henblik herpå er parterne enige om at udveksle:

- oplysninger og terroristgrupper og deres støttenet og
- synspunkter om midler og metoder til at modvirke terrorhandlinger, også på det tekniske og uddannelsesmæssige område, samt erfaringer med modarbejdelse af terrorisme.

*Artikel 11b***Samarbejde om at modvirke spredning af masseødelæggelsesvåben**

1. Parterne skønner, at spredning af masseødelæggelsesvåben og deres fremføringsmidler, både til statslige og ikke-statslige instanser, udgør en af de alvorligste trusler mod stabiliteten og sikkerheden i verden.

▼ **M4**

Parterne er derfor enige om at samarbejde og at bidrage til at modvirke spredning af masseødelæggelsesvåben og deres fremføringsmidler ved en fuldstændig overholdelse og indfrielse på nationalt plan af deres eksisterende forpligtelser i henhold til internationale nedrustnings- og ikke-spredningstraktater og — aftaler og andre relevante internationale forpligtelser.

Parterne er enige om, at denne bestemmelse udgør et væsentligt element i denne aftale.

2. Parterne er tillige enige om at samarbejde og bidrage til at realisere målet med ikke-spredning ved:

- at tage skridt til alt efter tilfældet at undertegne, ratificere eller tiltræde og til fulde gennemføre alle andre relevante internationale instrumenter
- at indføre en effektiv ordning for national eksportkontrol til at overvåge eksport og overførsel af goder med relation til masseødelæggelsesvåben, herunder kontrol med, at teknologi med dobbelt anvendelsesformål ikke anvendes til fremstilling af masseødelæggelsesvåben, samt til at iværksætte effektive sanktioner mod omgåelse af eksportkontrollen.

Finansiell og faglig bistand i tilslutning til samarbejdet om at modvirke spredning af masseødelæggelsesvåben vil blive finansieret via andre specifikke instrumenter end dem, der er bestemt til finansiering af samarbejdet mellem AVS og EU.

3. Parterne er enige om at etablere en løbende politisk dialog til at ledsage og underbygge disse bestemmelser.

4. Hvis en part efter en indgående politisk dialog og med viden fra navnlig rapporter fra Det Internationale Atomenergiagentur (IAEA), Organisationen for Forbud mod Kemiske Våben (OPCW) og andre relevante multilaterale institutioner skønner, at den anden part har misligholdt en forpligtelse i henhold til stk. 1, meddeler den, undtagen i særligt hastende tilfælde, den anden part og AVS-Ministerrådet og EU-Ministerrådet alle nødvendige oplysninger, for at der kan foretages en grundig undersøgelse med henblik på at finde en for begge parter acceptabel løsning. Med henblik herpå opfordrer den anden part til at indgå i konsultationer om foranstaltninger, som den berørte part har truffet eller skal træffe for at afhjælpe situationen.

5. Konsultationerne føres på det plan og under de former, som skønnes at være mest hensigtsmæssige med henblik på at finde en løsning.

Konsultationerne indledes senest 30 dage efter opfordringen og fortsætter i en periode, der fastsættes ved fælles overenskomst afhængigt af, hvilken tilsidesættelse der er tale om, og hvor alvorlig den er. Under ingen omstændigheder må dialog som led i konsultationsproceduren vare længere end 120 dage.

6. Hvis konsultationerne ikke fører til en for begge parter acceptabel løsning, hvis konsultationer afvises, eller hvis der er tale om særligt hastende tilfælde, kan der træffes relevante foranstaltninger. Sådanne foranstaltninger ophæves, så snart begrundelsen for dem ikke længere er til stede.

▼ M10*Artikel 12***Sammenhæng i Fællesskabets politikker og deres indvirkning på gennemførelsen af denne aftale**

Parterne forpligter sig til at håndtere udviklingspolitisk sammenhæng på en målrettet, strategisk og partnerskabsrettet måde, bl.a. ved at styrke dialogen om emner vedrørende udviklingspolitisk sammenhæng. Unionen erkender, at også Unionens politikker på andre områder end udviklingspolitik kan støtte AVS-staternes udviklingsprioriteter på linje med målene for denne aftale. Med udgangspunkt heri vil Unionen fremme sammenhængen i disse politikker med henblik på at nå målene for denne aftale.

Såfremt Fællesskabet som led i udøvelsen af sine beføjelser påtænker at træffe en foranstaltning, som kan berøre AVS-staternes interesser for så vidt angår denne aftales mål, underretter det i god tid gruppen af AVS-stater herom, jf. dog artikel 96. Med henblik herpå underretter Kommissionen regelmæssigt sekretariatet for gruppen af AVS-stater om planlagte forslag og giver samtidig meddelelse om dens forslag til foranstaltninger af denne art. En anmodning om oplysninger kan ligeledes om nødvendigt indgives på AVS-staternes initiativ.

Efter anmodning fra AVS-staterne finder der omgående konsultationer sted, således at der inden den endelige afgørelse træffes, kan tages hensyn til deres synspunkter hvad angår virkningen af disse foranstaltninger.

I umiddelbar forlængelse af sådanne konsultationer kan AVS-staterne og gruppen af AVS-stater desuden skriftligt forelægge Kommissionen deres synspunkter og fremsætte forslag til ændringer med angivelse af, hvorledes deres ønsker kan imødekommes.

Imødekommer Fællesskabet ikke AVS-staternes anmodninger, underretter det dem hurtigst muligt herom med en angivelse af grundene hertil.

Gruppen af AVS-stater modtager også, så vidt muligt på forhånd, relevante oplysninger om disse afgørelses ikrafttræden.

▼ B*Artikel 13***M i g r a t i o n**

1. Migration er genstand for en tilbundsgående dialog inden for rammerne af AVS-EU-partnerskabet.

Parterne bekræfter deres eksisterende forpligtelser og tilsagn i henhold til folkeretten med hensyn til at respektere menneskerettighederne og fjerne enhver form for forskelsbehandling på grundlag af oprindelse, køn, race, sprog og religion.

2. Parterne er enige om, at et partnerskab i relation til migration indebærer en retfærdig behandling af tredjelandsstatsborgere, som har lovligt ophold på deres område, en integrationspolitik, der sigter mod at give sådanne statsborgere rettigheder og pligter, der svarer til parternes egne borgeres, en styrkelse af ikke-forskelsbehandling på det økonomiske, sociale og kulturelle område og en iværksættelse af foranstaltninger mod racisme og fremmedhad.

▼B

3. Hver medlemsstat behandler arbejdstagere fra AVS-staterne, der er lovligt beskæftiget på dens område, på en måde, der for så vidt angår arbejdsvilkår, aflønning og afskedigelse udelukker enhver nationalitetsbegrundet forskelsbehandling i forhold til dens egne statsborgere. Tilsvarende behandler hver AVS-stat i den henseende arbejdstagere, som er statsborgere i en medlemsstat, på samme ikke-diskriminerende måde.

4. Parterne finder, at strategier, der tager sigte på at mindske fattigdommen, forbedre leve- og arbejdsvilkårene, skabe beskæftigelse og udvikle erhvervsuddannelsen, på lang sigt bidrager til at normalisere migrationsstrømmene.

Parterne tager i forbindelse med udviklingsstrategierne og den nationale og regionale programmering hensyn til strukturelle vilkår i tilknytning til migrationsstrømmene med det formål at støtte den økonomiske og sociale udvikling i de regioner, hvorfra migranterne stammer, og mindske fattigdommen.

Fællesskabet støtter med nationale og regionale samarbejdsprogrammer uddannelsen af AVS-statsborgere i deres hjemland, i andre AVS-stater eller i Den Europæiske Unions medlemsstater. For så vidt angår uddannelse i en medlemsstat drager parterne omsorg for, at sådanne tiltag orienteres mod erhvervsmæssig integration af AVS-statsborgerne i deres hjemlande.

Parterne udarbejder samarbejdsprogrammer, der letter adgangen til uddannelse for studerende fra AVS-staterne, særlig ved hjælp af nye kommunikationsteknologier.

5. a) Inden for rammerne af den politiske dialog undersøger Ministerrådet spørgsmål vedrørende ulovlig indvandring for om nødvendigt at fastlægge grundlaget for en forebyggende politik.
- b) I denne sammenhæng er parterne navnlig enige om at sikre, at de enkelte personers rettigheder og værdighed respekteres i forbindelse med enhver procedure, der indledes med henblik på tilbagesendelse af ulovlige indvandrere til deres hjemland. Myndighederne bistår i den forbindelse sådanne personer med alle de administrative faciliteter, der er nødvendige for deres tilbagevenden.
- c) Parterne er tillige enige om:
 - i) at hver af Den Europæiske Unions medlemsstater på en AVS-stats anmodning og uden yderligere formaliteter skal acceptere tilbagevenden og tilbagetagelse af eventuelle statsborgere, som befinder sig ulovligt på denne stats område

at hver af AVS-staterne på en af Den Europæiske Unions medlemsstats anmodning og uden yderligere formaliteter skal acceptere tilbagevenden og tilbagetagelse af eventuelle statsborgere, som befinder sig ulovligt på denne medlemsstats område.

Medlemsstaterne og AVS-staterne udstyrer til dette formål deres statsborgere med passende identitetspapirer.

▼B

Hvad angår Den Europæiske Unions medlemsstater gælder forpligtelsen i henhold til dette nummer kun for personer, som betragtes som deres statsborgere i henseende til Fællesskabet i overensstemmelse med erklæring nr. 2 til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab. Hvad angår AVS-staterne gælder denne forpligtelse kun for personer, der betragtes som deres egne statsborgere i overensstemmelse med deres respektive lovgivninger

- ii) at der på anmodning af en part skal indledes forhandling med AVS-stater med henblik på i god tro og under behørigt hensyn til de relevante folkeretlige regler at indgå bilaterale aftaler om specifikke forpligtelser med hensyn til deres statsborgeres tilbagetagelse og tilbagevenden. Sådanne aftaler skal også, hvis en af parterne finder det nødvendigt, omfatte ordninger for tilbagetagelse af tredjelandstatsborgere og statsløse personer. Aftalerne skal indeholde nærmere bestemmelser om, hvilke kategorier af personer der er omfattet af ordningerne, samt regler for disses tilbagetagelse og tilbagevenden.

Der vil blive ydet AVS-staterne passende bistand til at gennemføre sådanne aftaler

- iii) at der i dette litra ved »parter« forstår Fællesskabet, enhver af dets medlemsstater og enhver AVS-stat.

DEL 2

INSTITUTIONELLE BESTEMMELSER**▼M10***Artikel 14*

De blandede institutioner

1. Denne aftales institutioner er Ministerrådet, Ambassadørudvalget og Den Blandede Parlamentariske Forsamling.

2. De blandede institutioner og de institutioner, der er oprettet under de økonomiske partnerskabsaftaler, bestræber sig på at sikre koordinering, sammenhæng og komplementaritet samt en effektiv og gensidig strøm af oplysninger, jf. dog relevante bestemmelser i nuværende eller kommende økonomiske partnerskabsaftaler.

Artikel 14a

Møder for stats- og regeringschefer

Parterne mødes på stats- eller regeringschefsniveau efter fælles aftale og på en hensigtsmæssig måde.

▼B*Artikel 15***Ministerrådet**

1. Ministerrådet består af medlemmerne af Rådet for Den Europæiske Union og medlemmer af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber på den ene side og et medlem af hver AVS-stats regering på den anden side.

Formandskabet i Ministerrådet varetages på skift af et medlem af Rådet for Den Europæiske Union og et medlem af en AVS-stats regering.

▼M10

Ministerrådet træder som generel regel sammen en gang om året på formandens initiativ, og når det i øvrigt er påkrævet, i en form og med en geografisk sammensætning, der afspejler de anliggender, der skal behandles. På disse møder vil der være konsultationer på højt plan om anliggender, som er af særlig betydning for parterne, til supplerende af det arbejde, der foregår i Det Blandede Ministerudvalg for Handel i henhold til artikel 38 og i AVS-EF-Udvalget for Samarbejde med henblik på Udviklingsfinansiering i henhold til artikel 83, og som indgår i de årlige ordinære møder i Ministerrådet.

▼B

2. Ministerrådet har til opgave:

- a) at føre den politiske dialog
- b) at vedtage de politiske retningslinjer og træffe de afgørelser, der er nødvendige for gennemførelsen af denne aftales bestemmelser, særlig vedrørende udviklingsstrategierne for de specifikke områder, der er omfattet af denne aftale, eller ethvert andet område, der måtte vise sig at være relevant, og vedrørende procedurene
- c) at undersøge og løse alle problemer, som vil kunne hæmme den rette gennemførelse af denne aftale eller udgøre en hindring for virkeliggørelsen af dens mål
- d) at sikre, at konsultationsordningerne fungerer gnidningsløst.

3. Ministerrådet træffer afgørelse ved fælles overenskomst mellem parterne. Ministerrådet er kun beslutningsdygtigt, hvis halvdelen af medlemmerne af Rådet for Den Europæiske Union, et medlem af Kommissionen og to tredjedele af de medlemmer, der repræsenterer AVS-staternes regeringer, er til stede. Ethvert medlem af Ministerrådet, der er forhindret i at give møde, kan lade sig repræsentere ved en stedfortræder. Stedfortræderen udøver alle det pågældende medlems rettigheder.

▼M10

Ministerrådet kan træffe afgørelser, der er bindende for parterne, og udforme resolutioner, henstillinger og udtalelser på det årlige ordinære møde eller ved skriftlig procedure. Det rapporterer årligt til Den Blandede Parlamentariske Forsamling om gennemførelsen af denne aftale. Det behandler og tager hensyn til beslutninger og henstillinger fra Den Blandede Parlamentariske Forsamling.

▼B

Ministerrådet fører en løbende dialog med repræsentanter for arbejdsmarkedets parter og de økonomiske interesseorganisationer og andre af civilsamfundets aktører i AVS-staterne og EU. Der kan med henblik herpå afholdes konsultationer sideløbende med Ministerrådets møder.

▼B

4. Ministerrådet kan overdrage beføjelser til Ambassadørudvalget.
5. Ministerrådet fastsætter sin forretningsorden senest seks måneder efter denne aftales ikrafttræden.

*Artikel 16***Ambassadørudvalget**

1. Ambassadørudvalget består af medlemsstaternes faste repræsentanter ved Den Europæiske Union og en repræsentant for Kommissionen på den ene side og chefen for hver AVS-stats mission ved Den Europæiske Union på den anden side.

Formandskabet for Ambassadørudvalget varetages på skift af en fast repræsentant for en medlemsstat, udpeget af Fællesskabet, og af en missionschef for en AVS-stat, udpeget af AVS-staterne.

2. Ambassadørudvalget bistår Ministerrådet ved udførelsen af dets opgaver og udfører ethvert mandat, som det pålægges af Ministerrådet. Det overvåger i denne sammenhæng gennemførelsen af denne aftale og fremskridt i retning af virkeliggørelsen af dens mål.

Ambassadørudvalget mødes med regelmæssige mellemrum, navnlig for at forberede Ministerrådets samlinger, og når det i øvrigt er påkrævet.

3. Ambassadørudvalget fastsætter sin forretningsorden senest seks måneder efter denne aftales ikrafttræden.

*Artikel 17***Den Blandede Parlamentariske Forsamling**

1. Den Blandede Parlamentariske Forsamling består af lige mange EU-repræsentanter og AVS-repræsentanter. Medlemmer af Den Blandede Parlamentariske Forsamling er medlemmer af Europa-Parlamentet på den ene side og parlamentsmedlemmer eller subsidiært repræsentanter udpeget af hver AVS-stats parlament på den anden side. Findes der ikke noget parlament, skal deltagelsen af en repræsentant fra den berørte AVS-stat på forhånd godkendes af Den Blandede Parlamentariske Forsamling.

2. Den Blandede Parlamentariske Forsamling, som er et rådgivende organ, har til opgave:

- at fremme den demokratiske proces gennem dialog og konsultation
- at befordre en større forståelse mellem befolkningerne i Den Europæiske Union og AVS-staterne og skabe større bevidsthed om udviklingsspørgsmål

▼M10

- at drøfte emner, der vedrører udvikling og AVS-EU-partnerskabet, herunder de økonomiske partnerskabsaftaler, andre handelsordninger, Den Europæiske Udviklingsfond og landestrategidokumenter og regionale strategidokumenter. Med henblik herpå fremsender Kommissionen sådanne strategidokumenter til Den Blandede Parlamentariske Forsamling til orientering

▼ M10

- at drøfte Ministerrådets årlige rapport om gennemførelsen af denne aftale og vedtage beslutninger og rette henstillinger til Ministerrådet med henblik på at virkeliggøre denne aftales mål
- at slå til lyd for udvikling af institutioner og kapacitetsopbygning i nationale parlamenter i overensstemmelse med artikel 33, stk. 1, i denne aftale.

3. Den Blandede Parlamentariske Forsamling afholder to plenarmøder om året, skiftevis i Den Europæiske Union og i en AVS-stat. Med henblik på at styrke den regionale integration og befordre samarbejdet mellem nationale parlamenter tilrettelægges der møder mellem EU- og AVS-parlamentsmedlemmer på regionalt plan.

Sådanne møder på regionalt plan tilrettelægges med henblik på målene i artikel 14, stk. 2, i denne aftale.

▼ B

4. Den Blandede Parlamentariske Forsamling fastsætter sin forretningsorden senest seks måneder efter denne aftales ikrafttræden.

DEL 3

SAMARBEJDSSTRATEGIER*Artikel 18*

Samarbejdsstrategierne baseres på udviklingsstrategierne og på det økonomiske og handelsmæssige samarbejde, som er indbyrdes forbundet og supplerer hinanden. Parterne drager omsorg for, at aktiviteterne på de to områder bliver gensidigt forstærkende.

AFSNIT I

UDVIKLINGSSTRATEGIER

KAPITEL 1

Generelle rammer*Artikel 19***Principper og mål**

1. Det centrale mål for AVS-EF-samarbejdet er at mindske og med tiden udrydde fattigdommen samt fremme bæredygtig udvikling og gradvis integration af AVS-staterne i verdensøkonomien. Samarbejdsrammerne og -sigtet skal i den forbindelse nøje afpasses efter den enkelte AVS-stats forhold og fremme lokalt ejerskab til økonomiske og sociale reformer og inddragelse af den private sektors og civilsamfundets aktører i udviklingsprocessen.

▼ M10

2. Samarbejdet har som referenceramme for så vidt angår udviklingsprincipper konklusionerne fra De Forenede Nationers konferencer og de mål og handlingsprogrammer, der er vedtaget på internationalt plan til opfølgning heraf. Samarbejdet skal også have de internationale mål for

▼ M10

udviklingssamarbejde som referenceramme og lægge særlig vægt på anvendelse af kvalitative og kvantitative fremskridtsindikatorer. Parterne vil gøre en samordnet indsats for at kunne gøre hurtigere fremskridt hen imod millenniumudviklingsmålene.

▼ B

3. De statslige og ikke-statslige aktører i den enkelte AVS-stat tager initiativ til konsultationer om landeudviklingsstrategier og om fællesskabsstøtte dertil.

*Artikel 20**Tilg a n e n***▼ M10**

1. Målene for AVS-EF-udviklingssamarbejdet forfølges gennem integrerede strategier, som omfatter økonomiske, sociale, kulturelle, miljømæssige og institutionelle elementer under lokalt ejerskab. Samarbejdet danner således en sammenhængende, opbyggende ramme til støtte for AVS-staternes egne udviklingsstrategier og sikrer komplementaritet og samspil mellem de forskellige elementer, navnlig på og mellem det nationale og det regionale plan. I denne forbindelse og inden for rammerne af AVS-staternes udviklingspolitik og reformer rettes AVS-EF-samarbejdsstrategierne på nationalt og, når det er hensigtsmæssigt, på regionalt plan mod:

a) at opnå en hurtig og vedvarende jobskabende økonomisk vækst, udvikle den private sektor, øge beskæftigelsen og forbedre adgangen til produktionsvirksomhed og produktionsfaktorer

aa) at befordre regionalt samarbejde og regional integration.

▼ B

b) at fremme den menneskelige og sociale udvikling og bidrage til at sikre en bred og retfærdig fordeling af vækstens goder samt fremme ligestilling mellem kønnene

c) at fremme samfundenes kulturelle værdier og et specifikt samspil med økonomiske, politiske og sociale elementer

d) at fremme reform og udvikling af institutioner, styrke de institutioner, der er nødvendige for at befæste demokratiet, for god regeringsførelse og for effektive og konkurrenceprægede markedsøkonomier, og opbygge kapacitet til udvikling og partnerskab

e) at fremme bæredygtighed, regenerering og god praksis på miljøområdet samt bevarelse af naturressourcegrundlaget.

▼ M10

2. Der tages systematisk hensyn til integration af følgende tematiske eller tværgående emner på alle samarbejdsområder: menneskerettigheder, kønsaspektet, demokrati, god regeringsførelse, miljømæssig bæredygtighed, klimaforandring, overførbare og ikke-overførbare sygdomme samt udvikling af institutioner og kapacitetsopbygning. Disse områder er også berettigede til støtte fra Fællesskabet.

▼B

3. De nærmere bestemmelser vedrørende udviklingssamarbejds mål og -strategier, navnlig sektorspecifikke politikker og strategier, indarbejdes i et kompendium, der skal udstikke de praktiske retningslinjer for specifikke samarbejdsområder eller -sektorer. Disse bestemmelser kan revideres, revurderes og/eller ændres af Ministerrådet på grundlag af en henstilling fra AVS-EF-Udvalget for Samarbejde med henblik på Udviklingsfinansiering.

KAPITEL 2

Støtteområder

AFDELING 1

Økonomisk udvikling

Artikel 21

Investeringer og udvikling af den private sektor

1. Samarbejdet støtter på nationalt og/eller regionalt plan de økonomiske og institutionelle reformer og politikker, der er nødvendige for at skabe et gunstigt klima for ►**M10** investeringer ◀ og for udviklingen af en dynamisk, rentabel og konkurrencedygtig privat sektor. Samarbejdet er endvidere rettet mod:

- a) fremme af dialog og samarbejde mellem den offentlige og den private sektor
- b) udvikling af iværksætterevner og virksomhedskultur
- c) privatisering og virksomhedsreformer og
- d) udvikling og modernisering af forligs- og voldgiftssystemer.

2. Samarbejdet tager også sigte på at forbedre kvaliteten af finansielle og ikke-finansielle tjenesteydelser til private virksomheder i såvel den formelle som den uformelle sektor og gøre sådanne ydelser mere disponible og lettere tilgængelige ved at:

- a) kanalisere privat opsparing, såvel indenlandsk som udenlandsk, over i finansiering af private virksomheder gennem støtte til en politik, der tager sigte på at udvikle en moderne finanssektor, herunder kapitalmarkeder, finansieringsinstitutter og bæredygtige mikrofinansieringer
- b) udvikle og styrke virksomhedsinstitutioner og formidlere, sammenlutninger, handelskamre og lokale tjenesteydere fra den private sektor, der støtter og leverer ikke-finansielle tjenesteydelser til virksomhederne på f.eks. det erhvervmæssige, tekniske, ledelsesmæssige, uddannelsesmæssige og handelsmæssige område, og
- c) støtte institutioner, programmer, aktiviteter og initiativer, som bidrager til udvikling og overførsel af teknologi og knowhow og god praksis på alle områder inden for virksomhedsledelse.

▼B

3. Samarbejdet fremmer virksomhedsudviklingen gennem finansiering, garantifaciliteter og faglig bistand, der tager sigte på at befordre og støtte oprettelse, etablering, udvidelse, diversificering, rehabilitering, omstrukturering, modernisering eller privatisering af dynamiske, rentable og konkurrencedygtige virksomheder inden for alle økonomiske sektorer samt finansielle formidlere såsom institutioner for udviklingsfinansiering og risikovillig kapital og leasingselskaber ved at:

- a) skabe og/eller udbygge finansieringsinstrumenter i form af investeringskapital
- b) forbedre adgangen til væsentlige inputs som f.eks. erhvervsinformation og tjenester i form af rådgivning, konsulentbistand eller faglig bistand
- c) forbedre eksportvirksomheden, særlig gennem kapacitetsopbygning på alle handelsrelaterede områder, og
- d) anspore til samvirke, netværk og samarbejde mellem virksomheder, herunder forbindelser med sigte på overførsel af teknologi og knowhow på nationalt, regionalt og AVS-EU-plan, samt til partnerskaber med private udenlandske investorer, som er forenelige med målene og retningslinjerne for AVS-EF-udviklingssamarbejdet.

4. Samarbejdet støtter udvikling af mikrovirksomheder ved at fremme bedre adgang til finansielle og ikke-finansielle tjenesteydelser, en hensigtsmæssig politik og lovgivningsmæssige rammer for sådanne virksomheders udvikling og leverer uddannelses- og informationstjenesteydelser om god praksis inden for mikrofinansiering.

▼M10

5. Støtten til investeringer og udvikling af den private sektor omfatter aktioner og initiativer på makro-, meso- og mikroøkonomisk plan og fremmer søgningen efter innovative finansieringsmekanismer, herunder kombineret og større udnyttelse af private og offentlige kilder til udviklingsfinansiering.

6. Samarbejdet støtter den offentlige sektors investering i grundlæggende infrastruktur, som er rettet mod udvikling af den private sektor, økonomisk vækst og fattigdomsudryddelse.

▼B*Artikel 22***Makroøkonomiske og strukturelle reformer og politikker**

1. Samarbejdet støtter AVS-staternes bestræbelser på at tilvejebringe:

- a) makroøkonomisk vækst og stabilitet på basis af en disciplineret finans- og pengepolitik, som fører til et fald i inflationen og en forbedring af balancen over for udlandet og på budgettet gennem en styrkelse af budgetdisciplinen, en forbedring af den budgetmæssige gennemsigthed og effektivitet og en forbedring af finanspolitikken med hensyn til kvalitet, retfærdig fordeling og sammensætning

▼ M10

- b) strukturpolitikker, der skal styrke de forskellige aktørers rolle, særlig den private sektors, og skabe et klima, der fremmer mobilisering af indenlandske ressourcer og befordrer omsætning, investeringer og beskæftigelse, idet sigtet skal være:

▼ B

- i) at liberalisere handels- og valutaordningerne og indføre konvertibilitet vedrørende de løbende poster under hensyntagen til de særlige forhold i hvert land
- ii) at styrke reformer på arbejds- og produktmarkederne
- iii) at anspore til reform af finanssystemerne, som kan bidrage til levedygtige banksystemer og ikke-banksystemer, kapitalmarkeder og finansielle tjenesteydelser, herunder mikrofinansiering
- iv) at forbedre kvaliteten af private og offentlige tjenesteydelser
- v) at tilskynde til regionalt samarbejde og til en gradvis integration af makroøkonomisk og monetær politik.

2. Udformningen af den makroøkonomiske politik og strukturtilpassningsprogrammerne skal afspejle de berørte landes sociopolitiske baggrund og institutionelle kapacitet og sikre en positiv indvirkning på fattigdommen og på adgangen til sociale tjenesteydelser, idet følgende principper lægges til grund:

- a) AVS-staterne har det primære ansvar for at analysere de problemer, der skal løses, og udforme og gennemføre reformerne
- b) støtteprogrammerne tilpasses de særlige omstændigheder i den enkelte AVS-stat, og der tages hensyn til de sociale, kulturelle og miljømæssige forhold
- c) AVS-staternes ret til at bestemme, i hvilken retning deres udviklingsstrategier skal gå, og hvordan prioriteringen skal være, anerkendes og respekteres
- d) reformtempoet skal være realistisk og foreneligt med den enkelte AVS-stats kapacitet og ressourcer
- e) kommunikationen skal styrkes og befolkningen oplyses bedre om de økonomiske og sociale reformer og politikker.

▼ M10*Artikel 23***Udvikling af de økonomiske sektorer**

Samarbejdet støtter en bæredygtig politik og bæredygtige institutionelle reformer og de investeringer, der er nødvendige for at skabe en retfærdig adgang til økonomisk virksomhed og produktionsfaktorer, navnlig:

▼ **M10**

- a) bedre erhvervsuddannelsessystemer, som kan medvirke til at øge produktiviteten i både den formelle og den uformelle sektor
- b) kapital, kredit, jord, særlig for så vidt angår ejendomsret og udnyttelse
- c) udvikling af strategier for landdistrikterne, som skal skabe rammerne for decentral planlægning samt tildeling og forvaltning af midler baseret på folkelig deltagelse
- d) udvikling af strategier, der kan fremme landbrugsproduktion og -produktivitet i AVS-staterne ved navnlig at give de nødvendige finansielle midler til landbrugsforskning, rå- og hjælpestoffer og tjenesteydelser i landbruget, støtteinfrastruktur i landområder samt risikoreduktion og risikostyring. Støtten omfatter offentlige og private investeringer i landbruget, tilskyndelse til at udvikle landbrugspolitikker og -strategier, styrkelse af organisationer for landmænd og den private sektor, forvaltning af naturressourcer samt udvikling og funktion af landbrugsmarkeder. Landbrugsproduktionsstrategierne styrker de nationale og regionale politikker for fødevareresikkerhed og regional integration. I den forbindelse støtter samarbejdet AVS-staternes bestræbelser på at fremme konkurrenceevnen for deres råvareeksport og at tilpasse deres råvareeksportstrategier til nye handelsvilkår.
- e) bæredygtig udvikling af vandressourcer, baseret på integrerede principper for forvaltning af vandressourcer, der kan sikre en afbalanceret og bæredygtig fordeling af fælles vandressourcer blandt de forskellige brugere
- f) bæredygtig udvikling af akvakultur og fiskeri, som omfatter både ferskvandsfiskeri og marineressourcer i AVS-staternes eksklusive økonomiske zoner
- g) økonomiske og teknologiske infrastrukturer og tjenesteydelser, herunder transport, telekommunikationssystemer, kommunikationstjenester og udvikling af informationssamfundet
- h) udvikling af konkurrencedygtige industri-, mine- og energisektorer ledsaget af tilskyndelse til inddragelse og udvikling af den private sektor
- i) udvikling af handel, herunder fremme af loyal handelspraksis
- j) udvikling af erhvervssektoren, finans- og banksektoren og andre servicesektorer
- k) udvikling af turisme
- l) udvikling af videnskabelige, teknologiske og forskningsmæssige infrastrukturer og tjenesteydelser, herunder forbedring, overførsel og overtagelse af ny teknologi
- m) styrkelse af produktionskapaciteten, særlig i den offentlige og den private sektor

▼ M10

- n) fremme af traditionel viden, og
- o) udvikling og gennemførelse af specifikke tilpasningsstrategier, der kan afhjælpe indvirkningen af præferenceerosion, eventuelt med aktiviteter, som er nævnt under litra a) til n).

*Artikel 23a***Fiskeri**

I erkendelse af den nøglerolle, som fiskeri og akvakultur spiller i AVS-landene gennem deres positive bidrag til øget beskæftigelse, flere indtægter, fødevaresikkerhed og levebrød for samfund i land- og kystområder og dermed til fattigdomsreduktion, sigter samarbejdet mod yderligere at udvikle akvakultur- og fiskerisektorerne i AVS-landene for at øge de hertil knyttede sociale og økonomiske fordele på en bæredygtig måde.

Samarbejdsprogrammer og -aktiviteter støtter bl.a. udviklingen og gennemførelsen af bæredygtige udviklingsstrategier for akvakultur og fiskeri og forvaltningsplaner i AVS-lande og -regioner; integration af akvakultur og fiskeri i nationale og regionale udviklingsstrategier; udvikling af den infrastruktur og tekniske knowhow, som er nødvendig for, at AVS-landene kan drage en maksimal bæredygtig nytte af deres fiskeri og akvakultur; kapacitetsopbygning i AVS-landene, så de kan overvinde eksterne udfordringer, som forhindrer dem i at få det fulde udbytte af deres fiskeressourcer; og fremme og udvikling af joint ventures til investering i fiskeri- og akvakultursektorerne i AVS-landene. I eventuelle fiskeriaftaler, der måtte blive forhandlet mellem Fællesskabet og AVS-staterne, tages der behørigt hensyn til, at de skal være forenelige med udviklingsstrategierne på dette område.

Der kan efter fælles aftale afholdes konsultationer på højt plan, herunder på ministerplan, med henblik på at udvikle, forbedre og/eller styrke AVS-EU-udviklingssamarbejdet inden for bæredygtig akvakultur og fiskeri.

▼ B*Artikel 24***Turisme**

Samarbejdet rettes mod en bæredygtig udvikling af turistindustrien i AVS-staterne og i subregioner i erkendelse af turistindustriens stigende betydning for væksten i servicesektoren i AVS-staterne og for ekspansionen af disses globale handel, dens evne til at stimulere andre erhvervssektorer og den rolle, den kan spille med hensyn til udryddelse af fattigdom.

Samarbejdsprogrammer og -projekter støtter AVS-staternes bestræbelser på at få etableret og forbedret deres retlige og institutionelle rammer og ressourcer med henblik på udformning og gennemførelse af bæredygtige

▼B

politikker og programmer på turistområdet ved bl.a. at forbedre sektorens konkurrenceevne, særlig de små og mellemstore virksomheders, støtte og fremme investeringer, befordre produktudvikling, herunder udvikling af indfødte kulturer i AVS-staterne, og styrke forbindelsen mellem turisme og andre erhvervssektorer.

*AFDELING 2**Social og menneskelig udvikling**Artikel 25*

Udvikling af den sociale sektor

1. Samarbejdet støtter AVS-staternes bestræbelser på at udforme generelle og sektorspecifikke politikker, der forbedrer dækningen og kvaliteten af samt adgangen til grundlæggende sociale infrastrukturer og tjenesteydelser, idet der tages hensyn til lokale behov og til de mest sårbare og ugunstigt stillede befolkningsgruppers specifikke krav for således at mindske ulighederne med hensyn til adgang til disse ydelser. Der lægges særlig vægt på at garantere et tilstrækkeligt niveau for de offentlige udgifter til den sociale sektor. I denne sammenhæng retter samarbejdet sig mod:

▼M10

- a) bedre uddannelses- og erhvervsuddannelsesmuligheder på alle niveauer, arbejde hen imod anerkendelse af uddannelseskvalifikationer på universitetsniveau, indførelse af kvalitetssikringsordninger for uddannelse, også uddannelse, som foregår online eller gennem andre ikke-konventionelle midler, samt opbygning af teknisk kapacitet og færdigheder
- b) bedre sundhedssystemer, især lige adgang til omfattende sundhedsydelser af høj kvalitet, samt ernæring, udryddelse af sult og underernæring og passende fødevareforsyning og -sikkerhed, bl.a. gennem sikkerhedsnet

▼B

- c) indarbejdelse af befolkningsmæssige spørgsmål i udviklingsstrategierne for at forbedre den reproduktive sundhed, den primære sundhedspleje og familieplanlægning og forebygge omskæring af kvinder

▼M4

- d) fremme af bekæmpelsen af:
 - hiv/aids og sikre beskyttelse af seksuel og reproduktiv sundhed og kvinders rettigheder
 - andre fattigdomsrelaterede sygdomme, særlig malaria og tuberkulose

▼B

- e) bedre forsyningssikkerhed for vand til husholdningsbrug og bedre adgang til rent vand og passende sanitetsforhold
- f) bedre adgang til passende boliger for alle til en overkommelig pris ved hjælp af støtte til programmer for socialt boligbyggeri og bedre byudvikling

▼B

g) fremme af folkelig deltagelse gennem social dialog samt respekt for de grundlæggende sociale rettigheder.

2. Samarbejdet støtter også kapacitetsopbygning på det sociale område som f.eks. programmer for uddannelse i udformning af socialpolitik og moderne metoder for forvaltning af sociale projekter og programmer, politikker, der fremmer teknologisk innovation og forskning, opbygning af lokal sagkundskab, fremme af partnerskaber og rundbordsdiskussioner på nationalt og/eller regionalt plan.

3. Samarbejdet fremmer og støtter udformningen og gennemførelsen af politikker og systemer for social beskyttelse og social sikring for at øge den sociale samhørighed og befordre selvhjælp og solidaritet i lokalsamfundet. Støtten rettes bl.a. mod initiativer, der bygger på økonomisk solidaritet, navnlig oprettelse af fonde for social udvikling, der er tilpasset lokale behov og aktører.

*Artikel 26**Ungdomsanliggender*

Samarbejdet støtter også udformningen af en sammenhængende, bredt-favnende politik med henblik på at realisere de unges potentielle, således at de bedre integreres i samfundet og bedre kan komme til deres fulde ret. I denne sammenhæng støtter samarbejdet politikker, foranstaltninger og tiltag, der retter sig mod:

- a) at beskytte børns og unges, særlig pigers, rettigheder
- b) at udnytte de unges færdigheder, energi, nyskabende evner og potentiel til at forbedre deres økonomiske, sociale og kulturelle muligheder og øge deres beskæftigelsesmuligheder i produktionssektoren

▼M4

- c) at hjælpe samfundsbase institutioner med at give børn mulighed for at udvikle deres fysiske, psykologiske, sociale og økonomiske potentiel
- d) at reintegrere børn i samfundet ved hjælp af rehabiliteringsprogrammer i post-konfliktsituationer og
- e) at befordre unges deltagelse i det offentlige liv og fremme udveksling af studerende og samvirke mellem AVS- og EU-ungdomsorganisationer.

▼B*Artikel 27***▼M10***Kultur og udvikling***▼B**

Samarbejdet på det kulturelle område rettes mod:

- a) at indarbejde den kulturelle dimension på alle niveauer i udviklings-samarbejdet

▼ B

- b) at anerkende, bevare og fremme kulturelle værdier og identiteter med sigte på en tværkulturel dialog

▼ M10

- c) at anerkende, bevare og fremme kulturarvens værdi og støtte en udvikling af kapaciteten i denne sektor

▼ B

- d) at udvikle kulturelle industrier og forbedre markedsadgangsmulighederne for kulturgoder og -tjenester

▼ M10

- e) at anerkende og støtte kulturelle aktørers og kulturelle netværks rolle og deres bidrag til bæredygtig udvikling, og
- f) at fremme den kulturelle dimension i uddannelser og unges deltagelse i kulturelle aktiviteter.

▼ B*AFDELING 3****Regionalt samarbejde og regional integration*****▼ M10***Artikel 28***Generel tilgang**

1. AVS-EU-samarbejdet virker effektivt til at virkeliggøre de mål og prioriteter, som AVS-staterne har sat sig for regionalt samarbejde og regional integration.

2. I overensstemmelse med de generelle mål i artikel 1 og 20 retter AVS-EU-samarbejdet sig mod:

- a) at fremme fred og stabilitet samt forebyggelse og løsning af konflikter
- b) at fremskynde økonomisk udvikling og økonomisk samarbejde gennem opbygning af større markeder, gennem fri bevægelighed for personer, varer, tjenesteydelser, kapital, arbejdskraft og teknologi mellem AVS-landene, gennem fremskyndet diversificering af AVS-staternes økonomier, gennem fremme og udvidelse af handelen mellem AVS-landene og med tredjelande og gennem gradvis integration af AVS-staterne i verdensøkonomien
- c) at fremme forvaltningen af udfordringer med en tværnational dimension i forbindelse med bæredygtig udvikling gennem bl.a. koordinering og harmonisering af regionale samarbejdspolitikker.

3. Under de forhold, der er angivet i artikel 58, støtter samarbejdet også interregionalt samarbejde og intra-AVS-samarbejde, for eksempel samarbejde der inddrager:

- a) en eller flere regionale AVS-organisationer, også på kontinentalt plan

▼ M10

- b) oversøiske lande og territorier (OLT) og perifert beliggende regioner
- c) udviklingslande, som ikke er AVS-lande.

Artikel 29

AVS-EU-samarbejde til støtte for regionalt
samarbejde og regional integration

1. På området stabilitet, fred og konfliktforebyggelse støtter samarbejdet:

- a) fremme og udbygning af en regional politisk dialog på områder som forebyggelse og løsning af konflikter; menneskerettigheder og demokratisering; udveksling, netværkssvirksomhed og fremme af mobiliteten blandt de forskellige aktører i udviklingsarbejdet, særlig fra civilsamfundet
- b) fremme af regionale initiativer og politikker vedrørende sikkerhedsrelaterede anliggender, herunder våbenkontrol, bekæmpelse af narkotika, organiseret kriminalitet, pengevidvaskning, bestikkelse og korruption.

2. På området regional økonomisk integration støtter samarbejdet:

- a) inddragelse af de mindst udviklede AVS-stater i oprettelsen af regionale markeder og sikre, at de får del i fordelene derved
- b) gennemførelse af sektorspecifikke økonomiske reformpolitikker på regionalt plan
- c) liberalisering af samhandel og betalinger
- d) fremme af investeringer på tværs af grænserne, både udenlandske og indenlandske, og andre initiativer til regional økonomisk integration
- e) afbødning af følgerne af nettoovergangsomkostningerne ved den regionale integration for budgetindtægterne og betalingsbalancen, og
- f) infrastruktur, særlig transport og kommunikation og sikkerheden i forbindelse hermed, samt tjenesteydelser, herunder udvikling af regionale muligheder inden for informations- og kommunikationsteknologi.

3. På området regionale politikker om bæredygtig udvikling støtter samarbejdet AVS-regionernes prioriteter og især:

- a) miljøet og bæredygtig forvaltning af naturressourcer, herunder vand og energi, samt håndtering af klimaforandring
- b) fødevarer sikkerhed og landbrug

▼M10

- c) sundhed, almen og faglig uddannelse
- d) forskning og teknologisk udvikling, og
- e) regionale initiativer vedrørende katastrofeberedskab og lindring af virkningerne af katastrofer samt genopbygning efter katastrofer.

Artikel 30

Kapacitetsopbygning til støtte for regionalt samarbejde og regional integration i AVS-staterne

For at gøre regionale politikker effektive og virkningsfulde udvikler og styrker samarbejdet kapaciteten hos:

- a) institutioner og organisationer for regional integration, som AVS-staterne har oprettet, og sådanne som AVS-staterne deltager i, og som fremmer det regionale samarbejde og den regionale integration
- b) nationale regeringer og parlamenter i anliggender vedrørende regional integration, og
- c) ikke-statslige aktører, herunder den private sektor.

▼B*AFDELING 4**Tematiske og tværgående spørgsmål**Artikel 31***Kønsaspektet**

Samarbejdet medvirker til at styrke politikker og programmer, der forbedrer, sikrer og øger lige deltagelse af mænd og kvinder på alle områder af det politiske, økonomiske, sociale og kulturelle liv. Samarbejdet medvirker til at forbedre kvinders adgang til alle ressourcer, som er nødvendige, for at de kan udøve deres grundlæggende rettigheder fuldt ud. Mere specifikt skaber samarbejdet passende rammer med henblik på:

- a) at tage behørigt hensyn til kønsaspektet på alle niveauer i udviklings-samarbejdet, også i makroøkonomiske politikker, strategier og foranstaltninger
- b) at anspore til, at der træffes specifikke positive foranstaltninger til fordel for kvinder, f.eks. med det sigte:
 - i) at inddrage kvinder i national og lokal politik
 - ii) at støtte kvindeorganisationer
 - iii) at give kvinder adgang til grundlæggende sociale tjenesteydelser, særlig uddannelse og erhvervsuddannelse, sundhedspleje og familieplanlægning

▼B

- iv) at give kvinder adgang til produktionsfaktorer, særlig jord og kredit, og til arbejdsmarkedet
- v) at tage særligt hensyn til kvinder i forbindelse med nødhjælp og rehabilitering.

▼M10*Artikel 31a**Hiv/aids*

Samarbejdet støtter AVS-staterne i deres bestræbelser på i alle sektorer at udvikle og styrke politikker og programmer, som er rettet mod at håndtere hiv/aids-pandemien og forhindre den i at hæmme udviklingen. Det støtter AVS-staterne i deres bestræbelser på at opnå og opretholde universel adgang til forebyggelse, behandling, pleje og støtte i forbindelse med hiv/aids og er især rettet mod:

- a) at støtte udviklingen og gennemførelsen af brede multisektorstrategier og –planer for hiv/aids og gøre dem til en prioritet i nationale og regionale udviklingsplaner
- b) at inddrage alle relevante udviklingssektorer i nationale hiv/aids-strategier og sikre en bred tilslutning af interessenter på alle niveauer
- c) at styrke nationale sundhedssystemer og afhjælpe mangel på menneskelige ressourcer inden for sundhed som udgangspunkt for at sikre universel adgang til og effektiv inddragelse af forebyggelse, behandling og pleje og andre sundhedsydelser i forbindelse med hiv/aids
- d) at tage fat om ulighed, kønsbaseret vold og misbrug, som fremmer hiv/aids-pandemien, og intensivere bestræbelserne på at beskytte kvinders og pigers rettigheder, at udvikle effektive, kønsrelaterede hiv/aids-programmer og –tilbud for kvinder og piger, herunder sådanne, der har tilknytning til seksuel og reproduktiv sundhed og hermed forbundne rettigheder, og at støtte, at kvinder inddrages fuldt ud i planlægning og beslutningstagning vedrørende hiv/aids-strategier og -programmer
- e) at udvikle lovmæssige og politiske rammer og fjerne love, politikker, praksis, stigma og diskrimination af straffende karakter, som undergraver menneskerettighederne, øger sårbarheden over for hiv/aids og hæmmer adgangen til effektiv forebyggelse, behandling, pleje og støtte i forbindelse med hiv/aids, herunder medicin, sundhedsartikler og ydelser til folk, der lever med hiv/aids, og til de mest udsatte befolkningsgrupper

▼M10

- f) at forbedre adgangen til evidensbaseret, alsidig hiv/aids-forebyggelse, som er rettet mod de lokale faktorer i epidemien og de specifikke behov hos kvinder, unge mennesker og de mest udsatte befolkningsgrupper, og
- g) at sikre universel og pålidelig adgang til sikker og billig medicin af høj kvalitet, og til sundhedsartikler, herunder sundhedsartikler af seksuel og reproduktiv art.

▼B*Artikel 32***Miljø og naturressourcer**

1. Samarbejdet om miljøbeskyttelse og bæredygtig udnyttelse og forvaltning af naturressourcerne rettes mod:

- a) at integrere miljøbæredygtighed i alle aspekter af udviklingssamarbejdet og støtte programmer og projekter, der gennemføres af de forskellige aktører
- b) at opbygge og/eller styrke den videnskabelige og den tekniske menneskelige og institutionelle kapacitet med hensyn til miljøforvaltning hos alle aktører i miljøsammenhænge
- c) at støtte specifikke foranstaltninger og ordninger, der tager sigte på at løse afgørende spørgsmål vedrørende bæredygtig forvaltning og spørgsmål, der angår nuværende og fremtidige regionale og internationale forpligtelser vedrørende mineral- og naturressourcer, såsom:

- i) tropiske skove, vandressourcer, kyst-, hav- og fiskeressourcer, dyrelivet, jordbund, biodiversitet

- ii) beskyttelse af skrøbelige økosystemer (f.eks. koralrev)

- iii) vedvarende energikilder, navnlig solenergi, og energieffektivitet

- iv) bæredygtig land- og byudvikling

- v) ørkendannelse, tørke og afskovning

- vi) innoverende løsninger på bymiljøproblemer

- vii) bæredygtig turisme

d) at tage hensyn til spørgsmål i forbindelse med transport og bortskaffelse af farligt affald.

2. I samarbejdet tages der også hensyn til:

- a) små AVS-østaters sårbarhed, særlig den trussel, som klimaændringer udgør
- b) de voksende problemer med tørke og ørkendannelse, navnlig i de mindst udviklede stater og indlandsstaterne
- c) udvikling af institutioner og kapacitetsopbygning.

▼ **M10***Artikel 32a***Klimaforandring**

Parterne erkender, at klimaforandring er en alvorlig, global, miljømæssig udfordring og en trussel mod opfyldelsen af millenniumudviklingsmålene, hvorfor der kræves en passende, forudsigelig og rettidig finansiel støtte. På grund af dette og i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 32, især stk. 2, litra a), skal samarbejdet:

- a) anerkende AVS-staternes og især småøers og lavtliggende AVS-staters sårbarhed over for klimarelaterede fænomener som for eksempel kysterosion, cykloner, oversvømmelser og miljøbetingede tvangsforflytninger, og især de mindst udviklede AVS-staters og AVS-indlandsstaternes sårbarhed over for oversvømmelser, tørke, afskovning og tørkedannelse
- b) styrke og støtte politikker og programmer, hvormed der kan opnås afbødning af og tilpasning til følgerne af og truslen fra klimaforandring, bl.a. gennem udvikling af institutioner og kapacitetsopbygning
- c) fremme AVS-staternes kapacitet med hensyn til udvikling af og deltagelse i det globale CO₂-marked, og
- d) fokusere på følgende aktiviteter:
 - i) integration af klimaforandring i udviklingsstrategier og bestræbelser på fattigdomsreduktion
 - ii) styrkelse af den politiske profil over klimaforandring i udviklingssamarbejdet, bl.a. gennem passende politisk dialog
 - iii) hjælp til AVS-staterne med at tilpasse sig klimaforandring inden for relevante sektorer som landbrug, vandforvaltning og infrastruktur, bl.a. gennem overførsel og vedtagelse af relevante og miljømæssigt sunde teknologier
 - iv) fremme af reduktionen af katastroferisici, som afspejler, at en stigende andel af katastrofer har relation til klimaforandring
 - v) tilvejebringelse af finansiel og teknisk støtte til AVS-staters tiltag med hensyn til afbødning, på linje med deres mål for fattigdomsreduktion og bæredygtig udvikling, bl.a. ved at reducere emissionerne som følge af afskovning og skovdegradering og ved at reducere emissionerne i landbrugssektoren
 - vi) forbedring af vejr- og klimaoplysninger og prognoser og systemer til hurtig varsling, og
 - vii) fremme af vedvarende energikilder og teknologier med lave kulstofemissioner, som fremmer bæredygtig udvikling.

▼B*Artikel 33*

Udvikling af institutioner og kapacitetsopbygning

1. Samarbejdet tager systematisk hensyn til de institutionelle aspekter og støtter i denne sammenhæng AVS-staternes bestræbelser på at opbygge og styrke strukturer, institutioner og procedurer, der bidrager til:

- a) at fremme og støtte demokratiet, menneskets værdighed, social retfærdighed og pluralisme under fuld respekt for mangfoldigheden i de enkelte samfund og forskellene mellem dem
- b) at fremme og støtte universel og fuld respekt for og overholdelse og beskyttelse af alle menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder
- c) at udvikle og styrke retsstaten og forbedre adgangen til domstolene, idet der samtidig garanteres professionelle, uafhængige retssystemer
- d) at sikre en åben og ansvarlig regeringsførelse og administration i alle offentlige institutioner.

2. Parterne arbejder sammen om at bekæmpe bestikkelse og korrup­tion i alle deres samfund.

3. Samarbejdet støtter AVS-staternes bestræbelser på at udvikle deres offentlige institutioner, så de bliver en drivende kraft for vækst og udvikling, og gøre de offentlige tjenester betydeligt mere effektive, hvor de berører almindelige mennesker i deres dagligliv. I denne sammenhæng støtter samarbejdet reform, rationalisering og modernisering af den offentlige sektor. Samarbejdet fokuserer navnlig på:

- a) reform og modernisering af embedsværket
- b) lov- og domstolsreform og modernisering af retssystemerne

▼M10

- c) forbedring og styrkelse af forvaltningen af de offentlige finanser med henblik på at udvikle økonomiske aktiviteter i AVS-landene og øge deres skatteindtægter, samtidig med at AVS-staternes suverænitæt på dette område respekteres fuldt ud.

Foranstaltningerne kan omfatte:

- i) forbedring af kapaciteten til forvaltning af indenlandske indtægter, bl.a. opbygning af effektive, virkningsfulde og bæredygtige skattesystemer
- ii) fremme af deltagelsen i internationale skattesamarbejdsstrukturer og –procedurer med henblik på at lette den videre udvikling og en effektiv overholdelse af internationale standarder
- iii) støtte til gennemførelsen af international bedste praksis inden for skatteanliggender, bl.a. princippet om gennemsigtighed og udveksling af oplysninger, i de AVS-lande, som har forpligtet sig hertil

▼B

- d) fremskyndelse af reformer i bank- og finanssektoren
- e) forbedring af forvaltningen af offentlige aktiver og reform af procedurerne for offentlige indkøb

▼B

f) politisk, administrativ, økonomisk og finansiell decentralisering.

4. Samarbejdet medvirker også til at genskabe og/eller forbedre den offentlige sektors kapacitet på vigtige områder og støtte institutioner, der er nødvendige for en markedsøkonomi, idet der særlig sættes på:

a) at opbygge den nødvendige lovgivnings- og forskriftsmæssige kapacitet til at styre en markedsøkonomi, herunder konkurrence- og forbrugerpolitik

b) at forbedre kapaciteten til at analysere, planlægge, udforme og gennemføre politikker, særlig på det økonomiske, sociale og miljømæssige område og inden for forskning, videnskab og teknologi samt innovation

c) at modernisere, styrke og reformere finans- og valutainstitutionerne og forbedre procedurene

d) at opbygge den kapacitet på lokalt og kommunalt plan, der er nødvendig for at føre en decentral politik og inddrage befolkningen i udviklingsprocessen

e) at udvikle kapaciteten på andre vigtige områder såsom:

i) internationale forhandlinger, og

ii) forvaltning og koordination af udenlandsk bistand.

5. Samarbejdet dækker alle områder og sektorer med henblik på i højere grad at inddrage ikke-statslige aktører og udvikle disses kapacitet samt styrke strukturerne for information, dialog og konsultation mellem sådanne aktører og de nationale myndigheder, også på regionalt plan.

AFSNIT II

ØKONOMISK OG HANDELSMÆSSIGT SAMARBEJDE

KAPITEL 1

Mål og principper*Artikel 34***Mål**

1. Det økonomiske og handelsmæssige samarbejde sigter mod at befordre en gnidningsløs og gradvis integration af AVS-staterne i verdensøkonomien under behørig hensyntagen til deres politiske valg og udviklingsprioriteter for derved at fremme en bæredygtig udvikling og bidrage til udryddelse af fattigdom i AVS-staterne.

▼M10

2. Det endelige mål med det økonomiske og handelsmæssige samarbejde er at sætte AVS-staterne i stand til at deltage fuldt ud i det internationale handelssamkvem. I denne sammenhæng tages der særligt hensyn til behovet for, at AVS-staterne deltager aktivt i de multilaterale handelsforhandlinger. På baggrund af det nuværende udviklingsniveau i AVS-staterne rettes det økonomiske og handelsmæssige samarbejde mod at sætte AVS-staterne i stand til at klare udfordringerne ved globaliseringen og gradvis tilpasse sig de nye vilkår i det

▼ M10

internationale handelssamkvem for dermed at lette deres omstilling til den liberaliserede globale økonomi. I den forbindelse bør der udvises særlig opmærksomhed over for mange AVS-landes sårbarhed som følge af deres afhængighed af råvarer eller få nøgleprodukter, bl.a. forædlede agroindustriprodukter, og risikoen for præferenceerosion.

3. Med henblik herpå retter det økonomiske og handelsmæssige samarbejde sig, gennem nationale og regionale udviklingsstrategier, som fastlagt i afsnit I, mod at forbedre AVS-landenes produktions-, forsynings- og handelskapacitet og deres evne til at tiltrække investeringer. Det sigter endvidere mod at skabe en ny handelsdynamik mellem parterne, at styrke AVS-landenes handels- og investeringspolitikker, at mindske deres afhængighed af råvarer, at fremme mere diversificerede økonomier og at forbedre AVS-landenes evne til at håndtere alle handelsrelaterede spørgsmål.

4. Det økonomiske og handelsmæssige samarbejde gennemføres i fuld overensstemmelse med bestemmelserne fra Verdenshandelsorganisationen (WTO), herunder bestemmelserne om særlig og differentieret behandling, under hensyntagen til parternes gensidige interesser og deres respektive udviklingsniveauer. Det skal også tage fat om virkningerne af præferenceerosion i fuld overensstemmelse med multilaterale forpligtelser.

▼ B*Artikel 35***Principper****▼ M10**

1. Det økonomiske og handelsmæssige samarbejde baseres på et ægte, udvidet og strategisk partnerskab. Det baseres tillige på en samlet tilgang, som bygger på de tidligere AVS-EF-konventioners styrke og resultater.

2. Det økonomiske og handelsmæssige samarbejde bygger på initiativer til regional integration af AVS-staterne. Samarbejde til støtte for regionalt samarbejde og regional integration som fastlagt i afsnit I samt økonomisk og handelsmæssigt samarbejde styrker hinanden. Under det økonomiske og handelsmæssige samarbejde sættes der især ind over for problemer på udbuds- og efterspørgselssiden, navnlig sammenkobling af infrastruktur, økonomisk diversificering og handelsudvikling som et middel til at øge AVS-staternes konkurrenceevne. Der lægges derfor passende vægt på de tilsvarende foranstaltninger i AVS-staternes og -regionernes udviklingsstrategier, som Fællesskabet støtter, især gennem tilvejebringelse af handelsstøtte.

▼ B

3. I det økonomiske og handelsmæssige samarbejde tages der hensyn til AVS-staternes og -regionernes forskellige behov og udviklingsniveau. I denne forbindelse bekræfter parterne, at de lægger vægt på at sikre alle AVS-stater en særlig og differentieret behandling og opretholde en særbehandling for de mindst udviklede AVS-stater samt tage behørigt hensyn til små indlandsstater og østaters sårbarhed.

▼ **B**

KAPITEL 2

Nye handelsordninger

▼ **M10***Artikel 36*

Nærmere vilkår

1. Parterne vedtager på baggrund af ovennævnte mål og principper at træffe alle nødvendige foranstaltninger for at sikre indgåelsen af nye WTO-forenelige økonomiske partnerskabsaftaler, som indebærer gradvis fjernelse af handelshindringer mellem dem og en forbedring af samarbejdet på alle områder, der er relevante for handelen.
2. De økonomiske partnerskabsaftaler sigter som udviklingsinstrumenter mod at fremme en smidig og gradvis integration af AVS-staterne i verdensøkonomien, især ved fuldt ud at udnytte potentialet i regional integration og syd-syd-handel.
3. Parterne er enige om, at disse nye handelsordninger skal indføres gradvis.

Artikel 37

Procedurer

1. Under forhandlingerne om de økonomiske partnerskabsaftaler sikres kapacitetsopbygningen i overensstemmelse med bestemmelserne i afsnit I og artikel 35 i den offentlige og den private sektor i AVS-landene, herunder foranstaltninger, der øger konkurrenceevnen, til at styrke de regionale organisationer og til at støtte initiativer til regional handelsintegration, når det er hensigtsmæssigt, ved bistand til budgettilpasning og omlægning af finanspolitikken samt til at modernisere og udvikle infrastruktur og til investeringsfremme.
2. Parterne vil regelmæssigt se på, hvilke fremskridt der gøres i forhandlingerne som fastsat i artikel 38.
3. Forhandlingerne om de økonomiske partnerskabsaftaler vil fortsætte med de AVS-stater, som anser sig for at være i stand dertil, på det niveau, som de finder passende, og i overensstemmelse med de procedurer, der er aftalt med AVS-gruppen, og med henblik på at støtte de regionale integrationsprocesser i AVS.
4. Forhandlingerne om de økonomiske partnerskabsaftaler tager navnlig sigte på at fastlægge en tidsplan for en gradvis afskaffelse af hindringerne for handelen mellem parterne i overensstemmelse med de relevante WTO-regler. Fællesskabets handelsliberalisering skal bygge på de hidtil opnåede resultater og rettes mod at forbedre den nuværende markedsadgang for AVS-landene gennem bl.a. en revision af oprindelsesreglerne. I forhandlingerne tages der hensyn til udviklingsniveauet og handelsforanstaltningers socioøkonomiske virkninger for AVS-landene samt til deres evne til at tilpasse sig og justere deres økonomier i takt med liberaliseringsprocessen. Forhandlingerne skal derfor være så fleksible som muligt for så vidt angår fastsættelsen af en tilstrækkelig lang overgangsperiode, den endelige produktdekning under hensyn til

▼M10

følsomme sektorer og graden af asymmetri i tidsplanen for toldafvikling, men skal samtidig overholde de til den tid gældende WTO-regler.

5. Parterne arbejder nært sammen i WTO om at forklare og begrunde de indgåede ordninger, navnlig med hensyn til graden af fleksibilitet.

6. Parterne drøfter videre, hvordan oprindelsesreglerne, herunder kumulationsregler, som gælder for deres eksport, kan forenkles og revideres.

7. Når først AVS-staterne har indgået en økonomisk partnerskabsaftale, kan de AVS-stater, som ikke er part i en sådan aftale, når som helst søge om optagelse.

8. I forbindelse med AVS-EU-samarbejdet til støtte for regionalt samarbejde og regional integration for AVS-staterne, som det fremgår af afsnit I, og i overensstemmelse med artikel 35 er parterne særligt opmærksomme over for de behov, der måtte opstå som følge af gennemførelsen af de økonomiske partnerskabsaftaler. Principperne i artikel 1 i bilag IV til denne aftale finder anvendelse. I den forbindelse bliver parterne enige om brugen af gældende eller ny regional finansieringsmekanisme, gennem hvilke midler fra den flerårige finansielle ramme for samarbejdet og andre ekstra midler kan kanaliseres.

*Artikel 37a***Andre handelsordninger**

1. I forbindelse med de nuværende tendenser inden for handelspolitik, hvor der sigtes mod større handelsliberalisering kan EU og AVS-staterne tage del i forhandlingerne og gennemførelsen af aftaler, som kan føre til yderligere multilateral og bilateral handelsliberalisering. Denne liberalisering kan føre til udhuling af de præferencer, som AVS-staterne har fået, og det kan påvirke deres konkurrencestilling på EU-markedet samt deres udviklingsbestræbelser, som EU gerne vil støtte.

2. I overensstemmelse med målene for økonomisk og handelsmæssigt samarbejde bestræber EU sig på at videreføre foranstaltninger, som skal kunne afhjælpe mulige negative virkninger af liberaliseringen, med henblik på så længe som muligt at opretholde betydelig præferenceadgang inden for det multilaterale handelssystem for AVS-staterne og at sikre, at enhver uundgåelig reduktion af præferencer spredes ud over så lang en periode som muligt.

▼B*Artikel 38***Det Blandede Ministerudvalg for Handel**

1. Der nedsættes et blandet AVS-EF-ministerudvalg for handel.

▼M10

2. Ministerudvalget for Handel drøfter alle handelsrelaterede emner, som har betydning for alle AVS-stater, og overvåger navnlig forhandlingerne og gennemførelsen af økonomiske partnerskabsaftaler. Det beskæftiger sig særlig med de igangværende multilaterale handelsforhandling og undersøger de bredere liberaliseringsinitiativers virkninger for AVS-EF-handelen og for udviklingen af AVS-staternes økonomier. Det rapporterer og fremsætter passende henstillinger til Ministerrådet, bl.a. vedrørende alle støtteforanstaltninger, med henblik på at øge fordelene ved AVS-EF-handelsordningerne.

▼B

3. Det Blandede Ministerudvalg for Handel træder sammen mindst en gang om året. Dets forretningsorden fastsættes af Ministerrådet. Det sammensættes af repræsentanter for AVS-staterne og Fællesskabet.

▼M10*Artikel 38a***Konsultationer**

1. Såfremt nye foranstaltninger eller foranstaltninger, der er et led i Fællesskabets programmer for tilnærmelse af love og administrative bestemmelser med henblik på at lette handelen, vil kunne påvirke en eller flere AVS-staters interesser, underretter Fællesskabet sekretariatet for AVS-gruppen og de berørte AVS-stater herom, inden sådanne foranstaltninger vedtages.

2. For at gøre det muligt for Fællesskabet at tage hensyn til AVS-gruppens interesser, afholdes der på anmodning af sidstnævnte konsultationer i henhold til artikel 12 i denne aftale med henblik på at nå en tilfredsstillende løsning.

3. Såfremt Fællesskabets gældende regler eller administrative bestemmelser, der er vedtaget for at lette handelen, påvirker en eller flere AVS-staters interesser, eller såfremt disse interesser påvirkes af, hvorledes reglerne eller bestemmelserne fortolkes, anvendes eller gennemføres, afholdes der på anmodning af de pågældende AVS-stater konsultationer i henhold til artikel 12 med henblik på at nå en tilfredsstillende løsning.

4. Med henblik på at finde en tilfredsstillende løsning kan parterne ligeledes i Det Blandede Ministerråd for Handel bringe andre problemer op, der måtte opstå for handelen som følge af foranstaltninger, som medlemsstaterne har truffet eller påtænker at træffe.

5. Parterne underretter hinanden om sådanne foranstaltninger for at sikre effektive konsultationer.

6. Parterne er enige i, at afholdelse af konsultationer inden for og formidling af oplysninger gennem institutionerne for en økonomisk partnerskabsaftale om anliggender, der falder ind under sådanne aftaler, anses for også at opfylde bestemmelserne i denne artikel og i artikel 12 i denne aftale, forudsat at de AVS-stater, der formodes at blive påvirket, alle er signatarer af den økonomiske partnerskabsaftale, inden for hvilken konsultationerne blev afholdt eller oplysningerne formidlet.

▼B**KAPITEL 3****Samarbejde i internationale fora***Artikel 39***Almindelige bestemmelser**

1. Parterne understreger betydningen af aktivt at deltage i WTO og andre relevante internationale organisationer ved at blive medlem af disse organisationer og nøje følge deres dagsorden og virksomhed.

▼B

2. De er enige om at arbejde tæt sammen om at indkredse og fremme deres fælles interesser i det internationale økonomiske og handelsmæssige samarbejde, navnlig i WTO, herunder være med til at bestemme dagsordenen og dermed afviklingen af de fremtidige multilaterale handelsforhandlinger. I denne forbindelse lægges der særlig vægt på at sikre produkter og tjenesteydelser med oprindelse i AVS-staterne bedre adgang til Fællesskabets marked og andre markeder.

3. Parterne er også enige om vigtigheden af fleksible WTO-regler, således at der kan tages hensyn til AVS-staternes udviklingsniveau og til de vanskeligheder, de har med at opfylde deres forpligtelser. De er endvidere enige om behovet for faglig bistand, for at AVS-staterne bliver i stand til at udmønte deres forpligtelser i praksis.

4. Fællesskabet accepterer at bistå AVS-staterne i deres bestræbelser på i overensstemmelse med bestemmelserne i denne aftale at blive aktive medlemmer af disse organisationer ved at udvikle den nødvendige kapacitet til at forhandle disse aftaler, deltage effektivt i deres udformning, overvåge deres gennemførelse og sikre deres anvendelse.

*Artikel 40***Råvarer**

1. Parterne erkender behovet for at sikre, at de internationale råvaremarkeder kommer til at fungere bedre, og at markedsgennemsigtigheden øges.

2. De bekræfter deres vilje til at afholde flere indbyrdes konsultationer i internationale fora og organisationer, der beskæftiger sig med råvarer.

3. Med henblik herpå skal der på en parts anmodning finde udveksling af synspunkter sted:

— om, hvorledes de eksisterende internationale aftaler eller de specialiserede mellemstatslige arbejdsgrupper fungerer, med det formål at forbedre dem og gøre dem mere effektive under hensyntagen til markedstendenserne

— når det påtænkes at indgå eller forny en international aftale eller nedsætte en specialiseret mellemstatslig arbejdsgruppe.

Sådanne udvekslinger af synspunkter har til formål at sikre, at der tages hensyn til de enkelte parter interesser. De kan om nødvendigt finde sted i Det Blandede Ministerudvalg for Handel.

KAPITEL 4**Handel med tjenesteydelser***Artikel 41***Almindelige bestemmelser**

1. Parterne understreger tjenesteydelsernes voksende betydning i den internationale handel og deres væsentlige bidrag til den økonomiske og sociale udvikling.

▼B

2. De bekræfter deres respektive forpligtelser i henhold til den almindelige overenskomst om handel med tjenesteydelser (GATS) og understreger behovet for en særlig og differentieret behandling af AVS-leverandører af tjenesteydelser.

3. Fællesskabet forpligter sig til under forhandlingerne om en gradvis liberalisering af handelen med tjenesteydelser som omhandlet i artikel XIX i GATS at tage AVS-staternes prioriteter vedrørende forbedring af EF-listen under velvillig overvejelse med henblik på at tilgodese deres særlige interesser.

4. Parterne er videre enige om at have som mål at udvide deres partnerskab inden for rammerne af de økonomiske partnerskabsaftaler, når de har fået en vis erfaring med at anvende mestbegunstigelsesklausulen i henhold til GATS, til også at omfatte liberalisering af tjenesteydelser i overensstemmelse med GATS-bestemmelserne, særlig dem, der vedrører udviklingslandes deltagelse i liberaliseringsaftaler.

▼M10

5. Fællesskabet støtter gennem nationale og regionale udviklingsstrategier, som fastlagt i afsnit I og i overensstemmelse med artikel 35, AVS-staternes bestræbelser på at styrke deres kapacitet til at levere tjenesteydelser. Opmærksomheden rettes særlig mod tjenesteydelser i forbindelse med arbejdskraft, erhvervsvirksomhed, distribution, finansvæsen, turisme, kultur samt byggeri og andre dermed forbundne tekniske tjenesteydelser med henblik på at øge konkurrenceevnen og dermed værdien og omfanget af handelen med varer og tjenesteydelser.

▼B*Artikel 42***Søtransport**

1. Parterne anerkender betydningen af rentable, effektive søtransportydelser i et sikkert og rent havmiljø og ser søtransport som vigtigste transportform, der letter den internationale handel og dermed udgør en af drivkræfterne bag økonomisk udvikling og udvikling af handelen.

2. De forpligter sig til at arbejde for en liberalisering af søtransporten og med henblik herpå effektivt at følge princippet om uhindret adgang til det internationale marked for søtransport på et ikke-diskriminerende, kommercielt grundlag.

3. Hver part indrømmer bl.a. skibe, der drives af den anden parts statsborgere eller selskaber, og skibe, der er registreret på en parts område, en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, de indrømmer egne skibe for så vidt angår adgang til havne, brug af infrastruktur og søfartshjælpetjenester i havnene samt dermed forbundne gebyrer og afgifter, toldfaciliteter og tildeling af kajplads samt laste- og lossefaciliteter.

▼M10

4. Fællesskabet støtter gennem nationale og regionale udviklingsstrategier, som fastlagt i afsnit I og i overensstemmelse med artikel 35, AVS-staternes bestræbelser på at udvikle og fremme rentable, effektive søtransportydelser i AVS-staterne for at øge AVS-operatørers deltagelse i international søfart.

▼B*Artikel 43*

Informations- og kommunikationsteknologi og informationssamfundet

1. Parterne anerkender, at informations- og kommunikationsteknologi samt aktiv deltagelse i informationssamfundet spiller en vigtig rolle og er en forudsætning for en vellykket integration af AVS-staterne i verdensøkonomien.

2. De bekræfter derfor deres respektive forpligtelser i henhold til bestående multilaterale aftaler, navnlig protokollen om basistelekommunikation, der er knyttet til GATS, og opfordrer de AVS-stater, der endnu ikke er part i disse aftaler, til at tiltræde dem.

3. De er desuden enige om at ville deltage aktivt og fuldt ud i alle fremtidige internationale forhandlinger, der måtte blive ført på dette område.

4. Parterne vil derfor tage skridt til at sikre indbyggerne i AVS-staterne let adgang til informations- og kommunikationsteknologi ved hjælp af bl.a. foranstaltninger, der tager sigte på:

- at udvikle vedvarende energikilder til en overkommelig pris og tilskynde til udnyttelse heraf
- at udvikle mere vidtrækkende, billige trådløse net og sikre dem større udbredelse

▼M4

- udvikling og tilskyndelse til brug af lokalt indhold i informations- og kommunikationsteknologier.

▼M10

5. Parterne er også enige om at udvide deres indbyrdes samarbejde om informations- og kommunikationsteknologier og informationssamfundet. Samarbejdet gennem nationale og regionale udviklingsstrategier, som fastlagt i afsnit I og i overensstemmelse med artikel 35, rettes navnlig mod at tilvejebringe større komplementaritet og harmonisering af kommunikationssystemerne på nationalt, regionalt og internationalt plan og sikre en tilpasning af dem til nye teknologier.

▼B

KAPITEL 5

Handelsrelaterede områder*Artikel 44*

Almindelige bestemmelser

1. Parterne anerkender nye handelsrelaterede områders voksende betydning med hensyn til at lette den gradvise integration af AVS-staterne i verdensøkonomien. De er derfor enige om at styrke deres samarbejde på disse områder gennem fuld og koordineret deltagelse i de relevante internationale fora og aftaler.

▼ **M10**

2. Fællesskabet støtter gennem nationale og regionale udviklingsstrategier, som fastlagt i afsnit I og i overensstemmelse med artikel 35, AVS-staternes bestræbelser på at styrke deres kapacitet til at håndtere alle handelsrelaterede områder, om fornødent ved at forbedre og støtte de institutionelle rammer.

▼ **B***Artikel 45***Konkurrencepolitik**

1. Parterne er enige om, at indførelse og gennemførelse af effektive, forsvarlige konkurrencepolitikker og -regler er af afgørende betydning for at forbedre og sikre et investeringsvenligt klima, en bæredygtig industrialiseringsproces og gennemsigtighed i forbindelse med markedsadgang.

2. Med henblik på at fjerne konkurrenceforvridning og under behørig hensyntagen til den enkelte AVS-stats udviklingsniveau og økonomiske behov forpligter parterne sig til at gennemføre nationale eller regionale regler og politikker, herunder kontrol med og under visse omstændigheder forbud mod aftaler mellem virksomheder, vedtagelser inden for sammenslutninger af virksomheder og samordnet praksis mellem virksomheder, der som mål eller virkning har at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen. Parterne er tillige enige om at forbyde en eller flere virksomheders misbrug af dominerende stilling på Fællesskabets marked eller på AVS-staternes område.

▼ **M10**

3. Parterne er også enige om at styrke samarbejdet på dette område med henblik på sammen med de kompetente nationale konkurrencemyndigheder at udforme og støtte en effektiv konkurrencepolitik, der gradvis sikrer, at konkurrencereglerne reelt efterleves i såvel private som statslige virksomheder. Samarbejdet på dette område omfatter navnlig støtte gennem nationale og regionale udviklingsstrategier, som fastlagt i afsnit I og i overensstemmelse med artikel 35, til udformning af en egnet lovgivning og til den administrative håndhævelse heraf, idet der tages særligt hensyn til den specielle situation i de mindst udviklede lande.

▼ **B***Artikel 46***Beskyttelse af intellektuel ejendomsret**

1. Uden at det berører deres holdninger under multilaterale forhandlinger, anerkender parterne, at det er nødvendigt at sikre en passende og effektiv beskyttelse af intellektuelle, industrielle og kommercielle ejendomsrettigheder og andre rettigheder, der er omfattet af TRIPS, herunder beskyttelse af geografiske betegnelser, i overensstemmelse med internationale standarder med henblik på at mindske forvridning af og hindringer for den bilaterale handel.

2. De fremhæver i denne forbindelse betydningen af at tiltræde aftalen om handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder (TRIPS), der er knyttet til WTO-overenskomsten, og konventionen om biodiversitet (CBD).

▼B

3. De er også enige om nødvendigheden af at tiltræde alle internationale konventioner om intellektuelle, industrielle og kommercielle ejendomsrettigheder som omhandlet i del I af TRIPS-aftalen på linje med deres udviklingsniveau.

4. Fællesskabet, dets medlemsstater og AVS-staterne kan overveje at indgå aftaler om beskyttelse af varemærker og geografiske betegnelser for produkter af særlig betydning for en af parterne.

5. I denne aftale forstås ved intellektuel ejendomsret især ophavsrettigheder, herunder ophavsret til edb-programmer, og dermed beslægtede rettigheder, herunder kunstneriske tegninger, industrielle ejendomsrettigheder, herunder brugsmønstre, patenter, herunder bioteknologiske opfindelser og plantenyheder og andre effektive sui generis-systemer, industrielle mønstre og modeller, geografiske betegnelser, herunder oprindelsesbetegnelser, varemærker for varer og tjenesteydelser, integrerede kredsløbs topografi samt retlig beskyttelse af databaser, beskyttelse mod illoyal konkurrence som omhandlet i artikel 10b i Pariserkonventionen om beskyttelse af industriel ejendomsret og beskyttelse af fortrolig information om knowhow.

▼M10

6. Parterne er endvidere enige om at styrke deres samarbejde på dette område. Samarbejdet omfatter på anmodning, på indbyrdes aftalte betingelser og gennem nationale og regionale udviklingsstrategier, som fastlagt i afsnit I og i overensstemmelse med artikel 35, bl.a. følgende områder: udarbejdelse af love og bestemmelser om beskyttelse og håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, forebyggelse af rettighedshaveres misbrug af sådanne rettigheder og konkurrenters krænkelse heraf samt oprettelse og styrkelse af nationale og regionale kontorer og andre organer, herunder støtte til regionale organisationer for intellektuel ejendomsret, som varetager håndhævelsen og beskyttelsen af rettighederne, herunder personaleuddannelse.

▼B*Artikel 47***Standardisering og certificering**

1. Parterne er enige om at arbejde nærmere sammen vedrørende standardisering, certificering og kvalitetssikring for at fjerne unødvendige tekniske hindringer og mindske forskellene mellem dem på disse områder for dermed at lette handelen.

I denne sammenhæng bekræfter de deres forpligtelser i henhold til aftalen om tekniske handelshindringer, der er knyttet til WTO-overenskomsten (TBT-aftalen).

▼M10

2. Samarbejdet inden for standardisering og certificering, gennem nationale og regionale udviklingsstrategier, som fastlagt i afsnit I og i overensstemmelse med artikel 35, rettes mod at fremme kompatible systemer mellem parterne og omfatter navnlig:

▼B

- foranstaltninger i overensstemmelse med TBT-aftalen, der tager sigte på at fremme anvendelsen af internationale tekniske forskrifter, standarder og overensstemmelsesvurderingsprocedurer, herunder sektorspecifikke foranstaltninger, afpasset efter AVS-staternes økonomiske udviklingsniveau
 - samarbejde på området kvalitetsstyring og kvalitetssikring i udvalgte sektorer af stor betydning for AVS-staterne
 - støtte til initiativer i AVS-staterne med henblik på kapacitetsopbygning inden for overensstemmelsesvurdering, metrologi og standardisering
 - udvikling af forbindelser mellem Fællesskabets og AVS-staternes institutioner vedrørende standardisering, overensstemmelsesvurdering og certificering.
3. Parterne forpligter sig til med tiden at overveje at forhandle aftaler om gensidig anerkendelse inden for sektorer af fælles økonomisk interesse.

*Artikel 48***Sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger**

1. Parterne anerkender hver parts ret til at indføre eller håndhæve sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger, som er nødvendige for at beskytte menneskers, dyrs og planter liv og sundhed, forudsat at sådanne foranstaltninger ikke bruges som et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller udgør en maskeret begrænsning af handelen i almindelighed. I denne forbindelse bekræfter de deres forpligtelser i henhold til aftalen om anvendelse af sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger, der er knyttet til WTO-overenskomsten (SPS-aftalen), under hensyntagen til deres respektive udviklingsniveau.

2. De forpligter sig desuden til at styrke koordinationen, konsultationerne og informationsformidlingen i forbindelse med anmeldelse og anvendelse af planlagte sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger i overensstemmelse med SPS-aftalen i tilfælde, hvor sådanne foranstaltninger kan påvirke den anden parts interesser. De er også enige om forudgående konsultation og koordination inden for rammerne af Codex Alimentarius, Det Internationale Kontor for Epizootier og den internationale plantebeskyttelseskonvention med henblik på at fremme deres fælles interesser.

▼M10

3. Parterne er enige om at udvide deres samarbejde gennem nationale og regionale udviklingsstrategier, som fastlagt i afsnit I og i overensstemmelse med artikel 35, med henblik på at styrke kapaciteten på dette område i den offentlige og den private sektor i AVS-staterne.

▼B*Artikel 49***Handel og miljø****▼M10**

1. Parterne bekræfter på ny deres tilsagn om at ville fremme udviklingen af den internationale handel på en sådan måde, at der garanteres en bæredygtig og forsvarlig forvaltning af miljøet i overensstemmelse med de internationale konventioner og tilsagn på området og under behørigt hensyn til deres respektive udviklingsniveau. De er enige

▼ M10

om, at der skal tages hensyn til AVS-staternes særlige behov og krav ved udarbejdelsen og gennemførelsen af miljøforanstaltninger, herunder i relation til bestemmelserne i artikel 32a.

▼ B

2. Med udgangspunkt i Rio-principperne er parterne enige om at styrke deres samarbejde på dette område, således at handel og miljø supplerer hinanden indbyrdes. Samarbejdet rettes navnlig mod udformning af sammenhængende nationale, regionale og internationale politikker, styrkelse af kvalitetskontrollen af miljørelaterede varer og tjenesteydelser og forbedring af miljøvenlige produktionsmetoder i de relevante sektorer.

▼ M10

3. Parterne er enige om, at miljøforanstaltninger ikke må bruges i handelsprotektionistisk øjemed.

▼ B*Artikel 50***Handel og arbejdsstandarder**

1. Parterne bekræfter deres tilslutning til de internationalt anerkendte grundlæggende arbejdsstandarder som defineret i de relevante ILO-konventioner, navnlig vedrørende foreningsfrihed og retten til kollektive forhandlinger, afskaffelse af tvangsarbejde, afskaffelse af de værste former for børnearbejde samt ikke-diskrimination for så vidt angår beskæftigelse.

2. De er enige om at forbedre samarbejdet på dette område, navnlig på følgende felter:

- informationsudveksling om parternes respektive lovgivning og forskrifter vedrørende arbejde
- udarbejdelse af nationale arbejdsretlige bestemmelser og styrkelse af bestående lovgivning
- uddannelses- og oplysningsprogrammer
- skærpelse af overholdelsen af national lovgivning og nationale forskrifter vedrørende arbejde.

▼ M10

3. Parterne er enige om, at disse arbejdsstandarder ikke må bruges i protektionistisk øjemed.

▼ B*Artikel 51***Forbrugerpolitik og beskyttelse af forbrugernes sundhed**

1. Parterne er enige om at udvide deres samarbejde inden for forbrugerpolitik og beskyttelse af forbrugernes sundhed under behørig hensyntagen til den nationale lovgivning med henblik på at undgå handelshindringer.

▼ **M10**

2. Samarbejdet rettes navnlig mod gennem nationale og regionale udviklingsstrategier, som fastlagt i afsnit I og i overensstemmelse med artikel 35, at forbedre den institutionelle og tekniske kapacitet på området, oprette systemer for hurtig varsling med gensidig underretning om farlige produkter, udveksle informationer om og erfaringer med indførelse og brug af systemer for tilsyn med markedsførte produkter og produktsikkerhed, forbedre oplysningerne til forbrugerne om priser og udbudte varers og tjenesteydelsers egenskaber, tilskynde til oprettelse af uafhængige forbrugersammenslutninger og kontakter mellem repræsentanter for forbrugerinteresser, gøre de forbrugerorienterede politikker og systemer indbyrdes mere kompatible, anmelde iværksættelse af lovgivning og fremme samarbejdet om undersøgelser af skadelig eller illoyal handelspraksis samt iværksætte eksportforbud i handelen mellem parterne med varer og tjenesteydelser, hvis markedsføring er forbudt i produktionslandet.

▼ **B***Artikel 52***Skattemæssig undtagelsesbestemmelse**

1. Den mestbegunstigelsesbehandling, der indrømmes i overensstemmelse med bestemmelserne i denne aftale eller ordninger vedtaget på grundlag af denne aftale, omfatter ikke skattefordele, som parterne nu eller senere indrømmer på grundlag af aftaler om afskaffelse af dobbeltbeskatning eller andre beskatningsaftaler eller på grundlag af indenlandsk skattelovgivning, jf. dog artikel 31 i bilag IV.

2. Intet i denne aftale eller i ordninger, som vedtages på grundlag af denne aftale, må fortolkes således, at parterne hindres i at træffe eller håndhæve foranstaltninger, som tager sigte på at forebygge skatteundgåelse eller -unddragelse i medfør af skattebestemmelser i aftaler om afskaffelse af dobbeltbeskatning eller andre beskatningsaftaler eller indenlandsk skattelovgivning.

3. Intet i denne aftale eller i ordninger, som vedtages på grundlag af denne aftale, må fortolkes således, at parterne ved anvendelsen af de relevante bestemmelser i deres skattelovgivning hindres i at skelne mellem skatteydere i forskellige situationer, f.eks. på grundlag af bopæl eller på grundlag af, hvor de har investeret deres kapital.

KAPITEL 6**Samarbejde på andre områder***Artikel 53***Fiskeriaftaler**

1. Parterne erklærer sig villige til at forhandle fiskeriaftaler, som har til formål at sikre bæredygtige og gensidigt tilfredsstillende vilkår for fiskeri i AVS-staterne.

▼B

2. Ved indgåelsen eller gennemførelsen af sådanne aftaler udøver AVS-staterne ingen forskelsbehandling af Fællesskabet eller dets medlemsstater, dog med forbehold af særlige aftaler mellem udviklingslande inden for samme geografiske område, herunder gensidige fiskeri-aftaler, og tilsvarende udøver Fællesskabet ingen forskelsbehandling af AVS-staterne.

*Artikel 54***Fødevarer sikkerhed**

1. Med hensyn til disponible landbrugsprodukter forpligter Fællesskabet sig til at sikre mulighed for forudfastsættelse på længere sigt af restitutionerne ved eksport til alle AVS-stater for en række produkter, der udvælges under hensyn til de fødevarerbehov, som disse stater giver udtryk for.

2. Denne forudfastsættelse vil kunne gælde ét år og vil blive anvendt hvert år i denne aftales gyldighedsperiode, idet restitutionsniveauet vil blive fastsat efter de metoder, som Kommissionen sædvanligvis anvender.

3. Der vil kunne indgås særlige aftaler med de AVS-stater, som måtte anmode derom som led i deres politik med hensyn til fødevarer sikkerhed.

4. De i stk. 3 nævnte særlige aftaler må ikke bringe produktionen og handelsstrømmene i AVS-regionerne i fare.

DEL 4**SAMARBEJDE MED HENBLIK PÅ UDVIKLINGSFINANSIERING****AFSNIT I****ALMINDELIGE BESTEMMELSER****KAPITEL 1****Mål, principper, retningslinjer og bistandsberettigede***Artikel 55***Mål**

Målet for samarbejdet med henblik på udviklingsfinansiering er ved hjælp af tilstrækkelige finansielle midler og relevant faglig bistand at støtte og fremme AVS-staternes bestræbelser på at virkeliggøre de mål, der er fastsat i denne aftale, på grundlag af gensidig interesse og i erkendelse af indbyrdes afhængighed.

*Artikel 56***Principper****▼M10**

1. Samarbejdet med henblik på udviklingsfinansiering gennemføres nationalt, regionalt og på intra-AVS-plan på grundlag af de udviklingsmål, -strategier og -prioriteter, som AVS-staterne har fastlagt, og i overensstemmelse med disse. Der tages hensyn til de enkelte staters geografiske, sociale og kulturelle karakteristika samt til deres særlige muligheder. Samarbejdet, der styres af den internationalt aftalte dagsorden for

▼M10

bistandseffektivitet, baseres på ejerskab, tilpasning, donorkoordinering og -harmonisering, resultatorienteret bistandsforvaltning og gensidig ansvarlighed. Samarbejdet skal især:

- a) fremme lokalt ejerskab på alle niveauer i udviklingsprocessen
- b) afspejle et partnerskab baseret på gensidige rettigheder og pligter
- c) fremhæve vigtigheden af forudsigelighed og sikkerhed i tilførslen af midler, som sker på meget liberale betingelser og et regelmæssigt grundlag
- d) være fleksibelt og tilpasses den enkelte AVS-stats situation samt det pågældende projekts eller programs særlige art, og
- e) sikre, at foranstaltningerne er effektive, samordnede og indbyrdes sammenhængende.

▼B

2. Samarbejdet sikrer særbehandling af de mindst udviklede AVS-stater og tager behørigt hensyn til AVS-indlandsstaters og -østaters sårbarhed. Desuden tages der særligt hensyn til de specifikke behov i lande, der befinder sig i post-konfliktsituationer.

*Artikel 57***Retningslinjer**

1. De foranstaltninger, der finansieres inden for rammerne af denne aftale, gennemføres i nært samarbejde mellem AVS-staterne og Fællesskabet på grundlag af princippet om ligestillede partnere.

2. Det henhører under AVS-staternes ansvarsområde:

- a) at opstille mål og prioriteter for de vejledende programmer
- b) at udvælge projekterne og programmerne
- c) at udarbejde projekt- og programmateriale
- d) at udarbejde, forhandle og indgå kontrakter
- e) at gennemføre og forvalte projekterne og programmerne
- f) at vedligeholde projekterne og programmerne.

3. Uanset ovenstående bestemmelser kan bistandsberettigede ikke-statslige aktører også få ansvaret for at foreslå og gennemføre programmer og projekter på områder, der vedrører dem.

4. Det henhører under AVS-staternes og Fællesskabets fælles ansvarsområde:

- a) i de blandede institutioner at udstikke de generelle retningslinjer for samarbejdet med henblik på udviklingsfinansiering
- b) at vedtage de vejledende programmer
- c) at forundersøge projekterne og programmerne

▼B

- d) at sikre lige vilkår for deltagelse i udbud og aftaler
 - e) at overvåge og evaluere virkningerne og resultaterne af projekterne og programmerne
 - f) at sikre en hensigtsmæssig, hurtig og effektiv gennemførelse af projekterne og programmerne.
5. Det henhører under Fællesskabets ansvarsområde at træffe finansieringsafgørelser vedrørende projekterne og programmerne.
6. Medmindre andet er fastsat i denne aftale, vedtages eller anses enhver afgørelse, der kræver en af parternes godkendelse, for vedtaget 60 dage efter meddelelsen fra den anden part.

▼M4*Artikel 58***Bistandsberettigede**

1. Der kan i henhold til denne aftale ydes finansiel bistand til følgende enheder eller organer:

- a) AVS-stater

▼M10

- b) regionale eller mellemstatslige organer, som en eller flere AVS-stater er deltagere i, herunder Den Afrikanske Union eller andre organer med deltagelse af ikke-AVS-medlemsstater, og som er bemyndiget af disse AVS-stater, og

▼M4

- c) blandede organer, som er oprettet af AVS-staterne og Fællesskabet for at forfølge visse specifikke mål.

2. Der kan ligeledes med den eller de berørte AVS-staters samtykke ydes finansiel bistand til:

- a) offentlige eller halvoffentlige nationale og/eller regionale organer og AVS-staternes ministerier, også parlamenterne, og navnlig finansieringsinstitutter og udviklingsbanker
- b) virksomheder, firmaer og andre private organisationer og private operatører i AVS-staterne
- c) virksomheder i en medlemsstat for at sætte disse i stand til ud over den indsats, de allerede selv gør, at gennemføre produktionsprojekter på en AVS-stats område

▼M10

- d) finansielle mellemmand i AVS-staterne eller Fællesskabet, der fremmer og finansierer private eller offentlige investeringer i AVS-staterne

▼M4

- e) lokale decentrale myndigheder fra AVS-staterne og Fællesskabet og

▼M10

- f) udviklingslande, som ikke indgår i AVS-gruppen, når de deltager i et fælles initiativ eller en regional organisation sammen med AVS-staterne i overensstemmelse med artikel 6 i bilag IV til denne aftale.

▼ M4

3. Ikke-statslige aktører fra AVS-staterne og Fællesskabet, som er af lokal karakter, kan opnå finansiel støtte i henhold til aftalen efter de vedtagne regler i de nationale og regionale vejledende programmer.

▼ B

KAPITEL 2

Anvendelsesområde og finansierings art

Artikel 59

Der kan inden for rammerne af de prioriteter, som den eller de berørte AVS-stater har fastlagt på nationalt og regionalt plan, ydes støtte til projekter, programmer og andre former for foranstaltninger, der bidrager til at virkeliggøre målene i denne aftale.

Artikel 60

Anvendelsesområde

Finansieringen kan afhængigt af behovene og den type foranstaltninger, der anses for mest hensigtsmæssig, bl.a. omfatte støtte til:

- a) foranstaltninger, der bidrager til at lette AVS-staternes gældsbyrde og betalingsbalanceproblemer
- b) makroøkonomiske og strukturelle reformer og politikker

▼ M10

- c) afbødning af kortfristede, negative virkninger af udefra kommende chok, herunder ustabile eksportindtægter, på socioøkonomiske reformer og politikker

▼ B

- d) sektorspecifikke politikker og reformer
- e) udvikling af institutioner og kapacitetsopbygning
- f) programmer vedrørende fagligt samarbejde

▼ M10

- g) humanitær bistand og katastrofebistand, herunder hjælp til flygtninge og fordrevne, interventioner, der forbinder kortfristede hjælpe- og rehabiliteringsforanstaltninger med langfristet udvikling i krisesituationer eller efter kriser, samt katastrofeberedskab.

▼ B*Artikel 61*

Finansierings art

- 1. Finansieringen rettes bl.a. mod:
 - a) projekter og programmer
 - b) kreditlinjer, garantiordninger og erhvervelse af kapitalandele

▼B

- c) budgetstøtte, enten direkte til de AVS-stater, hvis valuta er konvertibel og frit omsættelig, eller indirekte via counterpartmidler fra de forskellige fællesskabsinstrumenter
- d) de menneskelige og materielle ressourcer, der er nødvendige for en effektiv administration og overvågning af projekter og programmer
- e) sektorspecifikke og generelle importstøtteprogrammer, hvor der kan være tale om:
 - i) sektorspecifikke importprogrammer i form af direkte indkøb, herunder finansiering af inputs til produktionssystemet og leverancer til at forbedre de sociale tjenesteydelser
 - ii) sektorspecifikke importprogrammer i form af fremmed valuta, der frigøres i rater til finansiering af sektorspecifik import, og
 - iii) generelle importprogrammer i form af fremmed valuta, der frigøres i rater til finansiering af generel import af et bredt udsnit af produkter.

▼M10

2. Der ydes direkte budgetstøtte til makroøkonomiske eller sektorspecifikke reformer, såfremt:

- a) der foreligger eller er ved at blive gennemført veldefinerede nationale eller sektorspecifikke udviklingsstrategier, hvor der fokuseres på fattigdom
- b) der foreligger eller er ved at blive gennemført en veldefineret stabilitetsorienteret, makroøkonomisk politik, som landet selv har fastlagt, og som har fået en positiv vurdering af de vigtigste donorer, herunder i givet fald de internationale finansieringsinstitutter, og
- c) den offentlige finansielle forvaltning er tilstrækkelig gennemsigtig, ansvarlig og effektiv.

Fællesskabet tilpasser sig de systemer og procedurer, der er specifikke for hvert enkelt AVS-land, overvåger sin budgetstøtte sammen med partnerlandet og støtter partnerlandenes bestræbelser på at styrke ansvarligheden internt i landet, den parlamentariske kontrol, revisionskapaciteten og offentlighedens adgang til oplysninger.

▼B

3. Der ydes gradvis lignende direkte budgetstøtte til sektorspecifikke politikker til erstatning for individuelle projekter.

4. Ovennævnte importprogram- og budgetstøtteinstrumenter kan også benyttes til at hjælpe bistandsberettigede AVS-stater, der med sigte på økonomisk liberalisering inden for regionen gennemfører reformer, som afføder nettoovergangsomkostninger.

▼M10

5. Inden for denne aftales rammer anvendes de midler, der er øremærket under den flerårige finansielle ramme for samarbejdet inden for denne aftale, egne midler tilhørende Den Europæiske Investeringsbank (i det følgende benævnt »Banken«), og, når det er hensigtsmæssigt, andre midler fra Det Europæiske Fællesskabs budget, til at finansiere projekter programmer og andre foranstaltninger, der bidrager til at virkeliggøre målene i denne aftale.

▼B

6. De midler, der stilles til rådighed i medfør af denne aftale, kan anvendes til dækning af samtlige lokale og eksterne udgifter til projekter og programmer, også faste udgifter.

AFSNIT II

FINANSIELT SAMARBEJDE

KAPITEL 1

Finansielle midler*Artikel 62***S a m l e t b e l ø b**

1. Fællesskabets samlede finansielle bistand til de formål, der er omhandlet i denne aftale, og de detaljerede finansieringsvilkår og -betingelser er angivet i bilagene til denne aftale.

2. Hvis en AVS-stat undlader at ratificere denne aftale eller opsiger den, regulerer parterne de beløb, der er fastsat i finansprotokollen i bilag I. Der foretages også en regulering af de finansielle midler, når:

- a) nye AVS-stater, der ikke har deltaget i forhandlingen af denne aftale, tiltræder denne
- b) Fællesskabet udvides med nye medlemsstater.

*Artikel 63***F i n a n s i e r i n g s f o r m e r**

Finansieringsformerne for det enkelte projekt eller program fastlægges i fællesskab mellem den eller de berørte AVS-stater og Fællesskabet på grundlag af

- a) disse staters udviklingsniveau og geografiske beliggenhed samt økonomiske og finansielle situation
- b) projektets eller programmets art, dets muligheder for økonomisk og finansiell rentabilitet samt dets sociale og kulturelle virkninger
- c) i tilfælde af lån de faktorer, som sikrer betjeningen af lånene.

*Artikel 64***L å n e f o r m i d l i n g**

1. Finansiell bistand kan ydes til de berørte AVS-stater gennem AVS-staterne eller, med forbehold af bestemmelserne i denne aftale, gennem bistandsberettigede finansieringsinstitutter eller direkte til enhver anden bistandsberettiget modtager. Når den finansielle bistand ydes gennem et formidlende organ til den endelige modtager eller direkte til den endelige modtager i den private sektor:

- a) fastsættes vilkårene og betingelserne for ydelsen af denne bistand gennem det formidlende organ til den endelige modtager eller direkte til den endelige modtager i den private sektor i finansieringsaftalen eller lånekontrakten

▼B

b) anvendes enhver fortjeneste, som det formidlende organ opnår som følge af denne låneformidlingstransaktion, eller som skabes ved den direkte långivning til den endelige modtager i den private sektor, til udviklingsformål på de i finansieringsaftalen eller lånekontrakten fastsatte vilkår, efter at der er taget hensyn til administrative omkostninger, finansielle risici og kursrisici samt omkostningerne i forbindelse med den faglige bistand til den endelige modtager.

2. Når finansieringen forestås af et formidlende organ, der er etableret og/eller opererer i AVS-staterne, påhviler det dette organ at udvælge og forundersøge hvert enkelt projekt og forvalte de midler, der stilles til dets rådighed, på de betingelser, som er fastsat i denne aftale, og efter fælles aftale mellem parterne.

*Artikel 65***Samfinansiering**

1. På anmodning af AVS-staterne kan denne aftales finansielle midler anvendes til samfinansiering især sammen med udviklingsorganer og -institutioner, Fællesskabets medlemsstater, AVS-stater, tredjelande eller internationale eller private finansieringsinstitutter, virksomheder eller eksportkreditorganer.

2. Muligheden af samfinansiering overvejes specielt i tilfælde, hvor Fællesskabets bidrag kan hjælpe til at mobilisere bidrag fra andre finansieringskilder, og hvor en sådan finansiering kan føre til en fordelagtig finansieringspakke for den berørte AVS-stat.

3. Samfinansiering kan tage form af fællesfinansiering eller parallelfinansiering. I hvert enkelt tilfælde foretrækkes den løsning, der er bedst egnet set ud fra et omkostningseffektivitetssynspunkt. Desuden tages der skridt til at harmonisere og koordinere de foranstaltninger, som gennemføres af Fællesskabet og andre samfinansieringsorganer, for at begrænse antallet af procedurer, som AVS-staterne skal iværksætte, og for at gøre disse procedurer mere smidige.

4. Konsultations- og koordinationsprocessen med de øvrige donorer og deltagere i samfinansieringen styrkes og udvides, når det er muligt, ved at der indgås rammeaftaler om samfinansiering, og retningslinjerne og procedurerne for samfinansiering tages op til fornyet behandling for at sikre effektiviteten og de bedst mulige betingelser.

KAPITEL 2**Gæld og strukturtilpasningsstøtte***Artikel 66***Støtte til gældslettelse****▼M10**

1. For at lette AVS-staternes gældsbyrde og mindske deres betalingsbalanceproblemer er parterne enige om at benytte de midler, der stilles til rådighed under den flerårige finansielle ramme for samarbejdet inden for denne aftale, til at bidrage til internationalt godkendte gældslettelsesinitiativer til fordel for AVS-landene. Fællesskabet forpligter sig

▼ M10

endvidere til at undersøge, hvorledes andre fællesskabsmidler på længere sigt kan mobiliseres til at støtte internationalt godkendte gældslettelsesinitiativer.

▼ B

2. Fællesskabet kan på anmodning af en AVS-stat:

- a) bistå med at undersøge og finde konkrete løsninger på gældsproblemet, herunder indenlandsk gæld, vanskelighederne i forbindelse med gældsbetjeningen og betalingsbalanceproblemerne
- b) yde hjælp til uddannelse i gældsforvaltning og i internationale finansforhandlinger samt yde bistand til workshops, kurser og seminarer inden for disse områder, og
- c) hjælpe med at udvikle smidige teknikker og instrumenter til gældsforvaltning.

3. For at bidrage til gældsbetjeningen i forbindelse med lån hidrørende fra Bankens egne midler, lån på særlige vilkår og risikovillig kapital kan AVS-staterne i henhold til bestemmelser, som i hvert enkelt tilfælde aftales med Kommissionen, anvende de disponible midler i fremmed valuta, der er omhandlet i denne aftale, til sådanne betalinger, efterhånden som gælden forfalder, og op til det beløb, der kræves til betalinger i national valuta.

4. På grund af det alvorlige internationale gældsproblem og dets følger for den økonomiske vækst erklærer parterne sig rede til i den internationale debat at fortsætte drøftelserne om gældsproblemet generelt, uden at dette berører de specifikke drøftelser, som finder sted i de relevante fora.

*Artikel 67***Strukturtilpasningsstøtte****▼ M10**

1. I medfør af den flerårige finansielle ramme for samarbejdet inden for denne aftale ydes der støtte til makroøkonomiske og sektorspecifikke reformer, som gennemføres af AVS-staterne. Inden for disse rammer drager parterne omsorg for, at tilpasningen er økonomisk levedygtig og socialt og politisk acceptabel. Støtten ydes i forbindelse med en fælles vurdering foretaget af Fællesskabet og den berørte AVS-stat af de reformforanstaltninger, der er iværksat eller påtænkes på makroøkonomisk eller sektorspecifik plan, og skal muliggøre en samlet evaluering af reformindsatsen. I den udstrækning det er muligt, tilpasses den fælles vurdering landespecifikke ordninger, og støtten overvåges på grundlag af opnåede resultater. Hurtig udbetaling er et af de vigtigste træk ved støtteprogrammerne.

▼ B

2. AVS-staterne og Fællesskabet erkender, at det er nødvendigt at tilskynde til reformprogrammer på regionalt plan, idet det sikres, at der ved forberedelsen og gennemførelsen af nationale programmer tages behørigt hensyn til de regionale aktiviteter, som indvirker på den nationale udvikling. I dette øjemed skal strukturtilpasningsstøtten også tage sigte på:

- a) fra kortlægningens begyndelse at indarbejde foranstaltninger til fremme af den regionale integration og tage hensyn til følgerne af grænseoverskridende tilpasning

▼B

b) at støtte harmoniseringen og koordinationen af makroøkonomiske politikker og sektorspecifikke politikker, herunder på skatte- og toldområdet, med henblik på at opfylde den dobbelte målsætning om regional integration og strukturreformer på nationalt plan

c) at afbøde følgerne af nettoovergangsomkostningerne ved den regionale integration for budgetindtægterne og betalingsbalancen ved hjælp af enten generelle importprogrammer eller budgetstøtte.

3. AVS-stater, der iværksætter eller påtænker reformer på makroøkonomisk eller sektorspecifik plan, er berettigede til strukturtilpasningsstøtte under hensyntagen til den regionale kontekst, reformernes gennemslagskraft og deres forventede indvirkning på den økonomiske, sociale og politiske dimension af udviklingen og på de økonomiske og sociale vanskeligheder, der gør sig gældende.

4. AVS-stater, der iværksætter reformprogrammer, som anerkendes og støttes i det mindste af de vigtigste, multilaterale donorer, eller som er aftalt med disse uden nødvendigvis at blive støttet finansielt af dem, anses for automatisk at have opfyldt betingelserne for at opnå tilpasningsstøtte.

5. Strukturtilpasningsstøtten tilvejebringes på en fleksibel måde og i form af sektorspecifikke og generelle importprogrammer eller budgetstøtte.

6. Forberedelsen og forundersøgelsen af strukturtilpasningsprogrammerne foretages, og finansieringsafgørelserne træffes i henhold til bestemmelserne om gennemførelsesprocedurer i denne aftale, idet der tages behørigt hensyn til hurtig udbetaling som et særligt træk ved strukturtilpasningsprogrammer. Der kan i konkrete tilfælde gives tilladelse til finansiering med tilbagevirkende kraft af en begrænset del af importen med oprindelse i AVS-staterne eller Fællesskabet.

7. Ved gennemførelsen af det enkelte støtteprogram sikres det, at der er så bred og gennemsigtig en adgang som muligt for AVS-staternes erhvervsdrivende til programmets midler, og at indkøbsprocedurerne er i overensstemmelse med administrativ og handelsmæssig praksis i den berørte stat, samtidig med at der sikres det bedst mulige forhold mellem pris og kvalitet for importerede varer og den fornødne sammenhæng med de internationale fremskridt i harmoniseringen af procedurerne for støtte til strukturtilpasning.

▼M10

KAPITEL 3

Støtte i tilfælde af udefra kommende chok*Artikel 68*

1. Parterne erkender, at makroøkonomisk ustabilitet som følge af udefra kommende chok kan påvirke AVS-staternes udvikling i negativ retning og bringe virkeliggørelsen af deres udviklingsmål i fare. Der indføres derfor inden for den flerårige finansielle ramme for samarbejdet inden for denne aftale en ordning for supplerende støtte med henblik på at afbøde de kortfristede, negative virkninger af udefra kommende chok, herunder virkningerne på eksportindtægterne.

▼ M10

2. Formålet med denne støtte er at beskytte de socioøkonomiske reformer og politikker, som kan blive påvirket i negativ retning på grund af et fald i indtægterne, og at afbøde de kortsigtede negative virkninger af sådanne chok.

3. AVS-staternes økonomiers yderst store afhængighed af eksport, navnlig af landbrugs- og mineprodukter, tages med i overvejelserne ved tildelingen af midler. I denne forbindelse indrømmes de mindst udviklede AVS-stater, AVS-indlandsstater og -østater samt AVS-stater, der har gennemgået en konflikt eller en naturkatastrofe, en mere favorabel behandling.

4. De supplerende midler bevilges efter de specifikke retningslinjer for støtteordningen, som er fastsat i bilag II om finansieringsvilkår og -betingelser.

5. Fællesskabet bevilger også støtte til markedsbaserede forsikringsordninger for AVS-stater, der søger at beskytte sig mod kortsigtede virkninger af udefra kommende chok.

▼ B

KAPITEL 4

Støtte til sektorspecifikke politikker*Artikel 69*

1. Samarbejdet støtter gennem denne aftales forskellige instrumenter og bestemmelser:

- a) sociale og økonomiske sektorspecifikke politikker og -reformer
- b) foranstaltninger til at øge virksomheden i produktionssektoren og eksportkonkurrenceevnen
- c) foranstaltninger til at udbygge tjenesteydelserne i den sociale sektor, og
- d) tematiske og tværgående spørgsmål.

2. Støtten ydes efter forholdene som:

- a) sektorspecifikke programmer
- b) budgetstøtte
- c) investeringer
- d) rehabilitering
- e) erhvervsuddannelse
- f) faglig bistand
- g) institutionel støtte.

KAPITEL 5

Mikroprojekter og decentralt samarbejde*Artikel 70*

Med henblik på at imødekomme lokalsamfundenes udviklingsbehov og for at tilskynde alle aktører i det decentrale samarbejde, som er i stand til at bidrage til AVS-staternes selvstændige udvikling, til at fremkomme med og gennemføre initiativer, støtter samarbejdet sådanne udviklings tiltag inden for rammerne af de berørte AVS-staters regler og nationale lovgivning og bestemmelserne i det vejledende program. I denne sammenhæng støtter samarbejdet:

▼B

- a) mikroprojekter på lokalt plan, som har en økonomisk og social indflydelse på befolkningernes levevilkår, som opfylder et klart påvist, prioriteret behov, og som iværksættes på det berørte lokalsamfunds initiativ og med aktiv deltagelse fra dets side
- b) decentralt samarbejde, navnlig når det indebærer en kombination af AVS-staters decentrale aktørers indsats og midler og deres EF-modparters. Gennem denne form for samarbejde mobiliseres der færdigheder, innoverende indsatsformer og midler fra aktørerne i det decentrale samarbejde til fordel for AVS-staternes udvikling.

Artikel 71

1. Mikroprojekter og decentrale samarbejdsaktioner kan støttes med denne aftales finansielle midler. Projekter eller programmer, der indgår i denne form for samarbejde, behøver ikke at være knyttet til programmer, som er iværksat inden for de vejledende programmets målsektorer, men de kan være et middel til at nå de specifikke mål i det vejledende program eller mål, der er resultatet af initiativer taget af lokalsamfundet eller decentrale aktører.

2. EUF bidrager til finansieringen af mikroprojekter og decentralt samarbejde med et beløb, der i princippet ikke må udgøre mere end tre fjerdedele af de samlede udgifter til hvert projekt og ikke må overskride den grænse, der er fastsat i det vejledende program. Resten finansieres:

- a) for så vidt angår mikroprojekter af det berørte lokalsamfund (i form af varer, tjenesteydelser eller penge, afhængigt af dets muligheder)
- b) af aktører i det decentrale samarbejde, forudsat at de finansielle, faglige, materielle eller andre ressourcer, som disse aktører indskyder, i princippet mindst udgør 25 % af de anslåede udgifter til projektet/programmet og
- c) undtagelsesvis af den berørte AVS-stat, som kan bidrage finansielt, med offentlige faciliteter eller med tjenesteydelser.

3. De procedurer, der skal følges i forbindelse med projekter og programmer, som finansieres som led i mikroprojekter eller decentralt samarbejde, er de i denne aftale fastlagte, særlig vedrørende flerårige programmer.

▼M10

KAPITEL 6

Humanitær bistand, katastrofebistand og bistand efter katastrofer*Artikel 72***Generelt princip**

1. Humanitær bistand, katastrofebistand og bistand efter katastrofer ydes i krisesituationer. Formålet med humanitær bistand og katastrofebistand er at redde og bevare liv og at hindre og lindre menneskelig

▼ **M10**

lidelse, når der måtte være behov herfor. Formålet med bistand efter katastrofer er at rehabilitere og forbinde kortfristet hjælp med mere langsigtede udviklingsprogrammer.

2. Kriesituationer, herunder langfristet strukturel ustabilitet eller skrøbelighed, er situationer, der udgør en trussel mod lov og orden eller mod personers sikkerhed og sikring, og som risikerer at eskalere og munde ud i væbnet konflikt eller at destabilisere landet. Kriesituationer kan også opstå som følge af naturkatastrofer, menneskeskabte kriser som krige og andre konflikter eller ekstraordinære omstændigheder med tilsvarende virkninger, bl.a. i forbindelse med klimaforandring, miljøødelæggelse, adgang til energi og naturressourcer eller ekstrem fattigdom.

3. Den humanitære bistand, katastrofebistanden og bistanden efter katastrofer opretholdes, så længe det er nødvendigt for at dække de behov, der er opstået for ofrene som følge af disse situationer, for derved at forbinde nødhjælp, rehabilitering og udvikling.

4. Den humanitære bistand ydes udelukkende ud fra behov og interesser hos ofrene for kriesituationen og i overensstemmelse med principperne i humanitær folkeret samt med respekt for medmenneskelighed, neutralitet, upartiskhed og uafhængighed. Der må især ikke diskrimineres mellem ofrene på grund af race, etnisk oprindelse, religion, køn, alder, nationalitet eller politisk overbevisning, og der garanteres fri adgang til og beskyttelse af ofrene samt sikkerhed for det humanitære hjælpepersonale og udstyr.

5. Den humanitære bistand, katastrofebistanden og bistanden efter katastrofer finansieres inden for den flerårige finansielle ramme for samarbejdet inden for denne aftale, hvis en sådan bistand ikke kan finansieres over Unionens budget. Humanitær bistand, katastrofebistand og bistand efter katastrofer er et supplement til medlemsstaternes indsats og gennemføres sammen med dem og i overensstemmelse med bedste praksis inden for bistandseffektivitet.

Artikel 72a

Mål

1. Den humanitære bistand og katastrofebistanden rettes mod:

- a) at beskytte menneskeliv i kriesituationer og umiddelbart efter kriser
- b) at bidrage til finansiering og levering af humanitær hjælp og sørge for, at den leveres direkte til de tilsigtede modtagere ved hjælp af alle disponible logistiske midler
- c) at udføre kortfristet rehabiliterings- og genopbygningsarbejde for at sætte ofrene i stand til at nyde godt af et minimum af socioøkonomisk integration og så snart som muligt skabe grundlag for en genoptagelse af udviklingen på basis af langsigtede mål, som de berørte AVS-lande og -regioner har sat sig

▼ **M10**

d) at afhjælpe problemer som følge af befolkningsforflytninger (flygtninge, fordrevne og hjemvendte personer) efter naturkatastrofer og menneskeskabte katastrofer for dermed, så længe det er nødvendigt, at imødekomme alle flygtninge og fordrevne personers behov, uanset hvor de befinder sig, og bane vejen for deres frivillige repatriering og reintegrering i deres hjemland, og

e) at støtte AVS-staten eller -regionen i at oprette kortsigtede mekanismer til katastroforebyggelse og katastrofeberedskab, bl.a. til forudsigelse og hurtig varslings, med henblik på at mindske følgerne af katastrofer.

2. Der kan ydes bistand til AVS-stater eller -regioner, som modtager flygtninge eller hjemvendte personer til at afhjælpe akutte behov, som ikke falder ind under katastrofebistand.

3. Bistand efter katastrofer tager sigte på den materielle og sociale rehabilitering efter den pågældende krise og kan iværksættes for at forbinde kortfristet hjælp og rehabilitering med de relevante, mere langsigtede udviklingsprogrammer, som finansieret over de nationale eller regionale vejledende programmer eller intra-AVS-programmet. Bistand af den art skal være nødvendig for overgangen fra nødsituationen til udviklingsfasen, og den skal fremme den socioøkonomiske reintegration af de berørte dele af befolkningen, så vidt muligt fjerne årsagerne til krisen og styrke institutionerne og lokale og nationale aktørers ejerskab til deres rolle i udformningen af en bæredygtig udviklingspolitik for det berørte AVS-land.

4. Når det er hensigtsmæssigt, vil mekanismer til kortfristet katastroforebyggelse og katastrofeberedskab som omhandlet i stk. 1, litra e), blive koordineret med andre mekanismer til katastroforebyggelse og katastrofeberedskab på stedet.

Gennem udvikling og styrkelse af nationale, regionale og AVS-omfattende mekanismer til reduktion og forvaltning af katastroferisici hjælpes AVS-staterne med at rette sig op efter virkningerne af katastrofer. Alle hermed forbundne aktiviteter vil kunne foregå i samarbejde med regionale og internationale organisationer og programmer, som har en dokumenteret erfaring med reduktion af katastroferisici.

*Artikel 73***Gennemførelse**

1. Bistanden iværksættes enten på anmodning af den AVS-stat eller -region, der befinder sig i en krisesituation, eller på initiativ af Kommissionen eller efter råd fra internationale organisationer eller lokale eller internationale ikke-statslige organisationer.

2. Fællesskabet tager passende skridt til at lette en hurtig gennemførelse af de foranstaltninger, der er nødvendige for at afhjælpe nødsituationen. Bistanden forvaltes og ydes efter procedurer, der åbner mulighed for hurtige, smidige og effektive indgreb.

3. Under hensyn til udviklingskarakteren af den bistand, der ydes i henhold til dette kapitel, kan bistanden undtagelsesvis anvendes sammen med bevillingerne i den pågældende stats eller regions vejledende program efter anmodning herom.

▼B

KAPITEL 7

Støtte af investeringer og udvikling af den private sektor*Artikel 74*

Samarbejdet støtter gennem finansiel og faglig bistand politikker og strategier for investeringsfremme og udvikling af den private sektor som omhandlet i denne aftale.

*Artikel 75***Investeringsfremme**

I erkendelse af, at private investeringer virker fremmende for deres udviklingssamarbejde, og at det er nødvendigt at træffe foranstaltninger til at stimulere sådanne investeringer, vil AVS-staterne, Fællesskabet og dets medlemsstater inden for rammerne af deres respektive beføjelser:

- a) iværksætte foranstaltninger med henblik på at tilskynde de private investorer, som overholder AVS-EF-udviklingssamarbejdets mål og prioriteter og deres respektive staters love og administrative bestemmelser, til at deltage i udviklingsbestræbelserne
- b) træffe foranstaltninger, der kan bidrage til at tilvejebringe og bevare et forudsigeligt og sikkert investeringsklima, samt forhandle aftaler, der sigter mod at forbedre dette klima
- c) anspore den private sektor i EU til at investere i og yde specifik bistand til dens modparter i AVS-staterne som led i samarbejde og partnerskaber mellem virksomheder
- d) lette oprettelsen af partnerskaber og joint ventures ved at fremme samfinansiering
- e) sponsorere sektorspecifikke investeringsfora for at fremme partnerskaber og udenlandske investeringer
- f) støtte AVS-staternes bestræbelser på at tiltrække finansiering, særlig privat finansiering, til infrastrukturinvesteringer og indtægtsskabende infrastruktur af afgørende betydning for den private sektor
- g) støtte kapacitetsopbygning i indenlandske organer og institutioner for investeringsfremme, der har til opgave at fremme og lette udenlandske investeringer
- h) udbrede information om investeringsmuligheder og driftsvilkår for virksomheder i AVS-staterne
- i) fremme erhvervsdialog, samarbejde og partnerskaber i den private sektor på nationalt og regionalt plan og på AVS-EU-plan, særlig gennem et AVS-EU-erhvervsforum for den private sektor. Formålet med støtten til et AVS-EU-erhvervsforum for den private sektor er:
 - i) at lette dialogen inden for den private sektor i AVS og EU og mellem denne og de organer, der er oprettet ved denne aftale

▼B

- ii) at analysere og med mellemrum forsyne de relevante organer med oplysninger om en lang række spørgsmål vedrørende forbindelserne mellem de private sektorer i AVS og EU inden for denne aftales rammer eller mere generelt om de økonomiske forbindelser mellem Fællesskabet og AVS-staterne
- iii) at analysere og forsyne de relevante organer med oplysninger om særlige sektorspecifikke problemer på regionalt eller subregionalt plan med berøring til bl.a. bestemte grene inden for produktionsvirksomhed eller produkttyper.

*Artikel 76***Investeringsfinansiering og -støtte**

1. Gennem samarbejdet tilvejebringes der langfristede finansielle midler, herunder risikovillig kapital, som skal bidrage til at fremme væksten i den private sektor og mobilisere indenlandsk og udenlandsk kapital til dette formål. Samarbejdet stiller i denne forbindelse navnlig følgende til rådighed:

- a) gavebistand til finansiell og faglig bistand til at støtte policy-reformer, udvikling af de menneskelige ressourcer, institutionel kapacitetsopbygning og andre former for institutionel støtte i forbindelse med specifikke investeringer, foranstaltninger til at øge virksomhedernes konkurrenceevne og til at støtte private finansielle og ikke-finansielle formidlende organers kapacitet, investeringsformidling og -fremme og aktiviteter til at forbedre konkurrenceevnen
- b) rådgivnings- og konsulentvirksomhed, som skal bidrage til at skabe et velreagerende investeringsklima og informationsgrundlag til at lede og stimulere kapitalstrømmen
- c) risikovillig kapital til investeringer i form af indskudskapital og ansvarlig lånekapital, garantier til støtte af indenlandske og udenlandske private investeringer og lån eller kreditlinjer på de vilkår og betingelser, der er fastsat i bilag II til denne aftale

▼M10

- d) lån via Bankens egne midler og investeringsfaciliteten på de vilkår og betingelser, der er fastsat i bilag II til denne aftale. Sådanne lån kan også anvendes til at finansiere offentlig investering i grundlæggende infrastruktur.

▼B

- 2. Banken yder lån via egne midler i overensstemmelse med Bankens vedtægter og på de vilkår og betingelser, der er fastsat i bilag II til denne aftale.

*Artikel 77***Investeringsgarantier**

1. Investeringsgarantier er et stadigt vigtigere redskab til udviklingsfinansiering, da de bidrager til at mindske projektrisici og stimulere private kapitalstrømme. Samarbejdet sikrer derfor, at risikoforsikring i højere grad er til rådighed og benyttes som en mekanisme til at afbøde risici med henblik på at øge investorers tillid til AVS-staterne.

▼B

2. Som led i samarbejdet tilbydes der garantier, og der ydes støtte via garantifonde til risikodækning i forbindelse med bistandsberettigede investeringer. Samarbejdet støtter navnlig:

- a) genforsikringsordninger, der skal sikre udenlandske direkte investeringer foretaget af bistandsberettigede investorer mod retlig usikkerhed og de store risici ekspropriation, restriktioner for valutaoverførsler, krig og borgerlige uroligheder og kontraktbrud. Investorerne kan forsikre projekter med enhver kombination af de fire typer dækning
- b) garantiprogrammer til dækning af risiko i form af delgarantier for gældsfinansiering. Der skal være adgang til både delvis risiko og delvis kreditgaranti, og
- c) nationale og regionale garantifonde, hvori inddrages navnlig indenlandske finansieringsinstitutter eller investorer, med henblik på at fremme udviklingen af den finansielle sektor.

3. Samarbejdet støtter også kapacitetsopbygning, institutionel støtte og bidrag til grundfinansiering af nationale og/eller regionale initiativer til at mindske erhvervsrisiciene for investorer (bl.a. garantifonde, reguleringsorganer, voldgiftsordninger og retslige ordninger til at øge beskyttelsen af investeringer og forbedre eksportkreditsystemerne).

4. Samarbejdet yder en sådan støtte ud fra princippet om ekstra gevinst og komplementaritet i forhold til private og/eller offentlige initiativer og, når det er muligt, i partnerskab med private og andre offentlige organisationer. AVS og Fællesskabet foretager i AVS-EF-Udvalget for Samarbejde med henblik på Udviklingsfinansiering i fællesskab en undersøgelse af forslaget om at oprette et AVS-EF-garantiagentur, som skal udarbejde og forvalte investeringsgarantiprogrammer.

Artikel 78

Investeringsbeskyttelse

1. AVS-staterne og Fællesskabet og dets medlemsstater bekræfter inden for rammerne af deres respektive beføjelser behovet for at fremme og beskytte en parts investeringer på deres respektive områder og bekræfter på denne baggrund betydningen af, at der i fælles interesse indgås aftaler om investeringsfremme og -beskyttelse, som desuden kan danne grundlag for forsikrings- og garantiordninger.

2. For at tilskynde til europæiske investeringer i de udviklingsprojekter, som AVS-staterne har igangsat, og som er af særlig betydning for dem, kan Fællesskabet og medlemsstaterne på den ene side og AVS-staterne på den anden side ligeledes indgå aftaler om specifikke projekter af fælles interesse, når Fællesskabet og europæiske virksomheder deltager i finansieringen heraf.

3. Parterne er også enige om inden for rammerne af de økonomiske partnerskabsaftaler og under hensyn til Fællesskabets og medlemsstaternes respektive beføjelser at indføre almindelige principper om investeringsbeskyttelse og -fremme, som afspejler de bedste resultater, der er aftalt i de kompetente internationale fora eller bilateralt.

AFSNIT III

FAGLIGT SAMARBEJDE

Artikel 79

1. Det faglige samarbejde skal hjælpe AVS-staterne med at udvikle de menneskelige ressourcer på nationalt og regionalt plan og med varigt at udvikle de institutioner, som er af betydning for gode udviklingsresultater, herunder styrke AVS-konsulentfirmaer og -organisationer samt udvekslingsordninger for konsulenter fra både AVS- og EU-firmaer.

2. Det faglige samarbejde skal desuden være omkostningseffektivt og relevant i forhold til de behov, som det tager sigte på, og det skal lette overførsel af knowhow og øge den nationale og regionale kapacitet. Det faglige samarbejde skal bidrage til at virkeliggøre projekt- og programmålene, herunder bidrage til bestræbelser på at styrke de nationale og regionale anvisningsberettigedes forvaltningskapacitet. Den faglige bistand skal:

- a) være efterspørgselsdrevet og således kun stilles til rådighed efter anmodning fra den eller de berørte AVS-stater og tilpasses modtagers behov
- b) supplere og støtte AVS-staternes bestræbelser på at indkredse deres egne behov
- c) overvåges og følges op for at garantere effektivitet
- d) anspre til inddragelse af eksperter, konsulentfirmaer og uddannelses- og forskningsinstitutioner fra AVS-staterne i aftaler, der finansieres af EUF, og indkredse, hvordan der kan ansættes kvalificeret nationalt og regionalt personale ved EUF-projekter
- e) anspre til udstationering af veluddannet personale fra AVS-staterne som konsulenter i en institution i deres eget land eller et naboland eller i en regional organisation
- f) sigte mod at udvide kendskabet til begrænsninger og potentiel for så vidt angår nationale og regionale menneskelige ressourcer og oprette et register over AVS-eksperter, -konsulenter og -konsulentfirmaer, der med fordel vil kunne inddrages i projekter og programmer, der finansieres af EUF
- g) støtte faglig bistand mellem AVS-staterne indbyrdes for at fremme udvekslingen mellem AVS-staterne af ekspertise inden for faglig bistand og forvaltning
- h) udvikle handlingsprogrammer for en langsigtet udvikling af institutioner og kvalificering af personale som en integrerende del af projekt- og programplanlægningen under hensyntagen til de nødvendige finansielle krav
- i) støtte ordninger, der skal forbedre AVS-staternes evne til at opbygge egen ekspertise
- j) lægge særlig vægt på at udvikle AVS-staternes kapacitet inden for projektplanlægning, -gennemførelse og -evaluering samt budgetforvaltning.

▼B

3. Der kan ydes faglig bistand på alle samarbejdsområder, der er omfattet af denne aftale. Aktiviteterne skal være forskelligartede med hensyn til anvendelsesområde og art og afpasses nøje efter AVS-staternes behov.

4. Det faglige samarbejde kan være specifikt eller generelt. AVS-EF-Udvalget for Samarbejde med henblik på Udviklingsfinansiering fastlægger retningslinjerne for gennemførelsen af det faglige samarbejde.

Artikel 80

Med henblik på at vende tendensen til, at de uddannede forlader AVS-staterne, bistår Fællesskabet på anmodning AVS-staterne med at få kvalificerede AVS-borgere, som er bosiddende i de udviklede lande, til at vende hjem ved at træffe hensigtsmæssige foranstaltninger, der tilskynder til tilbagevenden til hjemlandet.

AFSNIT IV

PROCEDURER OG FORVALTNINGSORDNINGER*Artikel 81***Procedurer**

Forvaltningsprocedurerne skal være gennemsigtige, let anvendelige og muliggøre decentralisering af opgaver og ansvar til aktørerne i felten. AVS-EU-udviklingssamarbejdet er åbent for ikke-statslige aktører på områder, der vedrører dem. Der findes i bilag IV om gennemførelses- og forvaltningsprocedurer detaljerede bestemmelser om programmering, forberedelse, gennemførelse og forvaltning af det finansielle og faglige samarbejde. Ministerrådet kan revurdere, revidere og ændre disse bestemmelser på grundlag af en henstilling fra AVS-EF-Udvalget for Samarbejde med henblik på Udviklingsfinansiering.

*Artikel 82***Ansvarlige for gennemførelsen**

Der udpeges ansvarlige for gennemførelsen af det finansielle og faglige samarbejde i henhold til denne aftale. Der findes i bilag IV om gennemførelses- og forvaltningsprocedurer detaljerede bestemmelser om de opgaver, der påhviler sådanne ansvarlige.

*Artikel 83***AVS-EF-Udvalget for Samarbejde med henblik på Udviklingsfinansiering**

1. Ministerrådet undersøger mindst en gang om året, hvorvidt målene for samarbejdet med henblik på udviklingsfinansiering er nået, og gennemgår de generelle og specifikke problemer i forbindelse med gennemførelsen af dette samarbejde. Med henblik herpå nedsættes der under Ministerrådet et udvalg for samarbejde med henblik på udviklingsfinansiering, i det følgende benævnt »AVS-EF-Udvalget« .

▼B

2. AVS-EF-Udvalget har bl.a. til opgave
 - a) at sikre, at målene og principperne for samarbejdet med henblik på udviklingsfinansiering i almindelighed virkeliggøres, og fastlægge de generelle retningslinjer for en effektiv og rettidig gennemførelse
 - b) at undersøge problemer i forbindelse med gennemførelsen af udviklingssamarbejdsaktiviteterne og foreslå relevante foranstaltninger
 - c) at revurdere bilagene til denne aftale for at sikre, at de fortsat er relevante, og fremsætte henstillinger om eventuelle fornødne ændringer til Ministerrådet til godkendelse
 - d) at undersøge de foranstaltninger, der gennemføres inden for denne aftales rammer for at virkeliggøre målet om at fremme udviklingen af den private sektor og investeringerne, samt undersøge, hvordan investeringsfaciliteten fungerer.
3. AVS-EF-Udvalget træder sammen hver tredje måned og sammensættes paritetisk af repræsentanter for AVS-staterne og Fællesskabet eller af disses befuldmægtigede. Det træder sammen på ministerplan, når en af parterne anmoder herom, dog mindst én gang om året.
4. Ministerrådet fastlægger AVS-EF-Udvalgets forretningsorden, herunder betingelser for repræsentation og antallet af medlemmer, de nærmere regler for forhandlingerne samt bestemmelser om varetagelse af formandskabet.
5. AVS-EF-Udvalget kan indkalde til møder mellem eksperter for at undersøge årsagerne til eventuelle vanskeligheder eller flaskehalse, som hindrer en effektiv gennemførelse af udviklingssamarbejdet. Disse eksperter fremsætter henstillinger til udvalget om, hvorledes vanskelighederne og flaskehalsene kan fjernes.

DEL 5

**ALMINDELIGE BESTEMMELSER OM DE MINDST
UDVIKLEDE AVS-STATER, AVS-INDLANDSSTATERNE OG
AVS-ØSTATERNE**

KAPITEL 1

Almindelige bestemmelser*Artikel 84*

1. For at sætte de mindst udviklede stater, indlandsstaterne og østaterne i stand til i fuldt omfang at drage fordel af de muligheder, som denne aftale giver, og dermed øge deres respektive udviklingstempo indrømmes der i forbindelse med samarbejdet de mindst udviklede blandt AVS-staterne en særbehandling, og der tages behørigt hensyn til AVS-indlandsstaternes og AVS-østaternes sårbarhed. Der tages desuden hensyn til behovene i lande, der befinder sig i en post-konflikt-situation.
2. Uafhængigt af de særlige foranstaltninger og bestemmelser, der i denne aftales forskellige kapitler fastsættes for de mindst udviklede stater, indlandsstaterne og østaterne, lægges der for så vidt angår disse grupper samt lande, der befinder sig i en post-konfliktsituation, særlig vægt på

▼B

- a) styrkelse af det regionale samarbejde
- b) transport- og kommunikationsinfrastrukturer
- c) effektiv udnyttelse af de marine ressourcer og markedsføring af produkter afledt heraf samt for indlandsstaternes vedkommende ferskvandsfiskeriet
- d) strukturtilpasning, hvor der tages hensyn til disse landes udviklingsniveau og tillige i gennemførelsesfasen til tilpasningens sociale dimension
- e) gennemførelse af fødevarestrategier og integrerede udviklingsprogrammer.

KAPITEL 2

De mindst udviklede AVS-stater*Artikel 85*

1. De mindst udviklede AVS-stater indrømmes en særbehandling for at hjælpe dem med at overvinde de alvorlige økonomiske og sociale vanskeligheder, der hæmmer deres udvikling, og dermed øge deres respektive udviklingstempo.
2. Listen over de mindst udviklede stater findes i bilag VI. Den kan ændres ved afgørelse truffet af Ministerrådet, når:
 - a) et tredjeland, der befinder sig i en tilsvarende situation, tiltræder denne aftale
 - b) den økonomiske situation i en AVS-stat ændres betydeligt og varigt, således at den pågældende stat må optages i kategorien mindst udviklede AVS-stater, eller således at den ikke længere er berettiget til at tilhøre denne kategori.

Artikel 86

Bestemmelserne vedrørende de mindst udviklede AVS-stater findes i følgende artikler: 2, 29, 32, 35, 37, 56, 68, 84 og 85.

KAPITEL 3

AVS-indlandsstaterne*Artikel 87*

1. Der fastsættes særlige bestemmelser og foranstaltninger for at støtte AVS-indlandsstaterne i deres bestræbelser på at overvinde geografiske vanskeligheder og andre hindringer, der hæmmer deres udvikling, og sætte dem i stand til at øge deres respektive udviklingstempo.
2. Listen over AVS-indlandsstater findes i bilag VI. Den kan ændres ved afgørelse truffet af Ministerrådet, når et tredjeland, der befinder sig i en lignende situation, tiltræder denne aftale.

▼B*Artikel 88*

Bestemmelserne vedrørende AVS-indlandsstaterne findes i følgende artikler: 2, 32, 35, 56, 68, 84 og 87.

KAPITEL 4

AVS-østaterne*Artikel 89***▼M4**

1. Der gøres en særlig indsats for at hjælpe AVS-østater med at bøde på deres voksende sårbarhed som følge af nye, alvorlige økonomiske, sociale og økologiske problemer. Indsatsen rettes mod at befordre realiseringen af små østaters prioriteter for bæredygtig udvikling og samtidig arbejde for en harmoniseret tilgang til deres økonomiske vækst og menneskelige udvikling.

▼B

2. Listen over AVS-østater findes i bilag VI. Den kan ændres ved afgørelse truffet af Ministerrådet, når et tredjeland, der befinder sig i en lignende situation, tiltræder denne aftale.

Artikel 90

Bestemmelserne vedrørende AVS-østaterne findes i følgende artikler: 2, 32, 35, 56, 68, 84 og 89.

DEL 6

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER*Artikel 91*

Konflikt mellem denne aftale og andre traktater

Traktater, konventioner, aftaler eller ordninger, uanset form eller art, mellem en eller flere af Fællesskabets medlemsstater og en eller flere AVS-stater må ikke udgøre nogen hindring for denne aftales gennemførelse.

*Artikel 92***Geografisk anvendelsesområde**

Med forbehold af de særlige bestemmelser om forbindelserne mellem AVS-staterne og de franske oversøiske departementer gælder denne aftale på det område, hvor traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab finder anvendelse på de i nævnte traktat fastsatte betingelser, og på AVS-staternes områder.

Artikel 93

Ratifikation og ikrafttræden

1. Denne aftale ratificeres eller godkendes af signatarerne i overensstemmelse med deres respektive forfatningsmæssige regler og procedurer.

2. Instrumenterne for ratifikation eller godkendelse af denne aftale deponeres for AVS-staternes vedkommende i Generalsekretariatet for Rådet for Den Europæiske Union og for Fællesskabets og dets medlemsstaters vedkommende i AVS-staternes Generalsekretariat. Sekretariatene underretter straks signatarstaterne og Fællesskabet herom.

3. Denne aftale træder i kraft på den første dag i den anden måned, der følger efter datoen for medlemsstaternes og mindst to tredjedele af AVS-staternes deponering af ratifikationsinstrumenterne og deponeringen af instrumentet for Fællesskabets godkendelse af denne aftale.

4. Såfremt en AVS-signatarstat ikke har afsluttet de i stk. 1 og 2 omhandlede procedurer inden datoen for denne aftales ikrafttræden som fastsat i stk. 3, kan den kun gøre dette inden for de tolv måneder, der følger efter samme dato, jf. dog stk. 6.

For sådanne stater finder denne aftale anvendelse fra den første dag i den anden måned, der følger efter afslutningen af de pågældende procedurer. Disse stater anerkender gyldigheden af alle foranstaltninger, der er truffet til gennemførelse af denne aftale efter datoen for dens ikrafttræden.

5. I forretningsordenen for de blandede institutioner, der er oprettet ved denne aftale, fastsættes det, på hvilke betingelser repræsentanterne for de i stk. 4 omhandlede signatarstater kan deltage i disse institutioner som observatorer.

6. Ministerrådet kan beslutte at yde en særlig støtte til AVS-stater, der var part i de tidligere AVS-EF-konventioner, men som i mangel af normalt etablerede statslige institutioner ikke har været i stand til at undertegne eller ratificere denne aftale. Denne støtte kan rettes mod institutionsopbygning og aktiviteter med henblik på social og økonomisk udvikling, idet der tages særligt hensyn til de mest udsatte befolkningsgruppers behov. I denne forbindelse vil sådanne stater kunne trække på de midler til finansielt og fagligt samarbejde, der er omhandlet i del 4 i denne aftale.

Som en fravigelse af stk. 4 kan de af de berørte stater, der har undertegnet denne aftale, fuldføre ratifikationsprocedurerne inden for tolv måneder efter genetableringen af statslige institutioner.

De af de berørte stater, som hverken har undertegnet eller ratificeret denne aftale, kan tiltræde den efter den i artikel 94 fastlagte tiltrædelsesprocedure.

▼B

Artikel 94

Tiltrædelse

1. Enhver anmodning om at tiltræde denne aftale, som fremsættes af en uafhængig stat, hvis struktur og økonomiske og sociale situation kan sammenlignes med AVS-staternes, indgives til Ministerrådet.

Hvis anmodningen godkendes af Ministerrådet, tiltræder den pågældende stat denne aftale ved at deponere en tiltrædelsesakt i Generalsekretariatet for Rådet for Den Europæiske Union, som sender en attesteret kopi til AVS-sekretariatet og underretter medlemsstaterne herom. Ministerrådet kan træffe alle nødvendige ændringsforanstaltninger.

Den pågældende stat får samme rettigheder og pligter som AVS-staterne. Dens tiltrædelse må ikke forringe de fordele, som de AVS-stater, der har undertegnet denne aftale, opnår ved bestemmelserne om samarbejdet med henblik på udviklingsfinansiering. Ministerrådet kan fastsætte betingelserne og de specifikke ordninger for en stats tiltrædelse i en særlig protokol, som skal udgøre en integrerende del af denne aftale.

2. Ministerrådet underrettes om alle anmodninger fra et tredjeland om at blive medlem af en økonomisk gruppe af AVS-stater.

3. Ministerrådet underrettes om alle anmodninger fra et tredjeland om at blive medlem af Den Europæiske Union. Under forhandlingerne mellem Unionen og ansøgerlandet giver Fællesskabet AVS-staterne alle relevante oplysninger, og tilsvarende underretter disse Fællesskabet om deres ønsker, således at der kan tages fuldt hensyn hertil. AVS-sekretariatet underrettes af Fællesskabet om tiltrædelser af Den Europæiske Union.

Nye medlemmer af Den Europæiske Union bliver part i denne aftale fra tiltrædelsesdatoen ved en bestemmelse herom i tiltrædelsesakten. Hvis akten om tiltrædelse af Unionen ikke indeholder bestemmelse om medlemsstatens automatiske tiltrædelse af denne aftale, tiltræder den pågældende medlemsstat ved at deponere en tiltrædelsesakt i Generalsekretariatet for Rådet for Den Europæiske Union, som sender en attesteret kopi til AVS-sekretariatet og underretter medlemsstaterne herom.

Parterne undersøger de virkninger, som nye medlemsstaters tiltrædelse har for denne aftale. Ministerrådet kan træffe alle nødvendige overgangs- eller ændringsforanstaltninger.

Artikel 95

Gyldighedsperiode og ændringsklausul

1. Denne aftale indgås for en periode på tyve år begyndende den 1. marts 2000.

2. Der fastlægges finansprotokoller for fem år ad gangen.

▼ M10

3. Senest 12 måneder inden udløbet af hver femårsperiode meddeler Fællesskabet og medlemsstaterne på den ene side og AVS-staterne på den anden side den anden part, hvilke bestemmelser de ønsker revurderet med henblik på en eventuel ændring af denne aftale. Uanset denne frist har den ene part, hvis den anden part anmoder om en revurdering af en af denne aftales bestemmelser, en frist på to måneder til at anmode om, at revurderingen også kommer til at omfatte andre bestemmelser, der har tilknytning til dem, som den første anmodning drejer sig om.

▼ B

Ti måneder inden udløbet af femårsperioden indleder parterne forhandlinger for at undersøge, hvilke ændringer der eventuelt skal foretages i de bestemmelser, der er omfattet af meddelelsen.

Artikel 93 finder også anvendelse på ændringer.

Ministerrådet træffer eventuelle nødvendige overgangsforanstaltninger, indtil de ændrede bestemmelser træder i kraft.

4. Atten måneder inden udløbet af denne aftales samlede gyldighedsperiode indleder parterne forhandlinger for at undersøge, hvilke bestemmelser der fremtidigt skal gælde for deres forbindelser.

Ministerrådet træffer eventuelle nødvendige overgangsforanstaltninger, indtil den nye aftale træder i kraft.

Artikel 96

Væsentlige elementer: konsultationsprocedure og relevante foranstaltninger for så vidt angår menneskerettighederne, de demokratiske principper og retsstaten

1. I denne artikel forstås ved udtrykket »part« på den ene side Fællesskabet og Den Europæiske Unions medlemsstater og på den anden side hver enkelt AVS-stat.

▼ M4

1a. Begge parter er enige om at udnytte alle muligheder for dialog i henhold til artikel 8, undtagen i særligt hastende tilfælde, inden der indledes konsultationer efter stk. 3, litra a), i nærværende artikel.

▼ B

2. ► M4 a) Hvis en part til trods for den politiske dialog om de væsentlige elementer som omhandlet i artikel 8 og i stk. 1a i nærværende artikel skønner, at den anden part misligholder en forpligtelse med hensyn til respekten for menneskerettighederne, de demokratiske principper og retsstaten som omhandlet i artikel 9, stk. 2, meddeler den, undtagen i særligt hastende tilfælde, den anden part og Ministerrådet alle nødvendige oplysninger til, at der kan foretages en grundig undersøgelse med henblik på at finde en for begge parter acceptabel løsning. Med henblik herpå opfordrer den anden part til af indgå i konsultationer om foranstaltninger, som den berørte part har truffet eller skal træffe for at afhjælpe situationen i overensstemmelse med bilag VII.

▼B

Konsultationerne føres på det plan og under de former, som skønnes at være mest hensigtsmæssige med henblik på at finde en løsning.

Konsultationerne indledes senest 30 dage efter opfordringen og fortsætter i en periode, der fastsættes ved fælles overenskomst afhængigt af, hvilken krænkelse der er tale om, og hvor alvorlig den er. Under ingen omstændigheder må dialogen som led i konsultationsproceduren vare længere end 120 dage.

Hvis konsultationerne ikke fører til en for begge parter acceptabel løsning, hvis konsultationer afvises, eller hvis der er tale om særligt hastende tilfælde, kan der træffes relevante foranstaltninger. Sådanne foranstaltninger ophæves, så snart begrundelsen for dem ikke længere er til stede. ◀

- b) Ved udtrykket »særligt hastende tilfælde« forstås ekstraordinære tilfælde, hvor der er tale om særlig alvorlig eller åbenbar tilsidesættelse af et af de væsentlige elementer, der er omhandlet i artikel 9, stk. 2, af en sådan art, at et øjeblikkeligt indgreb er påkrævet.

Den part, som gør brug af den særlige hasteprocedure, underretter særskilt den anden part og Ministerrådet om sagen, medmindre den ikke har tid til at gøre dette.

- c) Ved »relevante foranstaltninger« forstås i denne artikel foranstaltninger, der træffes i overensstemmelse med folkeretten, og som står i forhold til tilsidesættelsen. Ved valget af sådanne foranstaltninger skal de, der medfører færrest forstyrrelser i anvendelsen af denne aftale, foretrækkes. Det er underforstået, at suspension er den sidste udvej.

Hvis der i særligt hastende tilfælde træffes foranstaltninger, meddeles de straks den anden part og Ministerrådet. Der kan da på anmodning af den berørte part indkaldes til konsultationer med henblik på en grundig undersøgelse af situationen for om muligt at finde en løsning. Disse konsultationer føres i overensstemmelse med ordningerne i litra a), andet og tredje afsnit.

Artikel 97

Konsultationsprocedure og relevante foranstaltninger for så vidt angår korruption

1. Parterne skønner, at der, når Fællesskabet er en væsentlig partner med hensyn til finansiel bistand til økonomiske og sektorspecifikke politikker og programmer, skal afholdes konsultationer mellem parterne, hvis der forekommer alvorlige tilfælde af korruption.

▼M4

2. Hver af parterne kan i sådanne tilfælde opfordre den anden part til at indgå i konsultationer. Konsultationerne indledes senest 30 dage efter opfordringen, og dialogen som led i konsultationsproceduren må ikke vare længere end 120 dage.

▼B

3. Hvis konsultationerne ikke fører til en for begge parter acceptabel løsning eller hvis konsultationer afvises, træffer parterne relevante foranstaltninger. Under alle omstændigheder påhviler det i første række den part, hos hvem der er forekommet alvorlige tilfælde af korruption, at træffe de nødvendige foranstaltninger for straks at rette

▼B

op på forholdene. De foranstaltninger, som hver part træffer, skal stå i forhold til situationens alvor. Ved valget af sådanne foranstaltninger skal de, der medfører færrest forstyrrelser i anvendelsen af denne aftale, foretrækkes. Det er underforstået, at suspension er den sidste udvej.

4. I denne artikel forstås ved udtrykket »part« på den ene side Fællesskabet og Den Europæiske Unions medlemsstater og på den anden side hver enkelt AVS-stat.

*Artikel 98***Bilæggelse af tvister**

1. Tvister om fortolkningen eller anvendelsen af denne aftale, som opstår mellem en eller flere medlemsstater eller Fællesskabet på den ene side og en eller flere AVS-stater på den anden side, forelægges Ministerrådet.

Mellem Ministerrådets samlinger forelægges sådanne tvister Ambasadørudvalget.

2. a) Lykkes det ikke Ministerrådet at bilægge tvisten, kan hver af parterne anmode om bilæggelse af tvisten ved voldgift. Med henblik herpå udpeger hver part en voldgiftsmand inden tredivе dage efter anmodningen om voldgift. Sker dette ikke, kan hver af parterne anmode generalsekretæren for Den Faste Voldgiftsret om at udpege den anden voldgiftsmand.
- b) De to voldgiftsmænd udpeger derefter en tredje voldgiftsmand inden tredivе dage. Sker dette ikke, kan hver af parterne anmode generalsekretæren for Den Faste Voldgiftsret om at udpege den tredje voldgiftsmand.
- c) Medmindre voldgiftsmændene træffer anden afgørelse, anvendes den procedure, som er fastlagt i Den Faste Voldgiftsrets regler for frivillig voldgift for internationale organisationer og stater. Voldgiftsmændenes afgørelser træffes med stemmeflertal inden for en frist på tre måneder.
- d) Hver part i tvisten er forpligtet til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre gennemførelsen af voldgiftsmændenes afgørelse.
- e) Ved anvendelsen af denne procedure betragtes Fællesskabet og medlemsstaterne som en enkelt part i tvisten.

*Artikel 99***Opsigelse**

Denne aftale kan opsiges af Fællesskabet og dets medlemsstater over for hver AVS-stat og af hver AVS-stat over for Fællesskabet og dets medlemsstater med seks måneders varsel.

▼ M4*Artikel 100***Tekster**

De protokoller og bilag, der er knyttet til denne aftale, udgør en integrerende del deraf. Bilag Ia, II, III, IV og VI kan revideres, revurderes og/eller ændres af Ministerrådet på basis af en henstilling fra AVS-EF-Udvalget for Samarbejde med henblik på Udviklingsfinansiering.

▼ M10

Denne aftale, der er udfærdiget i to eksemplarer på bulgarsk, dansk, engelsk, estisk, finsk, fransk, græsk, italiensk, lettisk, litauisk, maltesisk, nederlandsk, polsk, portugisisk, rumænsk, slovakisk, slovensk, spansk, svensk, tjekkisk, tysk og ungarsk, idet hver af disse tekster har samme gyldighed, deponeres i arkiverne i Generalsekretariatet for Rådet for Den Europæiske Union og i AVS-staternes sekretariat, som begge fremsender en bekræftet kopi af denne aftale til hver signatarstats regering.

▼B

Hecho en Cotonú, el veintitrés de junio del año dos mil.
 Udfærdiget i Cotonou den treogtyvende juni to tusind.
 Geschehen zu Cotonou am dreiundzwanzigsten Juni zweitausend.
 Έγινε στην Κοτονού, στις είκοσι τρεις Ιουνίου δύο χιλιάδες.
 Done at Cotonou on the twenty-third day of June in the year two thousand.
 Fait à Cotonou, le vingt-trois juin deux mille.
 Fatto a Cotonou, addì ventitré giugno duemila.
 Gedaan te Cotonou, de drieëntwintigste juni tweeduizend.
 Feito em Cotonu, em vinte e três de Junho de dois mil.
 Tehty Cotonoussa kahdentenäkymmenentenäkölmantena päivänä kesäkuuta vuonna kaksituhatta.
 Som skedde i Cotonou den tjugotredje juni tjugohundra.

Pour Sa Majesté le Roi des Belges
 Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen
 Für Seine Majestät den König der Belgier

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijke Gewest.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

For Hendes Majestæt Danmarks Dronning
 Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland
 Για τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας
 Por Su Majestad el Rey de España
 Pour le Président de la République française
 Thar ceann Uachtarán na hÉireann
 For the President of Ireland
 Per il Presidente della Repubblica italiana
 Pour Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg
 Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden
 Für den Bundespräsidenten der Republik Österreich
 Pelo Presidente da República Portuguesa
 Suomen Tasavallan Presidentin puolesta
 För Republiken Finlands President
 På svenska regeringens vägnar
 For Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland
 Por la Comunidad Europea
 For Det Europæiske Fællesskab
 Für die Europäische Gemeinschaft
 Για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα
 For the European Community
 Pour la Communauté européenne
 Per la Comunità europea
 Voor de Europese Gemeenschap
 Pela Comunidade Europeia
 Euroopan yhteisön puolesta
 På Europeiska gemenskapens vägnar
 Pour le Président de la République d'Angola
 For Her Majesty the Queen of Antigua and Barbuda
 For the Head of State of the Commonwealth of the Bahamas
 For the Head of State of Barbados
 For the Government of Belize

▼B

Pour le Président de la République du Bénin
 For the President of the Republic of Botswana
 Pour le Président du Burkina Faso
 Pour le Président de la République du Burundi
 Pour le Président de la République du Cameroun
 Pour le Président de la République du Cap-Vert
 Pour le Président de la République Centrafricaine
 Pour le Président de la République Fédérale Islamique des Comores
 Pour le Président de la République démocratique du Congo
 Pour le Président de la République du Congo
 For the Government of the Cook Islands
 Pour le Président de la République de Côte d'Ivoire
 Pour le Président de la République de Djibouti
 For the Government of the Commonwealth of Dominica
 For the President of the Dominican Republic
 For the President of the State of Eritrea
 For the President of the Federal Republic of Ethiopia
 For the President of the Sovereign Democratic Republic of Fiji
 Pour le Président de la République gabonaise
 For the President and Head of State of the Republic of The Gambia
 For the President of the Republic of Ghana
 For Her Majesty the Queen of Grenada
 Pour le Président de la République de Guinée
 Pour le Président de la République de Guinée-Bissau
 Pour le Président de la République de Guinée équatoriale
 For the President of the Republic of Guyana
 Pour le Président de la République d'Haïti
 For the Head of State of Jamaica
 For the President of the Republic of Kenya
 For the President of the Republic of Kiribati
 For His Majesty the King of the Kingdom of Lesotho
 For the President of the Republic of Liberia
 Pour le Président de la République de Madagascar
 For the President of the Republic of Malawi
 Pour le Président de la République du Mali
 For the Government of the Republic of the Marshall Islands
 Pour le Président de la République Islamique de Mauritanie
 For the President of the Republic of Mauritius
 For the Government of the Federated States of Micronesia
 Pour le Président de la République du Mozambique
 For the President of the Republic of Namibia
 For the Government of the Republic of Nauru
 Pour le Président de la République du Niger
 For the President of the Federal Republic of Nigeria
 For the Government of Niue
 For the Government of the Republic of Palau
 For Her Majesty the Queen of the Independent State of Papua New Guinea
 Pour le Président de la République Rwandaise
 For Her Majesty the Queen of Saint Kitts and Nevis
 For Her Majesty the Queen of Saint Lucia
 For Her Majesty the Queen of Saint Vincent and the Grenadines
 For the Head of State of the Independent State of Samoa
 Pour le Président de la République démocratique de São Tomé et Príncipe
 Pour le Président de la République du Sénégal
 Pour le Président de la République des Seychelles
 For the President of the Republic of Sierra Leone
 For Her Majesty the Queen of the Solomon Islands
 For the President of the Republic of South Africa
 For the President of the Republic of the Sudan
 For the President of the Republic of Suriname
 For His Majesty the King of the Kingdom of Swaziland
 For the President of the United Republic of Tanzania
 Pour le Président de la République du Tchad
 Pour le Président de la République togolaise

▼B

For His Majesty King Taufa'ahau Tupou IV of Tonga
For the President of the Republic of Trinidad and Tobago
For Her Majesty the Queen of Tuvalu
For the President of the Republic of Uganda
For the Government of the Republic of Vanuatu
For the President of the Republic of Zambia
For the Government of the Republic of Zimbabwe

BILAG TIL AFTALEN

INDHOLDSFORTEGNELSE

BILAG I: FINANSPROTOKOL

BILAG IA: FLERÅRIG FINANSIEL RAMME FOR SAMARBEJDET INDEN FOR DENNE AFTALE

BILAG IB: FLERÅRIG FINANSIEL RAMME FOR PERIODEN 2008-2013

BILAG IC: FLERÅRIG FINANSIEL RAMME FOR PERIODEN 2014-2020

BILAG II: FINANSIERINGSVILKÅR OG -BETINGELSER

- Kapitel 1: Investeringsfinansiering
- Kapitel 2: Særlige aktioner
- Kapitel 3: Finansiering af kortvarige udsving i eksportindtægterne
- Kapitel 4: Andre bestemmelser
- Kapitel 5: Aftaler om investeringsbeskyttelse

BILAG III: INSTITUTIONEL STØTTE

BILAG IV: GENNEMFØRELSES- OG FORVALTNINGSPROCEDURER

- Kapitel 1: Programmering (national)
- Kapitel 2: Programmering og udarbejdelse (regional)
- Kapitel 3: Forundersøgelse og finansiering
- Kapitel 4: Gennemførelse
- Kapitel 5: Overvågning og evaluering
- Kapitel 6: Ansvarlige for forvaltning og gennemførelse af euf's ressourcer

BILAG VI: LISTE OVER DE MINDST UDVIKLEDE AVS-STATER, AVS-INDLANDSSTATERNES OG AVS-ØSTATERNES

BILAG VII: POLITISK DIALOG OM MENNESKERETTIGHEDERNE, DE DEMOKRATISKE PRINCIPPER OG RETSSTATEN

PROTOKOLLER

PROTOKOL Nr. 1 OM DE BLANDEDE INSTITUTIONERS DRIFTS- OMKOSTNINGER

PROTOKOL Nr. 2 OM PRIVILEGIER OG IMMUNITETER

- Kapitel 1: Personer, der deltager i arbejde i forbindelse med aftalen
- Kapitel 2: AVS-Ministerrådets ejendom, pengemidler og aktiver
- Kapitel 3: Tjenstlige meddelelser
- Kapitel 4: AVS-Sekretariatets personale
- Kapitel 5: Kommissionens delegationer i AVS-staterne
- Kapitel 6: Generelle bestemmelser

PROTOKOL Nr. 3 OM SYDAFRIKA

BILAG I

FINANSPROTOKOL

1. Til de formål, der er omhandlet i denne aftale, udgør Fællesskabets samlede finansielle bistand til AVS-staterne 15 200 mio. EUR for en periode på fem år at regne fra den 1. marts 2000.

2. Fællesskabets finansielle bistand omfatter et beløb på op til 13 500 mio. EUR fra 9. Europæiske Udviklingsfond (EUF).

3. 9. EUF fordeles mellem samarbejdsinstrumenterne som følger:

a) 10 000 mio. EUR i form af gavebistand afsættes til en finansieringsramme for støtte til langsigtet udvikling. Denne finansieringsramme benyttes til at finansiere nationale vejledende programmer i overensstemmelse med artikel 1 til 5 i bilag IV til denne aftale (gennemførelses- og forvaltningsprocedurer). Fra finansieringsrammen for støtte til langsigtet udvikling:

i) afsættes 90 mio. EUR til finansiering af budgettet for Centret for Virksomhedsudvikling (CVU)

ii) afsættes 70 mio. EUR til finansiering af budgettet for Centret for Landbrugsudvikling (CLU)

iii) afsættes et beløb på højst 4 mio. EUR til de formål, der er omhandlet i artikel 17 i denne aftale (Den Blandede Parlamentariske Forsamling).

b) 1 300 mio. EUR i form af gavebistand afsættes til finansiering af støtte til regionalt samarbejde og regional integration af AVS-staterne i overensstemmelse med artikel 6 til 14 i bilag IV til denne aftale (gennemførelses- og forvaltningsprocedurer).

c) 2 200 mio. EUR afsættes til at finansiere investeringsfaciliteten i henhold til de vilkår og betingelser, der er fastsat i bilag II til denne aftale, (finansieringsvilkår og -betingelser), dog ikke de rentegodtgørelser, der er omhandlet i artikel 2 og 4 i bilag II til denne aftale, idet disse finansieres af de midler, der er nævnt i litra a).

4. Et beløb på op til 1 700 mio. EUR stilles til rådighed af Den Europæiske Investeringsbank i form af lån af Bankens egne midler. Disse midler bevilges til de formål, der er fastsat i bilag II til denne aftale (Finansieringsvilkår og -betingelser), i overensstemmelse med de betingelser, der er fastsat i Bankens vedtægter og de relevante bestemmelser i vilkårene og betingelserne for investeringsfinansiering som fastlagt i nævnte bilag. Banken kan bidrage til finansieringen af regionale projekter og programmer fra de midler, som den forvalter.

5. Enhvert uudnyttet restbeløb fra tidligere EUF på datoen for denne finansprotokols ikrafttræden samt alle beløb, der frigives på et senere tidspunkt fra igangværende projekter i henhold til disse fonde, overføres til 9. EUF og anvendes i overensstemmelse med betingelserne i denne aftale. Alle midler, der således overføres til 9. EUF, og som tidligere var blevet tildelt en AVS-stats eller -regions vejledende program, forbliver tildelt den pågældende stat eller region. Det samlede beløb i denne finansprotokol vil, suppleret med de overførte restbeløb fra tidligere EUF, dække perioden 2000-2007.

6. Banken forvalter de lån, der bevilges fra dens egne midler, samt de transaktioner, der finansieres gennem investeringsfaciliteten. Alle andre finansielle midler i henhold til denne aftale forvaltes af Kommissionen.

▼ B

7. Før denne finansprotokols gyldighedsperiode udløber, vurderer parterne, i hvilket omfang forpligtelser og betalinger er blevet realiseret. Denne vurdering udgør grundlaget for en reevaluering af de samlede midler samt for en evaluering af behovet for nye midler til støtte for finansielt samarbejde i henhold til denne aftale.

8. Hvis de midler, der tilvejebringes gennem et af denne aftales instrumenter, opbruges før udløbet af denne finansprotokols gyldighedsperiode, træffer AVS-EF-Ministerrådet passende foranstaltninger.

▼ M4

9. Som en undtagelse fra artikel 58 i denne aftale overføres et beløb på 90 mio. EUR til finansieringsrammen for AVS-staternes samarbejde indbyrdes under 9. EUF. Beløbet kan anvendes til finansiering af dekoncentration i perioden 2006-2007 og forvaltes direkte af Kommissionen.

▼M4*BILAG Ia***Flerårig finansiell ramme for samarbejdet inden for denne aftale**

1. Med henblik på aftalens målsætninger og for en periode begyndende den 1. marts 2005 skal en flerårig finansiell ramme for samarbejdet dække forpligtelser fra og med den 1. januar 2008 i en periode på fem eller seks år.
2. I denne nye periode vil Den Europæiske Union opretholde sin bistand til AVS-staterne på mindst samme niveau som 9. EUF, restbeløb ikke medregnet; hertil føjes på basis af EF-skøn virkningerne af inflationen, væksten i Den Europæiske Union og udvidelsen med 10 nye medlemsstater i 2004.
3. Ministerrådet træffer uanset artikel 95 i denne aftale afgørelse om eventuelle ændringer af den flerårige finansielle ramme eller dermed forbundne dele af aftalen..

▼ **M5***BILAG Ib***Flerårig finansiell ramme for perioden 2008-2013**

1. Med denne aftales målsætninger og for en periode, der begynder den 1. januar 2008 udgør Fællesskabets samlede finansielle bistand til AVS-staterne inden for denne flerårige finansielle ramme 23 966 mio. EUR, som nærmere specificeret i punkt 2 og 3.

2. Der vil kunne disponeres over 21 966 mio. EUR under 10. Europæiske Udviklingsfond (EUF), når den flerårige finansielle ramme træder i kraft. Beløbet fordeles mellem samarbejdsinstrumenterne som følger:
 - a) 17 766 mio. EUR afsættes til finansiering af nationale og regionale vejledende programmer. Bevillingen anvendes til
 - i) finansiering af AVS-staternes nationale vejledende programmer i overensstemmelse med artikel 1-5 i bilag IV til denne aftale (gennemførelses- og forvaltningsprocedurer)
 - ii) finansiering af regionale vejledende programmer for støtte til regionalt samarbejde og regional og interregional integration af AVS-staterne i overensstemmelse med artikel 6-11, artikel 13, stk. 1, og artikel 14 i bilag IV til denne aftale (gennemførelses- og forvaltningsprocedurer)
 - b) 2 700 mio. EUR afsættes til finansiering af interregionalt og internt AVS-samarbejde til fordel for flere eller samtlige AVS-stater i overensstemmelse med artikel 12, artikel 13, stk. 2, og artikel 14 i bilag IV til denne aftale (gennemførelses- og forvaltningsprocedurer). Dette beløb skal omfatte strukturel støtte til de fælles institutioner, CVU og CLU, der er beskrevet i og undergivet tilsyn efter reglerne og procedurerne i bilag III til denne aftale, og til Den Blandede Parlamentariske Forsamling, der er omhandlet i artikel 17 i denne aftale. Dette beløb skal også omfatte bistand til AVS-sekretariatets driftsudgifter, jf. punkt 1 og 2 i protokol 1 til denne aftale.
 - c) 1 500 mio. EUR afsættes til finansiering af investeringsfaciliteten på vilkårene og betingelserne i bilag II (finansieringsvilkår og -betingelser) til denne aftale, herunder også et supplerende bidrag på 1 100 mio. EUR til investeringsfacilitetens midler, der forvaltes som en revolverende fond, og 400 mio. EUR i form af gavebistand til finansiering af rentegodtgørelser som omhandlet i artikel 2 og 4 i nævnte bilag i 10. EUF's løbetid.

3. Aktioner, der finansieres inden for rammerne af investeringsfaciliteten, herunder tilhørende rentegodtgørelser, forvaltes af Den Europæiske Investeringsbank (EIB). Et beløb på op til 2 000 mio. EUR ud over 10. EUF stilles til rådighed af EIB i form af lån af Bankens egne midler. Disse midler bevilges til de formål, der er fastsat i bilag II til denne aftale, i overensstemmelse med de betingelser, der er fastsat i EIB's vedtægter og i de relevante bestemmelser vedrørende vilkårene og betingelserne for investeringsfinansiering som fastlagt i nævnte bilag. Alle andre finansielle midler i henhold til denne flerårige finansielle ramme forvaltes af Kommissionen.

▼ **M5**

4. Efter den 31. december 2007 eller senest datoen for ikrafttrædelsen af den flerårige finansielle ramme for perioden 2008-2013 vil der ikke kunne indgås forpligtelser for uudnyttede restbeløb fra 9. EUF eller tidligere EUF samt for beløb, der frigives fra projekter under disse EUF, bortset fra uudnyttede beløb, der frigives efter ikrafttrædelsesdatoen, fra ordningen for stabilisering af eksportindtægter fra basislandbrugsprodukter (Stabex) i henhold til tidligere EUF end 9. EUF og uudnyttede beløb og tilbagebetaling af beløbene til finansiering af investeringsfaciliteten uden tilhørende rentegodtgørelser. De beløb, for hvilke der er indgået eventuelle forpligtelser efter den 31. december 2007 indtil aftalens ikrafttræden som nævnt ovenfor, anvendes udelukkende til at sikre EU-administrationens driftsomkostninger og til at dække de løbende projektomkostninger indtil ikrafttrædelsen af 10. EUF.
5. Det samlede beløb til denne flerårige finansielle ramme dækker perioden 1. januar 2008 til 31. december 2013. Der vil ikke længere blive indgået forpligtelser for midlerne fra 10. EUF efter den 31. december 2013, bortset fra beløbene til finansiering af investeringsfaciliteten uden tilhørende rentegodtgørelser, medmindre EU-Rådet enstemmigt træffer anden afgørelse på forslag af Kommissionen.
6. AVS-EF-Ambassadørudvalget kan, på vegne af AVS-EF-Ministerrådet, træffe foranstaltninger inden for det samlede beløb i den flerårige finansielle ramme til at opfylde programmeringsbehovene inden for rammerne af en af de bevillinger, der er beskrevet i stk. 2, herunder også omfordeling af midler mellem bevillinger.
7. Parterne skal foretage en vurdering af, i hvilket omfang forpligtelserne og betalingerne er blevet realiseret, samt af den ydede bistands resultater og virkninger. Denne vurdering skal foretages på grundlag af et forslag udarbejdet af Kommissionen i 2010. Den skal bidrage til en beslutning om beløbet til det finansielle samarbejde efter 2013.
8. Enhver medlemsstat kan yde Europa-Kommissionen eller EIB frivillige bidrag med henblik på at støtte opfyldelsen af AVS-EF-aftalens målsætninger. Medlemsstaterne kan også medfinansiere projekter eller programmer, f.eks. inden for rammerne af særlige initiativer, der administreres af Kommissionen eller EIB. AVS-ejendomsret til sådanne initiativer på nationalt plan skal sikres.

▼ **M12***BILAG Ic*

Flerårig finansiell ramme for perioden 2014-2020

1. Med denne aftales målsætninger og for en periode, der begynder den 1. januar 2014, udgør den samlede finansielle bistand til AVS-staterne inden for denne flerårige finansielle ramme 31 589 mio. EUR som nærmere specificeret i punkt 2 og 3.
2. Der vil kunne disponeres over 29 089 mio. EUR under 11. europæiske udviklingsfond (EUF), når den flerårige finansielle ramme træder i kraft. Beløbet fordeles mellem samarbejdsinstrumenterne som følger:

▼ **M15**

- a) 23 940 mio. EUR afsættes til finansiering af nationale og regionale vejledende programmer. Bevillingen anvendes til:
 - i) de nationale vejledende programmer for de enkelte AVS-stater i overensstemmelse med artikel 1-5 i denne aftales bilag IV om gennemførelses- og forvaltningsprocedurer
 - ii) de regionale vejledende programmer for støtte til regionalt og tværregionalt samarbejde og regional integration af AVS-staterne i overensstemmelse med artikel 6-11 i denne aftales bilag IV om gennemførelses- og forvaltningsprocedurer.
- b) 4 015 mio. EUR afsættes til finansiering af internt AVS-samarbejde og tværregionalt samarbejde med mange af eller alle AVS-staterne i overensstemmelse med artikel 12, 13 og 14 i denne aftales bilag IV om gennemførelses- og forvaltningsprocedurer. Denne beløbsramme omfatter støtte til fælles institutioner og organer, der er oprettet i medfør af denne aftale. Den skal også dække støtte til afholdelse af driftsudgifter for AVS-sekretariatet omhandlet i punkt 1 og 2 i protokol nr. 1 om de fælles institutioners driftsomkostninger.

▼ **M12**

- c) 1 134 mio. EUR afsættes til finansiering af investeringsfaciliteten i overensstemmelse med de vilkår og betingelser, der er fastsat i denne aftales bilag II om finansieringsvilkår og -betingelser, herunder et yderligere bidrag på 500 mio. EUR til midlerne under finansieringsfaciliteten, der forvaltes som en revolverende fond, og 634 mio. EUR i form af tilskud til finansiering af rentegodtgørelser og projektrelateret teknisk bistand som omhandlet i artikel 1, 2 og 4 i dette bilag for den periode, der er fastsat for 11. EUF.
3. Aktioner, der finansieres inden for rammerne af investeringsfaciliteten, herunder tilhørende rentegodtgørelser, forvaltes af Den Europæiske Investeringsbank (EIB). Et beløb på op til 2 500 mio. EUR ud over de midler, der er til rådighed fra 11. EUF, stilles til rådighed af EIB i form af udlån af Bankens egne midler. Disse midler bevilges til de formål, der er fastsat i bilag II til denne aftale, i overensstemmelse med de betingelser, der er fastsat i EIB's vedtægter og i de relevante bestemmelser vedrørende vilkårene og betingelserne for investeringsfinansiering som fastlagt i nævnte bilag. Alle andre finansielle midler i henhold til denne flerårige finansielle ramme forvaltes af Kommissionen.
4. Efter den 31. december 2013 eller senest datoen for ikrafttrædelsen af den flerårige finansielle ramme for perioden 2008-2013 vil der ikke kunne indgås forpligtelser for uudnyttede restbeløb fra 10. EUF eller tidligere EUF'er samt for beløb, der frigives fra projekter under disse EUF'er, medmindre Rådet for Den Europæiske Union ved enstemmighed træffer en anden afgørelse, når der

▼ **M12**

ses bort fra uudnyttede beløb og tilbagebetaling af afsatte beløb til finansiering af investeringsfaciliteten uden tilhørende rentegodtgørelser og resterende beløb hidrørende fra eksportindtægter fra basislandbrugsprodukter (Stabex) under de EUF'er, der ligger forud for 9. EUF.

5. Det samlede beløb til denne flerårige finansielle ramme dækker perioden 1. januar 2014 til 31. december 2020. Hvad angår midlerne fra 11. EUF og tilbageførslerne til investeringsfaciliteten, vil der ikke længere blive indgået forpligtelser efter den 31. december 2020, medmindre Rådet for Den Europæiske Union enstemmigt træffer en anden afgørelse på forslag af Kommissionen. De midler, medlemsstaterne under 9., 10. og 11. EUF har afsat til finansiering af investeringsfaciliteten, forbliver dog til rådighed til udbetaling efter den 31. december 2020.
6. Ambassadørudvalget kan, på vegne af AVS-EU-Ministerrådet, træffe foranstaltninger inden for det samlede beløb i den flerårige finansielle ramme til at opfylde programmeringsbehovene inden for rammerne af en af de bevillinger, der er beskrevet i pkt. 2, herunder også omfordeling af midler mellem bevillinger.
7. Parterne kan på anmodning af en af parterne beslutte på et gensidigt acceptabelt tidspunkt at foretage en vurdering af, i hvilket omfang forpligtelserne og betalingerne er blevet realiseret, samt af den ydede bistands resultater og virkninger. Denne vurdering foretages på grundlag af et forslag udarbejdet af Kommissionen. Den kan bidrage til forhandlingerne som omhandlet i artikel 95, stk. 4, i denne aftale.
8. Enhver medlemsstat kan yde Europa-Kommissionen eller EIB frivillige bidrag med henblik på at støtte opfyldelsen af AVS-EU-partnerskabsaftalens målsætninger. Medlemsstaterne kan også medfinansiere projekter eller programmer, f.eks. inden for rammerne af særlige initiativer, der administreres af Kommissionen eller EIB. AVS-ejendomsret til sådanne initiativer på nationalt plan skal sikres.

▼B*BILAG II***FINANSIERINGSVILKÅR OG -BETINGELSER****KAPITEL 1****INVESTERINGSFINANSIERING****▼M10***Artikel 1*

1. Finansieringsvilkårene og -betingelserne i forbindelse med investeringsfacilitetens aktioner, Den Europæiske Investeringsbanks (herefter benævnt »Banken«) lån af egne midler og særlige aktioner fastsættes i dette kapitel. Disse midler kan kanaliseres til berettigede virksomheder enten direkte eller indirekte gennem berettigede investeringsfonde og/eller finansielle formidlende organer.

2. Midler til rentegodtgørelser i henhold til dette bilag vil blive stillet til rådighed fra den tildeling til rentegodtgørelser, der er fastlagt i stk. 2, litra c), i bilag Ib til denne aftale.

▼M11

3. Rentegodtgørelser kan kapitaliseres eller anvendes som gavebistand. Rentegodtgørelsesbeløbet, beregnet efter værdien på tidspunktet for udbetalingen af lånet, afskrives på tildelingen til rentegodtgørelse, som er fastlagt i stk. 2, litra c), i bilag Ib, og betales direkte til Banken. Op til 15 % af denne tildeling til rentegodtgørelser kan også anvendes til støtte af projektrelateret faglig bistand i AVS-staterne.

▼M10

4. Disse vilkår indskrænker ikke vilkår, som AVS-lande kan være undergivet som følge af de restriktive lånoptagelsesbetingelser i initiativet for stærkt gælds-tyngede fattige lande (HIPC) eller andre internationalt anerkendte gældsberedtyghedsordninger. Hvis der ifølge sådanne regler er krav om, at renten på et lån nedsættes med mere end 3 %, som tilladt i henhold til artikel 2 og 4 i dette kapitel, tilstræber Banken derfor at reducere de gennemsnitlige omkostninger ved midlerne ved hensigtsmæssig samfinansiering med andre donorer. Skulle dette ikke være muligt, kan renten på lånet nedsættes med det beløb, der måtte være nødvendigt for at overholde niveauet som følge af HIPC-initiativet eller andre internationalt anerkendte gældsberedtyghedsordninger.

▼B*Artikel 2***Investeringsfacilitetens midler**

1. Investeringsfacilitetens midler kan bl.a. anvendes til at:

a) tilvejebringe risikovillig kapital gennem:

- i) erhvervelse af kapitalandele i AVS-virksomheder, herunder finansieringsinstitutter
- ii) bistand i form af ansvarlig lånekapital til AVS-virksomheder, herunder finansieringsinstitutter
- iii) garantier og anden kreditsikring, der kan anvendes til at dække politiske og andre investeringsrelaterede risici, både for udenlandske og lokale investorer og långivere

b) tilvejebringe almindelige lån.

▼B

2. Kapitalandele skal normalt være i form af ikke-kontrollerende mindretalsposter og skal give afkast på grundlag af det pågældende projekts resultater.

3. Bistand i form af ansvarlig lånekapital kan bestå af aktionærforsbud, konvertible obligationer, betingede lån, lavere prioriterede lån, lån med deltagerrettigheder eller andre tilsvarende former for bistand. En sådan bistand kan især omfatte:

- a) betingede lån, hvis tilbagebetaling og/eller løbetid afhænger af opfyldelsen af visse betingelser i forbindelse med resultaterne af projektet; hvad specifikt angår betingede lån til forundersøgelser vedrørende investeringer eller anden projektrelateret faglig bistand kan der gives afkald på tilbagebetaling, hvis investeringen ikke foretages
- b) lån med deltagerrettigheder, hvis tilbagebetaling og/eller varighed er knyttet til projektets finansielle afkast
- c) lavere prioriterede lån, der først tilbagebetales, når de øvrige fordringer er blevet indfriet.

4. Forrentningen af hver aktion fastlægges i forbindelse med ydelsen af lånet. Dog gælder følgende:

- a) for betingede lån eller lån med deltagerrettigheder består forrentningen normalt af en fast rente på højst 3 % og en variabel komponent, der er forbundet med projektets resultater
- b) for lavere prioriterede lån er renten markedsrelateret.

5. For garantier fastsættes prisen, så den afspejler de forsikrede risici og de særlige forhold ved aktionen.

6. Renten på almindelige lån består af en referencesats, der anvendes af Banken for sammenlignelige lån på samme vilkår og betingelser med hensyn til afdragsfrie perioder og tilbagebetalingstid, samt et tillæg fastsat af Banken.

▼M10

7. Almindelige lån i lande, som ikke er undergivet restriktive lånoptagelsesbetingelser i HIPC-initiativet eller andre internationalt anerkendte gældsberedighedsoordninger, kan forlænges på fordelagtige vilkår, når de ydes:

- a) til infrastrukturprojekter, som er en forudsætning for udviklingen af den private sektor i de mindst udviklede lande, i lande, der har gennemlevet en konflikt, og i lande, der har været udsat for en naturkatastrofe. I sådanne tilfælde reduceres renten på lånet med op til 3 %
- b) til projekter, som involverer omstrukturingsforanstaltninger i forbindelse med privatisering, eller til projekter med betydelige og klart påviselige sociale eller miljømæssige fordele. I sådanne tilfælde kan der ydes lån med rentegodtgørelse, hvis størrelse og form fastlægges i henhold til de særlige forhold ved projektet. Rentegodtgørelsen må dog ikke udgøre mere end 3 %.

Den endelige rente på lån, som falder ind under litra a) eller b), må i intet tilfælde ligge under 50 % af referencesatsen.

8. Midlerne til disse begunstigede formål vil blive stillet til rådighed via tildelingen til rentegodtgørelse, der henvises til i stk. 2, litra c), i bilag Ib til denne aftale.

▼ M11

9. Rentegodtgørelser kan kapitaliseres eller anvendes som gavebistand. Op til 15 % af budgettet til rentegodtgørelser kan anvendes til støtte af projektrelateret faglig bistand i AVS-staterne.

▼ B*Artikel 3***Investeringsfacilitetens aktioner****▼ M4**

1. Investeringsfaciliteten virker i alle økonomiske sektorer og støtter private og kommercielt drevne offentlige enheders investeringer, herunder indtægtsskabende økonomisk og teknologisk infrastruktur af afgørende betydning for den private sektor. Faciliteten:

- a) forvaltes som en revolverende fond og sigter mod at være finansielt rentabel. Dens aktiviteter foregår på markedsvilkår og -betingelser og skal undgå at skabe forstyrrelser på lokale markeder og at erstatte private finansieringskilder
- b) støtter den finansielle sektor i AVS-staterne og har en katalysatoreffekt ved at tilskynde til tilvejebringelse af langfristede lokale midler og tiltrække udenlandske private investorer og långivere til projekter i AVS-staterne
- c) påtager sig en del af risikoen ved de projekter, den finansierer, idet dens finansielle bæredygtighed garanteres af porteføljen som helhed og ikke i forbindelse med individuelle transaktioner og
- d) søger at formidle midler gennem nationale og regionale institutioner og programmer i AVS-staterne, som arbejder til fordel for udvikling af små og mellemstore virksomheder (smv'er).

1a. Banken vil blive holdt skadesløs for omkostninger, der påløber ved forvaltning af investeringsfaciliteten. Der bliver i de første to år efter anden finansprotokolls ikrafttræden tale om 2 % p.a. af investeringsfacilitetens samlede oprindelige indskudskapital. Derefter vil Bankens vederlag omfatte en fast komponent på 0,5 % p.a. af den oprindelige indskudskapital og en variabel komponent på op til 1,5 % p.a. af investeringsfacilitetens portefølje, som investeres i projekter i AVS-staterne. Vederlaget finansieres via investeringsfaciliteten.

▼ B

2. Medmindre der foreligger en specifik afgørelse truffet af Ministerrådet, overføres de kumulerede nettotilbageførsler til investeringsfaciliteten ved udløbet af finansprotokollens gyldighedsperiode til næste protokol.

*Artikel 4***Lån af Bankens egne midler**

1. Banken:

- a) bidrager ved hjælp af de midler, den forvalter, til AVS-staternes økonomiske og industrielle udvikling på nationalt og regionalt plan og finansierer med henblik herpå først og fremmest produktionsorienterede projekter og programmer eller andre investeringer, der sigter mod at fremme den private sektor i alle økonomiske sektorer

▼B

- b) etablerer et nært samarbejde med nationale og regionale udviklingsbanker og med AVS-staternes og EU's banker og finansieringsinstitutter
- c) tilpasser inden for rammerne af de procedurer, der er fastlagt i dens vedtægter i samråd med den berørte AVS-stat om nødvendigt de ordninger og procedurer for gennemførelse af sam-arbejdet med henblik på udviklingsfinansiering, som er fastsat i denne aftale, for at tage hensyn til projekternes og programmernes art og handle i overensstemmelse med denne aftales mål.

▼M10

2. Lån af Bankens egne midler ydes på følgende vilkår og betingelser:

- a) Referencerentesatsen er den sats, som Banken anvender for et lån på samme vilkår med hensyn til valuta og tilbagebetalingstiden på den dag, hvor aftalen underskrives, eller på udbetalingsdagen.
- b) Dog gælder følgende for lande, som ikke er undergivet restriktive lånoptagelsesbetingelser i HIPC-initiativet eller andre internationalt anerkendte gælds-bæredygtighedsordninger:
 - i) I princippet er projekter i den offentlige sektor berettigede til en rentegodtgørelse på op til 3 %.
 - ii) Projekter i den private sektor, som falder ind under de kategorier, der er anført i artikel 2, stk. 7, litra b), er berettigede til rentegodtgørelser på de vilkår, der er anført i nævnte bestemmelse.

Den endelige rente må i intet tilfælde ligge under 50 % af referencesatsen.

- c) Tilbagebetalingsfristen for lån af Bankens egne midler fastsættes på grundlag af projektets økonomiske og finansielle karakteristika. For disse lån gælder der i reglen en afdragsfri periode, der fastsættes i forhold til projektets gennemførelsestid.

▼B

3. For investeringer i selskaber i den offentlige sektor, der finansieres af Bankens egne midler, kan der stilles krav om specifikke projektrelaterede garantier eller forpligtelser fra den berørte AVS-stat.

*Artikel 5***Betingelser i forbindelse med valutakursrisiko**

For at mindske virkningerne af valutakursudsving behandles problemerne vedrørende kursrisiko således:

- a) i forbindelse med kapitalandele, der har til formål at styrke en virksomheds egenkapital, bæres kursrisikoen i regelen af investeringsfaciliteten

▼M4

- b) ved finansiering med almindelige lån og risikovillig kapital af små og mellemstore virksomheder fordeles kursrisikoen generelt mellem Fællesskabet og de øvrige berørte parter. Set som et gennemsnit bør kursrisikoen fordeles ligeligt mellem de to parter, og

▼B

- c) når det er muligt og hensigtsmæssigt, vil investeringsfaciliteten, særlig i lande præget af makroøkonomisk og finansiell stabilitet, tilstræbe at yde lån i lokale AVS-valutaer og derved reelt påtage sig kursrisikoen.

▼B*Artikel 6***Betingelser i forbindelse med overførsel af udenlandsk valuta**

De berørte AVS-stater skal for så vidt angår aktioner i henhold til denne aftale, som de har godkendt skriftligt inden for rammerne af denne:

- a) indrømme fritagelse for enhver national eller lokal beskatning af eller afgift på renter, provision og afdrag på lån, der skal erlægges i henhold til gældende lovgivning i den eller de berørte AVS-stater
- b) stille den nødvendige udenlandske valuta til rådighed for modtagerne med henblik på betaling af renter, provision og afdrag på lån, som skal erlægges i henhold til de finansieringsaftaler, der er indgået med henblik på gennemførelse af projekter og programmer på deres område
- c) stille den nødvendige udenlandske valuta til rådighed for Banken med henblik på overførsel af alle de beløb, de har modtaget i national valuta, til den på datoen for overførslen gældende kurs mellem euroen eller andre overførselsvalutaer og den nationale valuta. Disse beløb omfatter alle former for betaling, som f.eks. renter, udbytte, provisioner og gebyrer samt afdrag på lån og indtægter fra salg af aktier, som skal erlægges i henhold til de finansieringsaftaler, der er indgået med henblik på gennemførelse af projekter og programmer på deres område.

▼M4*Artikel 6a***Årlig indberetning om investeringsfaciliteten**

Repræsentanter for EU-medlemsstaterne med ansvar for investeringsfaciliteten, repræsentanter for AVS-staterne samt for Den Europæiske Investeringsbank, Europa-Kommissionen, og EU-Rådets sekretariat og AVS-sekretariatet mødes årligt for at drøfte operationer, resultater og policy-spørgsmål vedrørende investeringsfaciliteten.

*Artikel 6b***Nyvvurdering af investeringsfacilitetens resultater**

Investeringsfacilitetens resultater i almindelighed gøres til genstand for en fælles vurdering midtvejs i og ved udløbet af finansprotokollens gyldighedsperiode. I denne forbindelse kan der rettes henstillinger om, hvorledes facilitetens implementering eventuelt kan forbedres.

▼B

KAPITEL 2

SÆRLIGE AKTIONER*Artikel 7*

1. Samarbejdet støtter via gavebestandstildelingen:
 - a) socialt boligbyggeri med henblik på at fremme en langsigtet udvikling af boligsektoren, herunder sekundære realkreditfaciliteter
 - b) mikrofinansiering med henblik på at fremme små og mellemstore virksomheder samt mikrovirksomheder

▼ B

- c) kapacitetsopbygning med henblik på at styrke og lette den private sektors reelle deltagelse i den sociale og økonomiske udvikling.

2. AVS-EF-Ministerrådet fastlægger efter undertegnelsen af denne aftale på forslag fra AVS-EF-Udvalget for Samarbejde med henblik på Udviklingsfinansiering de nærmere vilkår samt størrelsen af de midler, der skal afsættes til at nå disse mål fra finansieringsrammen for langsigtet udvikling.

KAPITEL 3

FINANSIERING	AF	KORTVARIGE	UDSVING	I
	EKSPORTINDTÆGTERNE			

Artikel 8

1. Parterne erkender, at tab af eksportindtægter som følge af kortvarige udsving kan bringe udviklingsfinansieringen og gennemførelsen af makroøkonomiske og sektorspecifikke politikker i fare. Graden af en AVS-stats økonomis afhængighed af eksport af varer, og særlig af landbrugs- og mineprodukter, er derfor et kriterium, der lægges til grund ved fastsættelsen af tildelingen til langsigtet udvikling.

2. For at afbøde de negative virkninger af ustabile eksportindtægter og beskytte det udviklingsprogram, der er truet af indtægtsfaldet, kan der på grundlag af artikel 9 og 10 tilvejebringes supplerende finansiel bistand fra de programmerbare midler, der er afsat til den berørte stats langsigtede udvikling.

Artikel 9

▼ M7

Berettigelseskriterier

1. Berettigelse til supplerende midler forligger ved:

- et fald på 10 % (2 % for de mindst udviklede stater, indlandsstaterne og østaterne samt stater, der har gennemgået en konflikt eller været udsat for en naturkatastrofe) i indtægterne fra eksport af varer i forhold til det aritmetiske gennemsnit af indtægterne fire år forud for anvendelsesåret, idet den mest afvigende værdi udelukkes, eller

- et fald på 10 % (2 % for de mindst udviklede stater, indlandsstaterne og østaterne samt stater, der har gennemgået en konflikt eller været udsat for en naturkatastrofe) i indtægterne fra eksport af samtlige landbrugs- eller mineprodukter i forhold til det aritmetiske gennemsnit af indtægterne fire år forud for anvendelsesåret, idet den mest afvigende værdi udelukkes for stater, hvis indtægter fra landbrugs- eller mineeksport udgør mere end 40 % af de samlede indtægter fra eksport af varer, eller

- et fald på 10 % (2 % for de mindst udviklede stater, indlandsstaterne og østaterne samt stater, der har gennemgået en konflikt eller været udsat for en naturkatastrofe) i indtægterne fra eksport af samtlige landbrugs- eller mineprodukter i forhold til det aritmetiske gennemsnit af indtægterne fire år forud for anvendelsesåret, idet den mest afvigende værdi udelukkes for stater, hvis indtægter fra landbrugs- eller mineeksport udgør mellem 20 % og 40 % af de samlede indtægter fra eksport af varer, forudsat at disse samlede indtægter ikke stiger forholdsmæssigt mere end virkningen af tabet af indtægter fra landbrugs- eller mineeksport på den samlede eksport.

▼ M7

2. Tabet i eksportindtægterne som defineret i stk. 1 skal være over eller lig med 0,5 % af BNP, for at retten til supplerende støtte kan gøres gældende. Retten til supplerende støtte er begrænset til tre på hinanden følgende år.

3. De supplerende midler skal figurere i den pågældende stats statsregnskaber. De anvendes i overensstemmelse med programmeringsreglerne og -metoderne, herunder de specifikke bestemmelser i bilag IV (gennemførelses- og forvaltningsprocedurer) på grundlag af på forhånd indgåede aftaler mellem Fællesskabet og den pågældende AVS-stat i året efter anvendelsesåret. Efter aftale mellem parterne kan midlerne benyttes til at finansiere programmer, der er medtaget på statsbudgettet. En del af de supplerende midler kan dog også afsættes til bestemte sektorer, bl.a. for at udvikle markedsbaserede forsikringsordninger med henblik på at beskytte sig mod udsving i eksportindtægterne.

Artikel 9a

1. Størrelsen af den supplerende finansielle støtte er lig med tabet af eksportindtægter ganget med det aritmetiske gennemsnit af forholdet mellem statens indtægter og bruttonationalproduktet i de fire år forud for anvendelsesåret, idet den mest afvigende værdi udelukkes, og der fastsættes et loft på 25 %.

2. Det er Kommissionen, der foretager analysen af AVS-staternes oplysninger for at afgøre, om de er støtteberettigede, og fastsætte størrelsen af den supplerende støtte, jf. artikel 9, i den lokale valuta korregeret for inflation. Den udregner derefter størrelsen af den potentielle supplerende finansielle støtte i euro i overensstemmelse med sine procedurer.

3. Kommissionen fastsætter inden for finansieringsrammen for finansiering af nationale vejledende programmer hvert år et rammebeløb til støtte i tilfælde af kortvarige udsving i eksportindtægterne, som omfatter alle AVS-stater. Hvis størrelsen af den finansielle støtte, der er beregnet på grundlag af kriterierne i artikel 9, overstiger førnævnte rammebeløb, vil hver AVS-stats andel blive fastsat i forhold til størrelsen af den potentielle supplerende finansielle støtte udtrykt i euro.

▼ B*Artikel 10***Forskud****▼ M7**

Ordningen for tildeling af supplerende midler skal give mulighed for udbetaling af forskud for at dække eventuelle forsinkelser ved fremskaffelsen af samlede handelsstatistikker og for at sikre, at de pågældende midler kan indgå i budgettet for det andet år efter anvendelsesåret. Forskud er forbeholdt stater, hvor den finansielle støtte i medfør af Flex kan ydes som generel budgetstøtte. Forskud tilvejebringes på grundlag af foreløbige eksportstatistikker, der udarbejdes af regeringen og fremsendes til Kommissionen. Forskud kan højst udgøre 100 % af de anslåede supplerende midler for ansøgningsåret. De således tilvejebragte beløb reguleres i lyset af de endelige konsoliderede eksportstatistikker. Disse statistikker skal fremsendes senest den 31. december det andet år efter anvendelsesåret.

▼B*Artikel 11*

Bestemmelserne i dette kapitel tages op til fornyet overvejelse senest efter to års anvendelse og derefter på anmodning af en af parterne.

KAPITEL 4

ANDRE BESTEMMELSER*Artikel 12***Løbende betalinger og kapitalbevægelser**

1. Parterne forpligter sig til ikke at indføre nogen begrænsning på betalinger i frit konvertibel valuta under betalingsbalancens løbende poster mellem bosiddende i henholdsvis Fællesskabet og AVS-staterne, jf. dog stk. 3.

2. Hvad angår transaktioner på betalingsbalancens kapitalposter forpligter parterne sig til ikke at indføre nogen begrænsning på frie kapitalbevægelser i forbindelse med direkte investeringer i selskaber oprettet i overensstemmelse med værtslandets lovgivning og investeringer i overensstemmelse med bestemmelserne i denne aftale samt afvikling eller hjemtagelse af disse investeringer og ethvert afkast deraf.

3. Hvis en eller flere AVS-stater eller en eller flere af Fællesskabets medlemsstater har alvorlige betalingsbalanceproblemer eller risikerer at få det, kan AVS-staten, medlemsstaten eller Fællesskabet i overensstemmelse med betingelserne i den almindelige overenskomst om told og udenrigshandel, den almindelige overenskomst om handel med tjenesteydelser og artikel VIII og XIV i overenskomsten om Den Internationale Valutafond indføre restriktioner for løbende transaktioner, som skal være af begrænset varighed og ikke må gå ud over, hvad der er nødvendigt for at rette op på betalingsbalancesituationen. Den part, der træffer foranstaltningerne, underretter straks de øvrige parter herom og forelægger dem så hurtigt som muligt en tidsplan for ophævelsen af de pågældende foranstaltninger.

*Artikel 13***Behandling af virksomheder**

For så vidt angår ordningen, der finder anvendelse i forbindelse med etablering og tjenesteydelser, behandler AVS-staterne og medlemsstaterne statsborgere og selskaber i medlemsstaterne og statsborgere og selskaber i AVS-staterne ens. Såfremt en AVS-stat eller en medlemsstat for en given aktivitet ikke er i stand til at tilbyde en sådan ens behandling, er den pågældende AVS-stat eller medlemsstat imidlertid med hensyn til denne aktivitet ikke forpligtet til at indrømme den berørte stats statsborgere og selskaber en sådan behandling.

*Artikel 14***Definition af »selskaber«**

1. Ved »selskaber i en medlemsstat eller en AVS-stat« forstås i denne aftale privatretlige selskaber — heri indbefattet offentlige selskaber, kooperative selskaber samt enhver anden juridisk person eller sammenslutning, der henhører under den offentlige ret eller privatretten, med undtagelse af selskaber, som ikke arbejder med gevinst for øje — der er oprettet i overensstemmelse med en medlemsstats eller en AVS-stats lovgivning, og hvis vedtægtsmæssige hjemsted, hovedkontor eller hovedvirksomhed er beliggende i en medlemsstat eller en AVS-stat.

▼B

2. Såfremt et selskab kun har sit vedtægtsmæssige hjemsted i en medlemsstat eller i en AVS-stat, skal dets virksomhed dog have en reel og vedvarende forbindelse med denne medlemsstats eller denne AVS-stats økonomi.

KAPITEL 5

AFTALER OM INVESTERINGSBESKYTTELSE

Artikel 15

1. Ved gennemførelsen af bestemmelserne i artikel 78 i denne aftale tager parterne hensyn til følgende principper:

- a) en kontraherende stat kan om nødvendigt anmode om, at der indledes forhandlinger med henblik på indgåelse af en aftale om investeringsfremme og -beskyttelse med en anden kontraherende stat
- b) ved indledningen af forhandlinger om indgåelse og ved anvendelsen og fortolkningen af bilaterale eller multilaterale aftaler om investeringsfremme og -beskyttelse udøver de stater, der er part i sådanne aftaler, ingen forskelsbehandling mellem de stater, der er kontraherende part i denne aftale, eller over for hinanden i forhold til tredjelande
- c) de kontraherende stater har ret til at anmode om ændring eller tilpasning af den ovenfor omhandlede ikke-forskelsbehandling, hvis internationale forpligtelser eller ændrede omstændigheder gør dette nødvendigt
- d) ovennævnte principper har ikke til formål og må ikke i praksis føre til en krænkelse af en af de staters suverænitet, som er kontraherende part i denne aftale
- e) forholdet mellem ikrafttrædelsesdatoen for en forhandlet aftale, bestemmelserne om bilæggelse af tvister og datoen for de berørte investeringer fastsættes i nævnte aftale under hensyntagen til ovenstående bestemmelser. De kontraherende parter bekræfter, at aftalerne principielt ikke får tilbagevirkende kraft, medmindre kontraherende stater træffer anden afgørelse.

2. For at lette forhandlingerne om bilaterale aftaler om investeringsfremme og -beskyttelse er parterne enige om at undersøge, hvad der skal være de vigtigste bestemmelser i en standardaftale om beskyttelse. Denne undersøgelse skal tage udgangspunkt i bestemmelserne i eksisterende bilaterale aftaler mellem kontraherende stater og skal navnlig vedrøre følgende spørgsmål:

- a) retlige garantier, som sikrer udenlandske investorer en retfærdig og rimelig behandling og beskyttelse
- b) mestbegunstigelsesklausul for investorer
- c) beskyttelse i tilfælde af ekspropriation og nationalisering
- d) overførsel af kapital og overskud
- e) international voldgift i tilfælde af tvister mellem investor og værtsland.

3. Parterne er enige om at undersøge, hvorvidt garantiordningerne i tilstrækkelig grad imødekommer små og mellemstore virksomheders særlige behov for at sikre deres investeringer i AVS-staterne. Ovennævnte undersøgelser begynder snarest muligt efter undertegnelsen af denne aftale. Når undersøgelserne er afsluttet, forelægges resultatet med henblik på drøftelse og eventuelle passende foranstaltninger for AVS-EF-Udvalget for Samarbejde med henblik på Udviklingsfinansiering.

▼B*BILAG III***▼M14****INSTITUTIONEL STØTTE****▼B***Artikel 1***▼M14**

Samarbejdet skal støtte de institutionelle mekanismer, der fremmer udviklingen af landbruget og landdistrikter. I denne sammenhæng bidrager samarbejdet til at styrke og udbygge rollen for Det Tekniske Center for Samarbejde på Landbrugsområdet og i Landdistrikterne (TCL) med hensyn til udviklingen af AVS-staternes institutionelle kapacitet, navnlig vedrørende informationsstyring, for at forbedre adgangen til teknologier, der øger produktiviteten og kommercialiseringen inden for landbruget, fødevarer sikkerheden og udviklingen af landdistrikterne.

▼M10*Artikel ►M14 2 ◄***Centret for Landbrugsudvikling (CLU)**

1. CLU's opgave er at styrke udviklingen af den politiske og institutionelle kapacitet samt informations- og kommunikationsstyringskapaciteten hos organisationer i AVS-staterne, der beskæftiger sig med udvikling af landbruget og landdistrikterne. Det bistår disse organisationer med at formulere og gennemføre politikker og programmer, der skal mindske fattigdommen, fremme varig fødevarer sikkerhed og bevare naturressourcer, og bidrager derved til at tilvejebringe self-reliance i AVS-staternes udvikling af landbruget og landdistrikterne.

2. CLU skal:

- a) udvikle og tilvejebringe informationstjenester og sikre bedre adgang til forskning, uddannelse og innovationer inden for udvikling af landbruget og landdistrikterne og inden for konsulent- og oplysningsvirksomhed med henblik på at fremme udviklingen af landbruget og landdistrikterne
- b) udvikle og styrke kapaciteten i AVS-staterne med henblik på at:
 - i) forbedre formuleringen og forvaltningen af politikker for udvikling af landbruget og landdistrikterne og strategier på nationalt og regionalt plan, herunder forbedre kapaciteten til indsamling af data samt politikforskning, -analyse og -formulering
 - ii) forbedre informations- og kommunikationsstyringen, navnlig inden for den nationale landbrugsstrategi
 - iii) fremme en effektiv intrainstitutionel informations-, og kommunikationsstyring med henblik på resultatovervågning samt fremme konsortier med regionale og internationale partnere
 - iv) fremme en decentraliseret informations- og kommunikationsstyring på lokalt og nationalt plan
 - v) styrke initiativer gennem regionalt samarbejde, og
 - vi) udvikle metoder til at vurdere politikkers indvirkning på udviklingen af landbruget og landdistrikterne.

▼ M10

3. CLU støtter regionale initiativer og netværk og vil gradvis dele kapacitetsudviklingsprogrammer med relevante AVS-organisationer. Med henblik herpå støtter CLU decentraliserede regionale informationsnetværk. Sådanne netværk opbygges gradvis og på en effektiv måde.
4. Der foretages regelmæssigt evaluering af de aktiviteter, som iværksættes af CLU.
5. Ambassadørudvalget er tilsynsmyndighed for CLU. Efter undertegnelsen af denne aftale skal det:
 - a) fastlægge centrets vedtægter
 - b) udpege medlemmerne af bestyrelsen
 - c) udpege ledelsen for centret efter forslag fra bestyrelsen, og
 - d) overvåge centrets overordnede strategi og føre tilsyn med bestyrelsens arbejde.
6. Bestyrelsen har ifølge centrets vedtægter til opgave at:
 - a) fastlægge budgetordning og personaleregler samt nærmere regler for driften
 - b) føre tilsyn med dets arbejde
 - c) vedtage centrets program og budget
 - d) aflægge regelmæssig beretning og evaluering til tilsynsmyndigheden, og
 - e) udføre alle andre opgaver, som det får tildelt gennem centrets vedtægter.
7. CLU's budget finansieres i henhold til bestemmelserne i denne aftale om samarbejdet med henblik på udviklingsfinansiering.

▼B*BILAG IV***GENNEMFØRELSES- OG FORVALTNINGSPROCEDURER**

KAPITEL 1

PROGRAMMERING (NATIONAL)**▼M10***Artikel 1*

De foranstaltninger, der finansieres af gavebistand inden for rammerne af denne aftale, programmeres ved begyndelsen af den periode, der dækkes af den flerårige finansielle ramme for samarbejdet.

Programmeringen vil blive baseret på principperne om ejerskab, tilpasning, donorkoordineret og -harmonisering, resultatorienteret bistandsforvaltning og gensidig ansvarlighed.

Ved programmering forstås i denne forbindelse:

- a) forberedelse og udvikling af landestrategidokumenter, regionale strategidokumenter og intra-AVS-strategidokumenter ud fra deres egne mellemsigtede udviklingsmål og -strategier og under hensyntagen til principperne om fælles programmering og arbejdsfordeling blandt donorer, hvilket så vidt muligt skal foregå ved en af et partnerland eller en region ledet proces
- b) en klar angivelse fra Fællesskabet af den vejledende programmerbare finansielle tildeling, som landet, regionen eller intra-AVS-samarbejdet kan nyde godt af i den periode, der dækkes af den flerårige finansielle ramme for samarbejdet inden for denne aftale, samt alle andre relevante oplysninger, bl.a. en mulig reserve til uforudsete behov
- c) udarbejdelse og vedtagelse af et vejledende program til gennemførelse af strategidokumenter under hensyntagen til tilsagn fra andre donorer og især EU-medlemsstaterne, og
- d) en revisionsproces, der dækker strategidokumentet, det vejledende program og de midler, der tildeles dette.

*Artikel 2***Landestrategidokument**

Landestrategidokumentet udarbejdes af den berørte AVS-stat og EU. Det bygger på forudgående konsultationer med en bred vifte af aktører, herunder ikke-statslige aktører, lokale myndigheder og, når det er relevant, AVS-parlamerter, og på indhøstede erfaringer og bedste praksis. Hver landestrategidokument tilpasses den enkelte AVS-stats behov og de særlige forhold, der gør sig gældende for hver enkelt stat. Landestrategidokumentet er et middel til at prioritere aktiviteter og opbygge lokalt ejerskab til samarbejdsprogrammerne. Alle afvigelser mellem landets egen analyse og Fællesskabets analyse noteres. Landestrategidokumentet indeholder følgende standardelementer:

- a) en analyse af landets politiske, økonomiske, sociale og miljømæssige situation, begrænsninger, kapacitet og udsigter, herunder en vurdering af de grundlæggende behov, f.eks. indkomst pr. indbygger, befolkningens størrelse, sociale indikatorer og sårbarhed
- b) en detaljeret oversigt over landets udviklingsstrategi på mellemlang sigt, klart definerede prioriteter og forventede finansieringsbehov

▼ M10

- c) en oversigt over relevante planer og aktiviteter iværksat af andre donorer i landet, herunder navnlig dem, som gennemføres af EU-medlemsstater, der optræder som bilaterale donorer
- d) reaktionsstrategier, der nærmere beskriver det specifikke bidrag, som EU kan yde. Disse strategier skal så vidt muligt sikre komplementaritet i forhold til foranstaltninger finansieret af AVS-staten selv og af andre donorer, der arbejder i landet, og
- e) en angivelse af de mest hensigtsmæssige støtte- og gennemførelsesmekanismer, der vil blive benyttet til at gennemføre ovennævnte strategier.

*Artikel 3***Tildeling af midler**

1. Den vejledende tildeling af midler blandt AVS-landene baseres på standardiserede, objektive og gennemskuelige kriterier for behov og resultater. I denne sammenhæng gælder følgende:

- a) behovene vurderes på grundlag af følgende kriterier: indkomst pr. indbygger, befolkningens størrelse, sociale indikatorer, gældsbyrde og sårbarhed over for udefra kommende chok. Der indrømmes de mindst udviklede AVS-stater en særlig behandling, og der tages behørigt hensyn til østaters og indlandsstaters sårbarhed. Der tages desuden hensyn til særlige vanskeligheder i lande, der har gennemgået en konfliktsituation eller en naturkatastrofe, og
- b) resultaterne vurderes på grundlag af kriterier for regeringsførelse, fremskridt med hensyn til gennemførelse af institutionelle reformer, landets resultater vedrørende udnyttelse af ressourcer, effektiv gennemførelse af igangværende foranstaltninger, lindring eller reduktion af fattigdom, fremskridt hen imod opfyldelse af millenniumudviklingsmålene, bæredygtige udviklingsforanstaltninger samt resultater med hensyn til makroøkonomisk politik og sektorspecifikke politikker.

2. De tildelte midler omfatter:

- a) en programmerbar tildeling til dækning af makroøkonomisk bistand, sektorspecifikke politikker, programmer og projekter til støtte for fællesskabsbistandens målsektorer og andre sektorer. Den programmerbare tildeling skal lette den langsigtede programmering af Fællesskabets bistand til det pågældende land. Sammen med andre mulige fællesskabsmidler er disse tildelinger grundlaget for udarbejdelsen af det vejledende program for det pågældende land, og
- b) en tildeling til dækning af uforudsete behov, som de behov der er defineret i artikel 66 og 68 og artikel 72, 72a og 73 i denne aftale, og som er til rådighed på de betingelser, der fremgår af disse artikler, såfremt en sådan støtte ikke kan finansieres over Unionens budget.

3. Der vil med reserven til uforudsete behov blive draget omsorg for de lande, der på grund af ekstraordinære omstændigheder ikke har adgang til normale programmerbare midler.

4. Med forbehold af bestemmelserne om revision i artikel 5, stk. 7, i dette bilag kan Fællesskabet for at tage hensyn til nye behov eller usædvanlige resultater øge den programmerbare tildeling eller tildelingen til uforudsete behov til et land:

- a) Nye behov kan opstå på grund af ekstraordinære omstændigheder som kriser eller efter kriser eller på grund af uforudsete behov som omhandlet i stk. 2, litra b).

▼ M10

- b) Der er tale om usædvanlige resultater, når der uden om midtvejs- og slutrevisionen er disponeret fuldt ud over et lands programmerbare tildeling, og der kan absorberes ekstra midler fra det nationale vejledende program på grund af effektive politikker til fattigdomsreduktion og forsvarlig finansforvaltning.

▼ B*Artikel 4***Udarbejdelse og vedtagelse af det vejledende program****▼ M10**

1. Så snart den enkelte AVS-stat har modtaget ovennævnte oplysninger, udarbejder den på grundlag af og i overensstemmelse med sine egne udviklingsmål og -prioriteter som udtrykt i landestrategidokumentet et udkast til vejledende program, som den forelægger Fællesskabet. I dette udkast til vejledende program angives:

- a) almindelig budgetstøtte og/eller et begrænset antal målsektorer eller målområder, hvorom støtten skal koncentreres
- b) de foranstaltninger og aktiviteter, der er mest hensigtsmæssige for at nå målene i målsektoren/målsektorerne eller målområdet/målområderne
- c) de midler, der eventuelt afsættes til et begrænset antal programmer og projekter uden for målsektoren/målsektorerne eller målområdet/målområderne, og/eller en kortfattet beskrivelse af sådanne aktiviteter samt en angivelse af de midler, der vil blive anvendt til hvert af disse elementer
- d) de typer af berettigede ikke-statslige aktører, der vil kunne opnå finansieringsmidler i overensstemmelse med de af Ministerrådet fastsatte kriterier, og de midler, der tildeles sådanne aktører, samt arten af de aktiviteter, der skal støttes, og som ikke må tage sigte på fortjeneste
- e) forslag til mulig deltagelse i regionale programmer og projekter, og
- f) en eventuel reserve til forsikring mod eventuelle krav og til dækning af omkostningsstigninger og uforudsete udgifter.

2. Udkastet til vejledende program skal, hvor det er relevant, angive de midler, der afsættes til at styrke AVS-staternes menneskelige, materielle og institutionelle kapacitet til at udarbejde og gennemføre nationale vejledende programmer og eventuel deltagelse i programmer og projekter, der finansieres over de regionale vejledende programmer, og til at forbedre forvaltningen af AVS-staternes offentlige investeringsprojekter.

3. Udkastet til vejledende program skal drøftes mellem den berørte AVS-stat og Fællesskabet. Det vejledende program vedtages ved fælles aftale mellem Kommissionen på vegne af Fællesskabet og AVS-staten. Når programmet er vedtaget, er det bindende for både Fællesskabet og AVS-staten. Det vejledende program knyttes som bilag til landestrategidokumentet og skal desuden indeholde:

- a) en angivelse af specifikke og klart definerede foranstaltninger, navnlig foranstaltninger, for hvilke der kan indgås forpligtelser før næste revision
- b) en vejledende tidsplan for gennemførelsen og revisionen af det vejledende program, herunder forpligtelser og betalinger, og
- c) resultatorienterede kriterier for revisionerne.

▼ M10

4. Fællesskabet og den berørte AVS-stat træffer foranstaltninger til at sikre, at programmeringsprocessen afsluttes hurtigst muligt og, medmindre ekstraordinære omstændigheder gør sig gældende, senest 12 måneder efter vedtagelsen af den flerårige finansielle ramme for samarbejdet. I denne forbindelse skal udarbejdelsen af landestrategidokumentet og det vejledende program være led i en fortløbende proces, der fører til vedtagelse af et enhedsdokument.

▼ M4

5. Hvis en AVS-stat befinder sig i en krisesituation som følge af krig eller anden konflikt eller ekstraordinære omstændigheder, som har lignende virkninger, og som forhindrer den nationale anvisningsberettigede i at udøve sit hverv, kan Kommissionen selv udnytte og forvalte de ressourcer, der er tildelt denne stat i medfør af artikel 3, til særlige støtteformål. Disse særlige støtteformål kan have berøring med politikker til fordel for fred, styring og løsning af kriser, post-konfliktstøtte, herunder styrkelse af institutioner og økonomiske og sociale udviklingsaktiviteter, navnlig under hensyntagen til de mest sårbare befolkningsgruppers behov. Kommissionen og den pågældende AVS-stat skal genoptage de normale gennemførelses- og forvaltningsprocedurer, så snart de kompetente myndigheder igen er i stand til at forvalte samarbejdet.

▼ B*Artikel 5***Revisionsproces**

1. Det finansielle samarbejde mellem en AVS-stat og Fællesskabet skal være tilstrækkeligt smidigt til at sikre, at foranstaltningerne til stadighed er i overensstemmelse med målene i denne aftale, og at der kan tages hensyn til eventuelle forandringer i den pågældende AVS-stats økonomiske situation, prioriteter og mål. I denne forbindelse skal den nationale anvisningsberettigede og ►M4 Kommissionen ◄:

- a) årligt foretage en operationel undersøgelse af det vejledende program
- b) foretage en midtvejsundersøgelse og en afsluttende undersøgelse af landestøttestrategien og det vejledende program i lyset af de aktuelle behov og resultater.

▼ M10

2. Under ekstraordinære omstændigheder som omhandlet i artikel 3, stk. 4, kan der foretages en ad hoc-undersøgelse på anmodning af en af parterne for at tage hensyn til nye behov eller usædvanlige resultater.

▼ B

3. Den nationale anvisningsberettigede og ►M4 Kommissionen ◄:

- a) træffer alle nødvendige foranstaltninger til at sikre, at bestemmelserne i det vejledende program overholdes, herunder at den tidsplan for forpligtelser og betalinger, der blev aftalt ved programmeringen, overholdes
- b) identificerer alle årsager til forsinkelser af gennemførelsen og stiller forslag til passende foranstaltninger med henblik på afhjælpning af situationen.

▼ M10

4. Den årlige operationelle undersøgelse, midtvejsundersøgelsen og den afsluttende undersøgelse af det vejledende program består af en fælles vurdering af gennemførelsen af programmet og tager hensyn til resultaterne af relevante overvågnings- og evalueringsaktiviteter. Disse undersøgelser gennemføres lokalt og færdiggøres mellem den nationale anvisningsberettigede og Kommissionen i konsultation med de relevante interessenter, herunder ikke-statslige aktører, lokale myndigheder og, når det er relevant, AVS-parlamerter. De omfatter navnlig en vurdering af:

▼ B

- a) de resultater, der er opnået i målsektorerne i forhold til de fastsatte mål, virkningsindikatorer og sektorspecifikke politiske forpligtelser

▼ M4

- b) programmer og projekter uden for målsektorerne

▼ B

- c) udnyttelsen af midler, der er afsat til ikke-statslige aktører
- d) effektiviteten i forbindelse med gennemførelsen af igangværende foranstaltninger og det omfang, hvori tidsplanen for forpligtelser og betalinger er blevet overholdt
- e) programmeringsperspektivet for de følgende år.

▼ M10

5. Kommissionen forelægger en gang om året en synteserapport om afslutningen af den årlige operationelle undersøgelse for Udvalget for Samarbejde med henblik på Udviklingsfinansiering. Udvalget gennemgår rapporten i overensstemmelse med dets ansvarsopgaver og beføjelser i henhold til denne aftale.

6. I lyset af de årlige operationelle undersøgelser kan den nationale anvisningsberettigede og Kommissionen revidere og tilpasse landestrategidokumentet ved midtvejsundersøgelsen og den afsluttende undersøgelse:

- a) hvis de operationelle undersøgelser tyder på, at der er specifikke problemer, og/eller
- b) hvis forholdene i en AVS-stat har ændret sig.

Det kan også besluttes at ændre i landestrategidokumentet efter resultaterne af den i stk. 2 omhandlede ad hoc-undersøgelse.

Den afsluttende undersøgelse kan også omfatte tilpasning til den nye flerårige finansielle ramme for samarbejdet for så vidt angår både tildeling af midler og forberedelse til det næste program.

7. Efter afslutningen af midtvejsundersøgelser og afsluttende undersøgelser kan Kommissionen på vegne af Fællesskabet øge eller nedsætte de tildelte midler til et land under hensyntagen til den pågældende AVS-stats aktuelle behov og resultater.

Efter en ad hoc-undersøgelse som omhandlet i stk. 2 kan Kommissionen på vegne af Fællesskabet også øge eller nedsætte de tildelte midler under hensyntagen til den pågældende AVS-stats nye behov eller udsædvanlige resultater som defineret i artikel 3, stk. 4.

▼ B

KAPITEL 2

PROGRAMMERING OG UDARBEJDELSE (REGIONAL)

*Artikel 6***▼ M10**

Anvendelsesområde

▼ M4

1. Det regionale samarbejde dækker foranstaltninger, som er til fordel for og involverer:
 - a) to eller flere eller samtlige AVS-stater og udviklingslande, der ikke er AVS-stater, og som deltager i disse foranstaltninger, og/eller
 - b) et regionalt organ, hvoraf mindst to AVS-stater er medlemmer, også ved deltagelse af ikke-AVS-stater.

▼B

2. Det regionale samarbejde kan også involvere oversøiske lande og territorier og perifert beliggende regioner. De bevillinger, der er nødvendige for disse lande og territoriers deltagelse, skal lægges til de bevillinger, AVS-staterne tildeles i henhold til denne aftale.

▼M10

3. Anmodninger om finansiering af regionale programmer indgives af:
 - a) et regionalt organ eller en regional organisation med behørigt mandat hertil, eller
 - b) et subregionalt organ, en subregional organisation eller en AVS-stat i den pågældende region med behørigt mandat hertil i programmeringsfasen, forudsat at foranstaltningen er anført i det regionale vejledende program.
4. Der kan kun blive tale om at lade udviklingslande uden for AVS deltage i regionale programmer, såfremt:
 - a) tyngdepunktet for de projekter og programmer, der finansieres over den flerårige finansielle ramme for samarbejdet, forbliver i et AVS-land
 - b) der findes tilsvarende bestemmelser i Fællesskabets finansielle instrumenter, og
 - c) proportionalitetsprincippet respekteres.

*Artikel 7***Regionale programmer**

De berørte AVS-stater vedtager definitionen af geografiske regioner. Programmer i tilknytning til regional integration skal i videst mulig udstrækning svare til programmer, der gennemføres af eksisterende regionale organisationer. Hvis der er en vis grad af sammenfald mellem medlemmerne af flere relevante regionale organisationer, skal det regionale integrationsprogram i princippet svare til disse organisationers kombinerede medlemsskare.

*Artikel 8***Regional programmering**

1. Programmeringen finder sted i den enkelte region. Programmeringen skal være resultatet af en drøftelse mellem Kommissionen og den eller de berørte regionale organisationer, der har et behørigt mandat, eller, hvis der ikke foreligger et sådant mandat, de nationale anvisningsberettigede for landene i den pågældende region. Når det er relevant, kan programmeringen omfatte en konsultation med ikke-statslige aktører, der er repræsenteret på regionalt plan og, når det er relevant, med regionale parlamenter.
2. Det regionale strategidokument udarbejdes af Kommissionen og den eller de regionale organisationer, der har behørigt mandat hertil, i samarbejde med AVS-staterne i den berørte region på grundlag af princippet om subsidiaritet og komplementaritet under hensyntagen til programmeringen af landestrategidokumentet.
3. Det regionale strategidokument er et middel til at prioritere aktiviteter og opbygge lokalt ejerskab til støttede programmer. Det regionale strategidokument indeholder følgende standardelementer:
 - a) en analyse af regionens politiske, økonomiske, sociale og miljømæssige situation

▼ M10

- b) en vurdering af udsigterne til regional økonomisk integration og til integration i verdensøkonomien og den dermed forbundne proces
- c) en oversigt over de fastlagte regionale strategier og prioriteter og de forventede finansieringsbehov
- d) en oversigt over relevante aktiviteter iværksat af andre eksterne partnere i det regionale samarbejde
- e) en oversigt over EU's specifikke bidrag til at nå målene for den regionale integration, idet disse bidrag så vidt muligt skal være komplementære i forhold til eventuelle foranstaltninger finansieret af AVS-staterne selv og af andre eksterne partnere, særlig medlemsstaterne, og
- f) en angivelse af de mest hensigtsmæssige støtte- og gennemførelsesmekanismer, der skal benyttes til at gennemføre ovennævnte strategier.

*Artikel 9***Tildeling af midler**

1. Den vejledende tildeling af midler blandt AVS-regionerne baseres på standardiserede, objektive og gennemskuelige vurderinger af behov og fremskridtene i og udsigterne for den regionale samarbejds- og integrationsproces.

2. De tildelte midler omfatter:

- a) en programmerbar tildeling til dækning af støtte til regional integration, sektorspecifikke politikker, programmer og projekter til støtte for fællesskabsbistandens målområder og andre områder, og
- b) en tildeling for hver AVS-region til dækning af uforudsete behov som dem, der er defineret i artikel 72, 72a og 73 i denne aftale, når en sådan støtte på grund af det uforudsete behovs grænseoverskridende art og/eller anvendelsesområde kan ydes mere effektivt på regionalt plan. Disse midler skal være tilgængelige på de betingelser, der fremgår af artikel 72, 72a og 73 i denne aftale, når en sådan støtte ikke kan finansieres over Unionens budget. Det skal sikres, at der er komplementaritet mellem interventioner, der sker under denne tildeling, og mulige interventioner på landeniveau.

3. Den programmerbare tildeling skal lette den langsigtede programmering af Fællesskabets bistand til den pågældende region. For at opnå passende stordriftsfordele og øge effektiviteten kan regionale foranstaltninger med en tydelig national komponent finansieres med en blanding af regionale og nationale midler.

Der kan tilvejebringes en regional tildeling til uforudsete behov, som skal gå til den berørte region og til AVS-lande uden for regionen, hvis arten af det uforudsete behov gør det nødvendigt at inddrage dem, og at tyngdepunktet for de planlagte projekter og programmer forbliver i regionen.

4. Med forbehold af bestemmelserne om revision i artikel 11 i dette bilag kan Fællesskabet for at tage hensyn til nye behov eller usædvanlige resultater øge den programmerbare tildeling eller tildelingen til uforudsete behov til en region:

- a) nye behov er behov, der kan opstå på grund af ekstraordinære omstændigheder som kriser og efter kriser eller på grund af uforudsete behov som omhandlet i stk. 2, litra b)

▼ M10

- b) der er tale om usædvanlige resultater, når der uden for midtvejsundersøgelsen og den afsluttende revision er disponeret fuldt ud over en regions tildeling, og at der kan absorberes ekstra midler fra det regionale vejledende program på grund af en effektiv regional integration og forsvarlig finansforvaltning.

▼ B*Artikel 10***Regionalt vejledende program**

1. På grundlag af den ovenfor omhandlede tildeling af midler udarbejder den eller de regionale organisationer, der har et behørigt mandat, eller, hvis der ikke foreligger et sådant mandat, de nationale anvisningsberettigede i regionens lande et udkast til regionalt vejledende program. I dette udkast til program anføres navnlig:

- a) målsektorerne og temaerne for fællesskabsstøtten
- b) de foranstaltninger og aktioner, der er bedst egnede til at virkeliggøre de mål, der er fastsat for de pågældende sektorer og temaer

▼ M4

- c) i det omfang de er blevet klart defineret, de programmer og projekter, der gør det muligt at nå disse mål, med angivelse af de midler, der skal anvendes til hvert element og en tidsplan for gennemførelsen.

▼ M10

2. De regionale vejledende programmer vedtages ved fælles aftale mellem Fællesskabet og den eller de regionale organisationer, der har et behørigt mandat hertil, eller, hvis der ikke foreligger et sådant mandat, de berørte AVS-stater.

▼ B*Artikel 11***Revisionsproces**

► **M10** 1. ◀ Det finansielle samarbejde mellem en AVS-region og Fællesskabet skal være tilstrækkeligt smidigt til at sikre, at foranstaltningerne til stadighed er i overensstemmelse med målene i denne aftale, og at der kan tages hensyn til eventuelle forandringer i den pågældende regions økonomiske situation, prioriteter og mål. Der foretages en midtvejsundersøgelse og en afsluttende undersøgelse af de regionale vejledende programmer med henblik på at tilpasse dem til ændrede omstændigheder og sikre, at de gennemføres korrekt. Efter afslutningen af midtvejsundersøgelser og afsluttende undersøgelser kan Fællesskabet revidere tildelingen af midler under hensyntagen til aktuelle behov og resultater.

▼ M10

2. Under ekstraordinære omstændigheder som omhandlet i artikel 9, stk. 4, kan der foretages en undersøgelse på anmodning af en af parterne for at tage hensyn til nye behov eller usædvanlige resultater. Efter en ad hoc-undersøgelse kan det af begge parter beslutes, at det regionale strategidokument skal ændres, og/eller at tildelingen af midler skal øges af Kommissionen på Fællesskabets vegne.

Den afsluttende undersøgelse kan også omfatte tilpasning til den nye flerårige finansielle ramme for samarbejdet for så vidt angår både tildeling af midler og forberedelse til det næste regionale vejledende program.

▼ **M10***Artikel 12***Intra-AVS-samarbejde**

1. Intra-AVS-samarbejde bidrager som et udviklingsinstrument til målene for AVS-EF-partnerskabet. Intra-AVS-samarbejdet er et overregionalt samarbejde. Sigtet hermed er at tage fat om de fælles udfordringer, som AVS-staterne står over for, gennem foranstaltninger, hvor der ikke tages hensyn til geografisk placering, og som mange eller alle AVS-stater kan drage fordel af.

2. I overensstemmelse med principperne om subsidiaritet og komplementaritet kan der blive tale om en intra-AVS-intervention, når et nationalt og/eller regionalt tiltag viser sig at være umuligt eller mindre effektivt med hensyn til at tilføre en merværdi set i forhold til foranstaltninger, der udføres med andre samarbejdsinstrumenter.

3. Når AVS-gruppen beslutter at bidrage til internationale eller interregionale initiativer med intra-AVS-midler, skal der sikres en passende synlighed.

*Artikel 12a***Intra-AVS-strategidokument**

1. Programmeringen af intra-AVS-samarbejdet er resultatet af en udveksling af synspunkter mellem Kommissionen og AVS-Ambassadørudvalget og udarbejdes i fællesskab af Kommissionens tjenestegrene og AVS-sekretariatet, efter konsultationer med relevante aktører og interessenter.

2. I intra-AVS-strategidokumentet fastlægges de prioriterede foranstaltninger for intra-AVS-samarbejdet og de foranstaltninger, der er nødvendige for at opbygge ejerskab til støttede programmer. Der skal indgå følgende standarddelementer:

- a) en analyse af gruppen af AVS-staters politiske, økonomiske, sociale og miljømæssige situation
- b) en vurdering af intra-AVS-samarbejdet hvad angår dets bidrag til at nå målene for denne aftale og de indhøstede erfaringer
- c) en oversigt over den fastlagte intra-AVS-strategi og målene herfor og de forventede finansieringsbehov
- d) en oversigt over relevante aktiviteter iværksat af andre eksterne partnere i samarbejdet, og
- e) en angivelse af EU's bidrag til opfyldelse af målene for intra-AVS-samarbejdet, og hvordan det komplementerer foranstaltninger, der finansieres på nationalt og regionalt plan og af andre eksterne partnere, især EU-medlemsstaterne.

*Artikel 12b***Anmodninger om finansiering**

Anmodninger om finansiering af intra-AVS-programmer indgives:

- a) direkte af AVS-Ministerrådet eller AVS-Ambassadørudvalget, eller

▼ M10

b) indirekte af:

- i) mindst tre regionale organer eller organisationer med mandat hertil, som tilhører forskellige geografiske regioner, eller mindst to AVS-stater i hver af disse tre regioner
- ii) internationale organisationer som f.eks. Den Afrikanske Union, som gennemfører foranstaltninger, der fremmer regionalt samarbejde og regional integration, dog under forudsætning af AVS-Ambassadørudvalgets forudgående godkendelse, eller
- iii) den vestindiske region eller Stillehavsregionen i lyset af deres særlige geografiske situation, dog under forudsætning af AVS-Ministerrådet og AVS-Ambassadørudvalgets forudgående godkendelse.

*Artikel 12c***Tildeling af midler**

Den vejledende tildeling af midler baseres på en vurdering af behovet og fremskridtene i og udsigterne for intra-AVS-samarbejdet. Det omfatter en reserve af ikke-programmerede midler.

*Artikel 13***Vejledende intra-AVS-program**

1. Det vejledende intra-AVS-program omfatter følgende centrale standarddelementer:

- a) målsektorerne og -temaerne for fællesskabsstøtten
- b) de foranstaltninger og tiltag, der er bedst egnede til at virkeliggøre de mål, der er fastsat for målsektorerne og -temaerne, og
- c) i det omfang de er blevet klart defineret, de programmer og projekter, der er nødvendige for at nå de fastlagte mål, med angivelse af de midler, der skal tildeles hvert af dem og en tidsplan for gennemførelsen.

2. Kommissionen og AVS-sekretariatet fastlægger og vurderer de hertil svarende foranstaltninger. På grundlag heraf forberedes det vejledende intra-AVS-program sammen med Kommissionens tjenestegrene og AVS-sekretariatet og forelægges for AVS-EF-Ambassadørudvalget. Det vedtages af Kommissionen på vegne af Fællesskabet og af AVS-Ambassadørudvalget.

3. Med forbehold af artikel 12b, litra b), nr. iii), forelægger AVS-Ambassadørudvalget hvert år en konsolideret liste over anmodninger om finansiering af de prioriterede foranstaltninger, der er anført i det vejledende intra-AVS-program. Kommissionen fastsætter og forbereder sammen med AVS-sekretariatet de hertil svarende foranstaltninger samt et årligt handlingsprogram. Så vidt muligt og i betragtning af de tildelte midler indgår anmodninger om finansiering af foranstaltninger, som ikke er anført i det vejledende intra-AVS-program, i det årlige handlingsprogram. I ekstraordinære tilfælde bliver disse anmodninger vedtaget af Kommissionen ved en særlig finansieringsafgørelse.

*Artikel 14***Revisionsproces**

1. Intra-AVS-samarbejdet bør være tilstrækkeligt fleksibelt og reaktivt til at sikre, at foranstaltningerne til stadighed er i overensstemmelse med målene for denne aftale, og at der kan tages hensyn til eventuelle ændringer i prioriteter og mål for gruppen af AVS-stater.

▼ M10

2. AVS-Ambassadørudvalget og Kommissionen foretager en midtvejsundersøgelse og en afsluttende undersøgelse af strategien og det vejledende program for intra-AVS-samarbejdet for at tilpasse dem til omstændighederne og sikre en korrekt gennemførelse heraf. Hvis omstændighederne gør det nødvendigt, kan der også foretages ad hoc-undersøgelser for at tage hensyn til nye behov, som måtte opstå på grund af ekstraordinære eller uforudsete omstændigheder, for eksempel som følge af nye udfordringer, som er fælles for AVS-landene.

3. AVS-Ambassadørudvalget og Kommissionen kan under midtvejsundersøgelsen og den afsluttende undersøgelse eller efter en ad hoc-undersøgelse revidere og tilpasse strategidokumentet for intra-AVS-samarbejdet.

4. Efter midtvejsundersøgelsen og den afsluttende undersøgelse eller ad hoc-undersøgelsen kan AVS-Ambassadørudvalget tilpasse tildelingerne inden for det vejledende intra-AVS-program og bruge den ikke-programmerede intra-AVS-reserve.

▼ B

KAPITEL 3

▼ M4

FORUNDERSØGELSE OG FINANSIERING

*Artikel 15***Identifikation, udarbejdelse og forundersøgelse af programmer og projekter****▼ M10**

1. Programmer og projekter, der er fremlagt af den berørte AVS-stat eller den berørte organisation eller det berørte organ på regionalt niveau eller intra-AVS-niveau, er genstand for en fælles forundersøgelse. AVS-EF-udvalget for Samarbejde med henblik på Udviklingsfinansiering fastlægger de generelle retningslinjer og kriterier for forundersøgelse af programmer og projekter. Disse programmer og projekter er generelt flerårige og kan omfatte grupper af foranstaltninger af mindre omfang på et givet område.

▼ M4

2. Det program- og projektmateriale, der udarbejdes og forelægges til finansiering, skal indeholde alle de oplysninger, der er nødvendige for en forundersøgelse af programmerne eller projekterne, eller, hvis disse programmer eller projekter ikke er endeligt defineret, en kortfattet beskrivelse til brug ved forundersøgelsen.

▼ M10

3. Ved forundersøgelsen af programmer og projekter tages der behørigt hensyn til begrænsningerne med hensyn til nationale menneskelige ressourcer, og der lægges en strategi med henblik på bedre at udnytte disse ressourcer. Der tages også hensyn til de særlige forhold og begrænsninger, der gør sig gældende i den enkelte AVS-stat eller region.

▼ M4

4. Programmer og projekter, som skal gennemføres af ikke-statslige aktører, der er støtteberettigede i henhold til denne aftale, kan forundersøges af Kommissionen alene med efterfølgende direkte indgåelse af en tilskudsaftale mellem Kommissionen og de ikke-statslige aktører i overensstemmelse med artikel 19a. Forundersøgelsen skal forløbe i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1, litra d), hvad angår typer af aktører, støtteberettigelse og arten af de aktiviteter, der skal støttes. Kommissionen underretter gennem delegationschefen den ► **M10** relevante anvisningsberettigede ◀ om det ydede tilskud.

▼ **M4***Artikel 16***Finansieringsforslag og -afgørelse**

1. I nært samarbejde med ► **M10** den berørte AVS-stat eller den relevante organisation eller det relevante organ på regionalt eller på intra-AVS-niveau ◀ foretager Kommissionen den endelige sammenfatning af konklusionerne af forundersøgelsen i et finansieringsforslag.

2. [ophævet]

3. [ophævet]

4. Kommissionen meddeler på Fællesskabets vegne sin finansieringsafgørelse til ► **M10** den berørte AVS-stat eller den relevante organisation eller det relevante organ på regionalt eller på intra-AVS-niveau ◀ senest 90 dage efter datoen for udarbejdelsen af den endelige udgave af finansieringsforslaget.

5. Godkendes finansieringsforslaget ikke af Kommissionen på Fællesskabets vegne, underrettes ► **M10** den berørte AVS-stat eller den relevante organisation eller det relevante organ på regionalt eller på intra-AVS-niveau ◀ straks om begrundelsen herfor. I et sådant tilfælde kan repræsentanterne for ► **M10** den berørte AVS-stat eller den relevante organisation eller det relevante organ på regionalt eller på intra-AVS-niveau ◀ inden 60 dage fra underretningen anmode om:

a) at spørgsmålet tages op i det ved denne aftale nedsatte AVS-EF-Udvalg for Samarbejde med henblik på Udviklingsfinansiering

b) at blive hørt af repræsentanter for Fællesskabet.

6. Efter denne høring træffer Kommissionen på Fællesskabets vegne endelig afgørelse om at vedtage eller forkaste finansieringsforslaget. Inden der træffes afgørelse, kan ► **M10** den berørte AVS-stat eller den relevante organisation eller det relevante organ på regionalt eller på intra-AVS-niveau ◀ fremsende enhver oplysning, som skønnes nødvendig for at supplere de foreliggende oplysninger.

▼ **M10***Artikel 17***Finansieringsaftale**

1. Normalt er programmer og projekter, der finansieres over den flerårige finansielle ramme for samarbejdet, genstand for en finansieringsaftale, som er opstillet af Kommissionen og AVS-staten eller den relevante organisation eller det relevante organ på regionalt niveau eller intra-AVS-niveau.

2. Finansieringsaftalen udarbejdes senest 60 dage efter meddelelsen om den finansieringsafgørelse, som Kommissionen har truffet. Finansieringsaftalen skal:

a) navnlig angive det finansielle bidrag fra Fællesskabet, de nærmere bestemmelser og betingelser for finansieringen samt de almindelige og særlige bestemmelser vedrørende det berørte program eller projekt, herunder forventede virkninger og resultater, og

b) afsætte tilstrækkelige bevillinger til dækning af omkostningsstigninger, uforudsete udgifter, revision og evaluering.

▼ **M10**

3. Restbeløb, som henstår efter programmernes og projekternes afslutning inden for fristen for forpligtelserne i den flerårige finansielle ramme for samarbejdet, som programmerne og projekterne er blevet finansieret over, tilkommer AVS-staten eller den relevante organisation eller det relevante organ på regionalt niveau eller intra-AVS-niveau.

▼ **M4***Artikel 18***Overskridelse**

1. Så snart der konstateres risiko for overskridelse af de disponible finansieringsmidler i henhold til finansieringsaftalen, underretter den ► **M10** relevante anvisningsberettigede ◀ Kommissionen herom og anmoder om forhåndsgodkendelse af de foranstaltninger, den ► **M10** relevante anvisningsberettigede ◀ agter at træffe for at dække overskridelsen, idet der kan blive tale om enten at indskrænke programmet eller projektet eller at anvende nationale midler eller andre midler, som ikke stammer fra Fællesskabet.

2. Hvis det ikke er muligt at indskrænke programmet eller projektet eller at dække overskridelsen ved hjælp af andre midler, kan Kommissionen på Fællesskabets vegne på begrundet anmodning fra den ► **M10** relevante anvisningsberettigede ◀ træffe en supplerende finansieringsafgørelse på basis af ressourcerne til det nationale vejledende program.

*Artikel 19***Finansiering med tilbagevirkende kraft**

1. For at sikre, at projekterne iværksættes hurtigt, og for at undgå, at der opstår afbrydelser mellem på hinanden følgende projekter eller forsinkelser, kan ► **M10** AVS-staterne eller den relevante organisation eller det relevante organ på regionalt eller på intra-AVS-niveau ◀, når forundersøgelsen af projektet er afsluttet, og inden finansieringsafgørelsen træffes, forudfinansiere aktiviteter i forbindelse med iværksættelse af programmer, indledende og sæsonbestemt arbejde, ordrer på udstyr med lang leveringstid samt visse løbende foranstaltninger. Sådanne udgifter afholdes i overensstemmelse med de i denne aftale fastsatte procedurer.

2. Enhver af de i stk. 1 omhandlede udgifter skal nævnes i finansieringsforslaget og foregriber ikke den finansieringsafgørelse, som Kommissionen skal træffe på Fællesskabets vegne.

3. De udgifter, som ► **M10** AVS-staterne eller den relevante organisation eller det relevante organ på regionalt eller på intra-AVS-niveau ◀ afholder i medfør af denne bestemmelse, finansieres med tilbagevirkende kraft inden for rammerne af programmet eller projektet efter finansieringsaftalens undertegnelse.

▼ **B**

KAPITEL 4

▼ **M4****GENNEMFØRELSE***Artikel 19a***Gennemførelsesbestemmelser**▼ **M10**

1. Gennemførelsen af programmer og projekter, der finansieres med ressourcer fra den flerårige finansielle ramme for samarbejdet inden for denne aftale, sker i hovedsagen ved hjælp af følgende:

▼ **M4**

- a) indkøbsaftaler
- b) tilskud

▼ M4

- c) udførelse i offentligt regi

▼ M10

- d) direkte udbetalinger i forbindelse med budgetstøtte, støtte til sektorprogrammer, støtte til gældslettelse og støtte til at afbøde negative virkninger af udefra kommende kortsigtede chok, herunder udsving i eksportindtægterne.

▼ M4

- 2. I dette bilag anses indkøbsaftaler for gensidigt bebyrdende aftaler, der indgås skriftligt med henblik på mod betaling af en pris at få leveret løsøre, udført arbejde eller leveret tjenesteydelser.

- 3. Tilskud i dette bilags forstand er direkte finansielle bidrag, der ydes som gave med henblik på at finansiere:

- a) enten en foranstaltning til at fremme realiseringen af et mål, som indgår i denne aftale eller et program eller et projekt, der vedtages efter bestemmelserne i aftalen

- b) eller driften af et organ, som forfølger et sådant mål.

Tilskud ydes på grundlag af en skriftlig aftale.

*Artikel 19b***Udbud med en suspensiv betingelse**

For at garantere en hurtig iværksættelse af projekter kan ► **M10** AVS-staterne eller den relevante organisation eller det relevante organ på regionalt eller på intra-AVS-niveau ◀ i alle behørigt begrundede tilfælde og i forståelse med Kommissionen, når forundersøgelsen er afsluttet, men inden finansieringsafgørelsen træffes, iværksætte udbud med en suspensiv betingelse for alle typer aftaler. Denne bestemmelse skal nævnes i finansieringsforslaget.

▼ M10*Artikel 19c***Tildeling af aftaler, tildeling af tilskud og udførelse af aftaler**

- 1. Medmindre andet er fastsat i artikel 26, tildeles og udføres aftaler og tilskud efter fællesskabsregler og, med undtagelse af de særlige tilfælde, der er omhandlet i disse regler, efter standardprocedurerne og i overensstemmelse med den dokumentation, som udarbejdes og offentliggøres af Kommissionen med henblik på gennemførelse af samarbejdsforanstaltninger med tredjelande, og som er gældende på det tidspunkt, hvor den pågældende procedure bliver iværksat.

- 2. I forbindelse med decentral forvaltning, hvor der er foretaget en fælles vurdering, som viser, at procedurerne for tildeling af aftaler og tilskud i AVS-staten eller modtagerregionen eller de procedurer, som er godkendt af donorerne, opfylder principperne om gennemsigtighed, proportionalitet, ligebehandling og ikke-diskrimination og udelukker enhver form for interessekonflikt, benytter Kommissionen disse procedurer i overensstemmelse med Pariserklæringen og uden at dette i øvrigt berører artikel 26, under fuldstændig overholdelse af de regler, der ligger til grund for udøvelsen af dens beføjelser på dette område.

- 3. AVS-staten eller den relevante organisation eller det relevante organ på regionalt niveau eller intra-AVS-niveau forpligter sig til regelmæssigt at kontrollere, at de tiltag, der finansieres over den flerårige finansielle ramme for samarbejdet inden for denne aftale, er blevet ordentligt gennemført, og til at træffe passende foranstaltninger for at forhindre uregelmæssigheder og svig og om nødvendigt til at tage retlige skridt for at inddrive uretmæssigt udbetalte midler.

▼ M10

4. I forbindelse med decentral forvaltning forhandles, etableres, underskrives og udføres aftaler af AVS-medlemsstaterne eller den relevante organisation eller det relevante organ på regionalt niveau eller intra-AVS-niveau. Disse stater eller den relevante organisation eller det relevante organ på regionalt niveau eller intra-AVS-niveau kan dog bede Kommissionen om at forhandle, etablere, underskrive og udføre aftaler på deres vegne.

▼ M13

5. I henhold til den i denne aftales artikel 32, stk. 1, litra a), og artikel 50 omhandlede forpligtelse gennemføres aftaler og ydes tilskud, der finansieres med midler fra den flerårige finansielle ramme for samarbejdet med AVS-staterne, i overensstemmelse med gældende miljølovgivning og internationalt anerkendte grundlæggende arbejdsretlige standarder.

▼ M10

6. Der nedsættes en ekspertgruppe bestående af repræsentanter for sekretariatet for gruppen af AVS-stater og Kommissionen til på anmodning fra en af parterne at identificere eventuelle egnede rettelser og at stille forslag til ændringer og forbedringer af de i stk. 1 og 2 omhandlede regler og procedurer.

Denne ekspertgruppe aflægger med regelmæssige mellemrum rapport til AVS-EF-Udvalget for Samarbejde med henblik på Udviklingsfinansiering for at bistå det ved undersøgelsen af problemer i forbindelse med gennemførelsen af udviklingssamarbejdsaktiviteter og foreslå passende foranstaltninger.

*Artikel 20***Berettigelse**

Medmindre der indrømmes en undtagelse efter artikel 22, gælder følgende med forbehold af artikel 26:

▼ M13

1. Deltagelse i udbuds- og tilskudsprocedurer, som finansieres over den flerårige finansielle ramme for samarbejdet inden for denne aftale, er åben for alle fysiske personer, som er statsborgere i, eller juridiske personer, som reelt er etableret i:

- a) en AVS-stat, en medlemsstat i Det Europæiske Fællesskab, lande, der modtager støtte fra EF-instrumentet til førtiltrædelsesbistand, en medlemsstat i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde og oversøiske lande og territorier omfattet af Rådets afgørelse 2013/755/EU af 25. november 2013 om de oversøiske landes og territoriers associering med Den Europæiske Union ⁽¹⁾
- b) udviklingslande og territorier, som er opført på OECD/DAC's liste over modtagere af officiel udviklingsbistand, og som ikke er medlemmer af G20-gruppen, uden at dette dog berører Republikken Sydafrikas status, jf. protokol nr. 3
- c) lande, for hvilke Kommissionen har truffet afgørelse om gensidig adgang til eksternt bistand efter aftale med AVS-landene.

Der kan indrømmes gensidig adgang i en begrænset periode på mindst ét år, når et land indrømmer enheder fra Fællesskabet og fra lande, der er berettigede i henhold til denne artikel, ret til deltagelse på lige vilkår

⁽¹⁾ EUT L 344 af 19.12.2013, s. 1.

▼ **M13**

- d) OECD-medlemsstater i forbindelse med aftaler, der gennemføres i et af de mindst udviklede lande (LDC) eller et af de stærkt gældstyngede fattige lande (HIPC), som er opført på OECD/DAC's liste over modtagere af officiel udviklingsbistand, som offentliggøres af OECD/DAC.

▼ **M10**

2. Tjenesteydelser under en aftale, der finansieres over den flerårige finansielle ramme for samarbejdet inden for denne aftale, kan udføres af eksperter af enhver nationalitet, jf. dog de kvalitative og finansielle krav, der fremgår af Fællesskabets indkøbsregler.

▼ **M13**

3. Alle leverancer og materialer, der købes under en indkøbsaftale eller i overensstemmelse med en tilskudsaftale, og som finansieres over den flerårige finansielle ramme for samarbejde efter denne aftale, skal have oprindelse i et berettiget land, som defineret i denne artikel.

De kan imidlertid have oprindelse i et hvilket som helst land, hvis værdien af den mængde leverancer og materialer, der skal købes, er under grænsen for anvendelse af proceduren med forhandling på konkurrencevilkår, der er fastlagt i overensstemmelse med artikel 19c, stk. 1.

I denne forbindelse skal definitionen af begrebet »produkter med oprindelsesstatus« forstås på grundlag af de relevante internationale aftaler, og leverancer med oprindelse i Fællesskabet omfatter leverancer med oprindelse i de oversøiske lande og territorier.

▼ **M10**

4. Deltagelse i udbuds- og tilskudsprocedurer med finansiering via ressourcer fra den flerårige finansielle ramme for samarbejdet inden for denne aftale er åben for internationale organisationer.

▼ **M13**

5. Når finansieringen med ressourcer fra den flerårige finansielle ramme for samarbejdet inden for denne aftale gælder en foranstaltning, der gennemføres gennem en international organisation, er deltagelse i udbuds- og tilskudsprocedurer åben for alle fysiske og juridiske personer, som er berettigede efter stk. 1, og alle fysiske og juridiske personer, som er berettigede efter den pågældende organisations regler, idet der drages omsorg for at sikre ligebehandling af alle donorer. Samme regler gælder for leverancer og materialer.
6. Når finansieringen med ressourcer fra den flerårige finansielle ramme for samarbejdet inden for denne aftale gælder en foranstaltning, der gennemføres som led i et regionalt initiativ, er deltagelse i udbuds- og tilskudsprocedurer åben for alle fysiske og juridiske personer, som er berettigede efter stk. 1, og alle fysiske og juridiske personer fra et land, som deltager i det pågældende initiativ. Samme regler gælder for leverancer og materialer.
7. Når finansieringen med ressourcer fra den flerårige finansielle ramme for samarbejdet inden for denne aftale gælder en foranstaltning, der samfinansieres med en partner eller en anden donor, eller som gennemføres gennem en trustfond, som er etableret af Kommissionen, er deltagelse i udbuds- og tilskudsprocedurer åben for alle fysiske og juridiske personer, som er berettigede efter stk. 1, og alle fysiske og juridiske personer, som er berettigede efter nævnte partners eller anden donors regler eller efter reglerne i trustfondens vedtægter.

▼ M13

I tilfælde af at foranstaltninger gennemføres via betroede organer, som er medlemsstater eller deres agenturer, Den Europæiske Investeringsbank eller internationale organisationer eller deres agenturer, er fysiske og juridiske personer, som er berettigede efter dette betroede organs regler, som er angivet i de aftaler, der er indgået med det samfinansierende eller gennemførende organ, også berettigede. Samme regler gælder for leverancer og materialer.

8. Når finansieringen med ressourcer fra den flerårige finansielle ramme for samarbejdet inden for denne aftale gælder en foranstaltning, der samfinansieres gennem et andet EU-finansieringsinstrument, er deltagelse i udbuds- og tilskudsprocedurer åben for alle fysiske og juridiske personer, som er berettigede efter stk. 1, og alle fysiske og juridiske personer, som er berettigede efter et af disse instrumenter. Samme regler gælder for leverancer og materialer.
9. Berettigelse kan som omhandlet i denne artikel begrænses med hensyn til ansøgenes statsborgerskab, geografiske placering eller karakter, om nødvendigt for så vidt angår foranstaltningens karakter og mål, og i det omfang det er nødvendigt for en effektiv gennemførelse heraf.

▼ M10**▼ M4***Artikel 22***Undtagelser****▼ M13**

1. Tilbudsgivere, ansøgere og kandidater fra tredjelande, som ikke er berettigede i henhold til artikel 20, kan få tilladelse til at deltage i udbuds- og tilskudsprocedurer, som finansieres af Fællesskabet over den flerårige finansielle ramme for samarbejdet inden for denne aftale, og leverancer og materialer, som er af ikke-berettiget oprindelse, kan blive accepteret som berettigede efter begrundet anmodning fra AVS-staterne, den relevante organisation eller det relevante organ på regionalt niveau eller intra-AVS-niveau, hvis der er tale om:

- a) lande med traditionelle økonomiske, handelsmæssige eller geografiske forbindelser til nabomodtagerlande eller
- b) hastende tilfælde eller mangel på produkter og tjenesteydelser på de berørte landes markeder eller andre behørigt dokumenterede tilfælde, hvor reglerne for støtteberettigelse ville gøre det umuligt eller endog særdeles vanskeligt at gennemføre et projekt, et program eller en foranstaltning.

AVS-staten, den relevante organisation eller det relevante organ på regionalt niveau eller intra-AVS-niveau forelægger i hvert tilfælde Kommissionen de oplysninger, der er nødvendige for at træffe en afgørelse om sådanne undtagelser.

▼ M4

2. EIB's udbudsregler finder anvendelse på projekter, som finansieres af investeringsfaciliteten.

▼ M10**▼ M4***Artikel 24***Udførelse i offentligt regi**

1. I forbindelse med operationer udført i offentligt regi gennemføres programmer og projekter af offentlige eller halvoffentlige organer eller tjenester i den eller de berørte AVS-stater eller af den juridiske person, som er ansvarlig for at gennemføre foranstaltningen.

▼ M4

2. Fællesskabet yder tilskud til de berørte tjenesters udgifter ved at bevilge manglende udstyr og/eller materialer og/eller midler til rekruttering af det nødvendige ekstra personale, f.eks. eksperter fra den berørte AVS-stat eller fra en anden AVS-stat. Fællesskabets tilskud dækker kun udgifter i forbindelse med supplerende foranstaltninger og kun midlertidige gennemførelsesudgifter, der er nøje forbundet med de berørte programmer og projekter.

3. Programoverslagene, som danner grundlag for gennemførelsen af operationer i offentligt regi, skal være forenelige med Fællesskabets regler, procedurer og standarddokumenter som defineret af Kommissionen, der er gældende på tidspunktet for godkendelsen af de pågældende programoverslag.

▼ M10**▼ M4***Artikel 26***Præferencer****▼ M10**

1. Der træffes foranstaltninger til at fremme bredest mulig deltagelse af fysiske og juridiske personer fra AVS-staterne i udførelsen af aftaler, der finansieres med ressourcer fra den flerårige finansielle ramme for samarbejdet inden for denne aftale, således at de fysiske og menneskelige ressourcer i disse stater kan udnyttes optimalt. Med henblik herpå:

▼ M13

- a) gives der ved aftaler om bygge- og anlægsarbejder af en værdi på under 5 mio. EUR tilbudsgivere fra AVS-stater en prispræference på 10 % i forbindelse med den finansielle bedømmelse, såfremt mindst en fjerdedel af kapitalen og det ledende personale kommer fra en eller flere AVS-stater
- b) gives der ved aftaler om indkøb til en værdi på under 300 000 EUR tilbudsgivere fra AVS-staterne, som enten handler alene eller i et konsortium med EU-partnere, en prispræference på 15 % i forbindelse med den finansielle bedømmelse
- c) gives der ved andre aftaler om tjenesteydelser end Europa-Kommissionens rammeaftaler, når tekniske bud vurderes, præference til bud afgivet af juridiske eller fysiske personer fra AVS-stater, som handler alene eller i et konsortium mellem dem

▼ M4

- d) giver den valgte tilbudsgiver, når det påtænkes at anvende underleverandører, præference til fysiske personer og selskaber i AVS-staterne, der kan udføre aftalen på samme betingelser
- e) kan AVS-staten i udbuddet foreslå potentielle tilbudsgivere bistand fra selskaber, nationale eksperter eller konsulenter fra andre AVS-stater, som udvælges efter fælles overenskomst. Dette samarbejde kan tage form af et joint venture eller en underleverance eller uddannelse af beskæftiget personale.

▼ M13

2. Med forbehold af bestemmelserne i stk. 1, gives der, hvis to bud vedrørende aftaler om bygge- og anlægsarbejder, indkøb eller tjenesteydelser anses for at være lige gode, præference til:

- a) budet fra en tilbudsgiver i en AVS-stat, eller

▼ M13

- b) hvis der ikke foreligger et sådant bud:
- i) det bud, som fører til den bedst mulige udnyttelse af AVS-staternes fysiske og menneskelige ressourcer,
 - ii) det bud, som giver de bedste muligheder for underleverancer til selskaber eller fysiske personer i AVS-staterne, eller
 - iii) et bud afgivet af et konsortium af fysiske personer eller selskaber fra AVS-staterne og Fællesskabet.

▼ M10**▼ B***Artikel 30***Bilæggelse af tvister****▼ M10**

Twister, der under udførelsen af en aftale finansieret over den flerårige finansielle ramme for samarbejdet inden for denne aftale opstår mellem myndighederne i en AVS-stat eller den relevante organisation eller det relevante organ på regionalt niveau eller intra-AVS-niveau og en entreprenør, leverandør eller tjenesteyder, bilægges:

▼ B

- a) i overensstemmelse med den berørte AVS-stats nationale lovgivning, når der er tale om en national aftale
- b) når der er tale om internationale aftaler:
 - i) hvis parterne i aftalen er enige herom, i overensstemmelse med den berørte AVS-stats nationale lovgivning eller med dens praksis på internationalt plan
 - ii) ved voldgift ifølge de procedureregler, som Ministerrådet vedtager ved afgørelse på første møde efter denne aftales undertegnelse efter indstilling fra AVS-EF-Udvalget for Samarbejde med henblik på Udviklingsfinansiering.

*Artikel 31***Afgifts- og toldordning**

1. AVS-staterne anvender på aftaler finansieret af Fællesskabet en afgifts- og toldordning, som ikke er mindre gunstig end den, der gælder for den mest begunstigede stat eller for de internationale udviklingsorganisationer, som de har forbindelse med. Ved fastlæggelsen af, hvad der skal forstås ved mestbegunstigelsesbehandling, tages der ikke hensyn til de ordninger, den berørte AVS-stat anvender over for andre AVS-stater eller andre udviklingslande.

2. Med forbehold af ovennævnte bestemmelser finder følgende ordning anvendelse på aftaler finansieret af Fællesskabet:

- a) aftalerne pålægges hverken bestående eller fremtidige stempel- og registreringsafgifter eller andre afgifter med tilsvarende virkning i den berørte AVS-stat; aftalerne registreres dog i overensstemmelse med gældende lov i AVS-staten, og der kan ved registrering opkræves et gebyr svarende til tjenesteydelsen

▼B

- b) overskud og/eller indtægter i forbindelse med aftalernes udførelse beskattes efter den berørte AVS-stats nationale afgiftsordning, såfremt de fysiske og juridiske personer, der har opnået disse overskud og/eller indtægter, har fast forretningssted i denne stat, eller udførelsen af aftalen har varet over seks måneder
 - c) virksomheder, som har behov for at indføre erhvervsbestemt materiel til udførelsen af bygge- og anlægsaftaler, kan på anmodning midlertidigt indføre dette materiel toldfrit i henhold til den berørte AVS-stats lovgivning
 - d) erhvervsbestemt materiel, der er nødvendigt til udførelse af opgaver, der er defineret i en aftale om tjenesteydelser, kan i henhold til den nationale lovgivning indføres i den eller de berørte AVS-stater midlertidigt uden afgifter, herunder importafgifter, told og andre afgifter med tilsvarende virkning, i det omfang tolden og afgifterne ikke udgør betaling for en tjenesteydelse
 - e) indførsel til den berørte AVS-stat i forbindelse med udførelsen af en aftale om indkøb kan ske uden opkrævning af told og importafgifter eller andre afgifter med tilsvarende virkning. Når en aftale omfatter indkøb med oprindelse i den berørte AVS-stat, indgås den på grundlag af prisen af fabrik, hvortil kan lægges de afgifter, AVS-staten i givet fald selv pålægger disse indkøb
 - f) brændstoffer, smøremidler og bindemidler på basis af carbonhydrider samt generelt alt materiale, der anvendes ved udførelsen af en bygge- og anlægsaftale, anses for at være indkøbt på det lokale marked og undergives den afgiftsordning, der gælder ifølge den berørte AVS-stats lovgivning
 - g) fysiske personer, bortset fra lokalt ansatte, der varetager opgaver, som er defineret i en aftale om tjenesteydelser, samt disses familiemedlemmer kan efter bestemmelserne i den berørte AVS-stats lovgivning indføre ejendele til personlig og husholdningsmæssig brug uden erlæggelse af told, importafgifter og andre afgifter med tilsvarende virkning.
3. Alle forhold, der ikke er omhandlet i ovenstående bestemmelser om afgifts- og toldordninger, forbliver undergivet den berørte AVS-stats lovgivning.

KAPITEL 5

OVERVÅGNING OG EVALUERING

*Artikel 32***Formål**

Formålet med overvågningen og evalueringen er at foretage en regelmæssig vurdering af udviklingsaktiviteterne (forberedelse og gennemførelse og efterfølgende aktiviteter) for at gøre igangværende og kommende aktiviteter mere effektive ud fra et udviklingsmæssigt synspunkt.

▼ **M10***Artikel 33***Retningslinjer**

1. Uden at det berører evalueringer, der gennemføres af AVS-staterne eller den relevante organisation eller det relevante organ på regionalt eller på intra-AVS-niveau eller Kommissionen, udfører AVS-staterne eller den relevante organisation eller det relevante organ på regionalt eller på intra-AVS-niveau og Fællesskabet dette arbejde i forening. AVS-EF-Udvalget for Samarbejde med henblik på Udviklingsfinansiering sikrer, at den fælles overvågning og evaluering foregår i fællesskab. For at bistå AVS-EF-Udvalget for Samarbejde med henblik på Udviklingsfinansiering forbereder og iværksætter Kommissionen og AVS-sekretariatet fælles overvågnings- og evalueringsforanstaltninger og aflægger rapport til udvalget. Udvalget fastlægger på første møde efter denne aftales undertegnelse forvaltningsregler, som sikrer, at disse foranstaltninger bliver udført i fællesskab, og godkender hvert år arbejdsprogrammet.

2. Overvågnings- og evalueringsforanstaltningerne skal navnlig:

- a) tilvejebringe regelmæssige og uafhængige vurderinger af de operationer og aktiviteter, der finansieres over den flerårige finansielle ramme for samarbejdet inden for denne aftale, gennem en sammenholdning af resultater og mål og derved
- b) gøre det muligt for AVS-staterne eller den relevante organisation eller det relevante organ på regionalt eller på intra-AVS-niveau og Kommissionen og de blandede institutioner at udnytte erfaringerne ved udformningen og gennemførelsen af fremtidige politikker og foranstaltninger.

▼ **B**

KAPITEL 6

▼ **M4****ANSVARLIGE FOR FORVALTNING OG GENNEMFØRELSE AF EUF'S RESSOURCER**▼ **M10***Artikel 34***Kommissionen**

1. Kommissionen varetager den finansielle forvaltning af operationer, der finansieres med midler fra den flerårige finansielle ramme for samarbejdet inden for denne aftale, med undtagelse af investerings- og rentegodtgørelsesfaciliteten, efter følgende ledende forvaltningsprincipper:

- a) centralt
- b) decentralt.

2. Kommissionens finansielle forvaltning af midler fra den flerårige finansielle ramme for samarbejdet inden for denne aftale sker som generel regel decentralt.

AVS-staterne varetager i så fald forvaltningsopgaverne i overensstemmelse med artikel 35.

3. Med henblik på den finansielle forvaltning af midler fra den flerårige finansielle ramme for samarbejdet inden for denne aftale delegerer Kommissionen gennemførelsesbeføjelser inden for sine tjenestegrene. Kommissionen meddeler AVS-staterne og Udvalget for Samarbejde med henblik på Udviklingsfinansiering om denne delegering.

▼ **M4***Artikel 35***Den nationale anvisningsberettigede**▼ **M10**

1. Hver AVS-stats regering udpeger en national anvisningsberettiget, der repræsenterer den ved alle foranstaltninger, som finansieres af midler fra den flerårige finansielle ramme for samarbejdet inden for denne aftale, som Kommissionen og Banken forvalter. Den nationale anvisningsberettigede udpeger en eller flere stedfortrædende nationale anvisningsberettigede, som afløser ham, hvis han er forhindret i at udføre sit hverv, og underretter Kommissionen herom. Den nationale anvisningsberettigede kan, hver gang betingelserne med hensyn til institutionel kapacitet og forsvarlig finansforvaltning er opfyldt, overdrage sine beføjelser til gennemførelse af programmer og projekter til den ansvarlige enhed inden for hans nationale administration. Han underretter Kommissionen om sådanne overdragelser.

I tilfælde af regionale programmer og projekter udpeger den relevante organisation eller det relevante organ en regional anvisningsberettiget, hvis opgaver med de fornødne tilpasninger svarer til den nationale anvisningsberettigedes opgaver.

I tilfælde af intra-AVS-programmer og -projekter udpeger AVS-Ambassadørudvalget en intra-AVS-anvisningsberettiget, hvis opgaver med de fornødne tilpasninger svarer til den nationale anvisningsberettigedes opgaver. Såfremt det ikke er AVS-sekretariatet, der er den anvisningsberettigede, underrettes Ambassadørudvalget i overensstemmelse med finansieringsaftalen om gennemførelsen af programmer og projekter.

Hvis Kommissionen bliver vidende om problemer med procedurerne for forvaltning af midler fra den flerårige finansielle ramme for samarbejdet inden for denne aftale, optager den alle nødvendige kontakter med den relevante anvisningsberettigede for at afhjælpe situationen og træffer i givet fald egnede foranstaltninger.

Den relevante anvisningsberettigede påtager sig kun det finansielle ansvar for de gennemførelsesopgaver, der pålægges ham.

Den relevante anvisningsberettigede skal i forbindelse med den decentrale forvaltning af midler fra den flerårige finansielle ramme for samarbejdet inden for denne aftale og med forbehold af supplerende beføjelser, som Kommissionen eventuelt overdrager ham:

▼ **M4**

- a) varetage koordinationen, programmeringen, det løbende tilsyn og de årlige revisioner, midtvejs- og slutrevisioner af samarbejdets gennemførelse samt koordinationen med donorerne
- b) i nært samarbejde med Kommissionen være ansvarlig for programmernes og projekternes udarbejdelse, forelæggelse og forundersøgelse
- c) udarbejde udbudsmateriale og i givet fald materiale vedrørende indkaldelse af forslag
- d) inden iværksættelsen af udbud og i givet fald indkaldelser af forslag forelægge udbudsmaterialet og i givet fald materialet vedrørende indkaldelse af forslag for Kommissionen til godkendelse
- e) i nært samarbejde med Kommissionen indkalde bud og i givet fald forslag
- f) modtage bud og i givet fald forslag og fremsende kopi heraf til Kommissionen, forestå gennemgangen af dem, og opstille resultatet af denne gennemgang inden for vedståelsesfristen for tilbuddet under hensyntagen til den tid, der går til godkendelse af kontrakten

▼ M4

- g) indbyde Kommissionen til gennemgangen af buddene og i givet fald forslagene og forelægge resultatet af gennemgangen af buddene og forslagene for Kommissionen med henblik på godkendelse af forslagene til tildeling af kontrakter og tilskud
- h) forelægge kontrakter og programoverslag samt tillæg hertil for Kommissionen til godkendelse
- i) underskrive kontrakter og tillægskontrakter, som er godkendt af Kommissionen
- j) fastsætte og anvise udgifter inden for rammerne af de midler, han har fået tildelt
- k) under gennemførelsen foretage nødvendige tilpasninger for at sikre en økonomisk og teknisk set tilfredsstillende gennemførelse af de godkendte programmer og projekter.

2. Under foranstaltningernes gennemførelse træffer den ► **M10** relevante anvisningsberettigede ◀, forudsat at han underretter Kommissionen derom, beslutning om følgende:

- a) tekniske ændringer og detailtilpasninger af programmer og projekter, forudsat at de ikke påvirker de valgte tekniske løsninger og ikke overskrider det beløb, der er afsat i finansieringsaftalen til ændringer
- b) ændringer i placeringen af programmer og projekter, der består af flere enheder, når dette er berettiget af tekniske, økonomiske eller sociale grunde
- c) pålæg eller eftergivelse af bod for forsinkelse
- d) frigivelse af sikkerhedsstillelse
- e) køb af varer på det lokale marked uden hensyn til oprindelse
- f) anvendelse af entreprenørmateriel og -maskiner, der ikke har oprindelse i medlemsstaterne eller AVS-staterne, når tilsvarende materiel og maskiner ikke fremstilles i medlemsstaterne og AVS-staterne
- g) underleverancer
- h) endelig overtagelse, forudsat at Kommissionen er til stede ved den foreløbige overtagelse, påtegner rapporterne herom og om fornødent er til stede ved den endelige overtagelse, navnlig når der ved den foreløbige overtagelse er taget så mange forbehold, at et større supplerende arbejde er påkrævet
- i) rekruttering af konsulenter og andre eksperter i faglig bistand.

*Artikel 36***Delegationslederen**

1. Kommissionen repræsenteres i hver AVS-stat eller i hver regional gruppe, som udtrykkeligt anmoder herom, af en delegation under en delegationsleders myndighed efter godkendelse fra den eller de berørte AVS-stater. Hvis delegationslederen udpeges til en gruppe af AVS-stater, træffes der egnede foranstaltninger. Delegationslederen repræsenterer Kommissionen inden for alle dens kompetenceområder og i alle dens aktiviteter.

▼ **M4**

2. Delegationslederen er den vigtigste kontaktperson for AVS-staterne og AVS-organer, som er berettiget til finansiell støtte i henhold til aftalen. Han samarbejder tæt med den nationale anvisningsberettigede.
3. Delegationslederen modtager de nødvendige instrukser og beføjelser for at lette og fremskynde alle foranstaltninger i henhold til denne aftale.
4. Delegationslederen underretter jævnligt de nationale myndigheder om fællesskabsaktiviteter, der kan være af direkte betydning for samarbejdet mellem Fællesskabet og AVS-staterne.

*Artikel 37***Betalinger**

1. Med henblik på effektivisering af betalinger i AVS-staternes valutaer kan der af Kommissionen og i Kommissionens navn i AVS-staterne åbnes konti i en medlemsstats valuta eller i euro i et nationalt offentligt eller halvoffentligt finansieringsinstitut, som udvælges efter fælles overenskomst mellem AVS-staten og Kommissionen. Det pågældende finansieringsinstitut optræder som national udbetalende myndighed.
2. Den nationale udbetalende myndighed modtager ikke vederlag for sine tjenesteydelser, og de indestående beløb forrentes ikke. Kommissionen foretager indbetalinger på de lokale konti i en medlemsstats valuta eller i euro på grundlag af et skøn over de fremtidige kontantbehov så tidligt, at ► **M10** AVS-staterne eller den relevante organisation eller det relevante organ på regionalt eller på intra-AVS-niveau ◀ undgår forhåndsfinansiering, og der ikke opstår betalingsforsinkelser.
3. [ophævet]
4. Betalingerne foretages af Kommissionen efter de af Fællesskabet og Kommissionen fastlagte regler, eventuelt efter, at den ► **M10** relevante anvisningsberettigede ◀ har fastsat og anvist udgifterne.
5. [ophævet]
6. Procedurene for fastsættelse, anvisning og betaling af udgifter skal være afsluttet senest 90 dage efter forfaldsdatoen. Den ► **M10** relevante anvisningsberettigede ◀ anviser betalingen og underretter delegationslederen senest 45 dage inden forfaldsdatoen.
7. Krav som følge af betalingsforsinkelser dækkes af ► **M10** den berørte AVS-stat eller den relevante organisation eller det relevante organ på regionalt eller på intra-AVS-niveau ◀ og af Kommissionen via dens egne indtægter, hver for den del af forsinkelsen, som de er ansvarlige for i overensstemmelse med ovennævnte procedurer.

▼ **M10**

▼B*BILAG VI***LISTE OVER DE MINDST UDVIKLEDE AVS-STATER, AVS-INDLANDSSTATERNE OG AVS-ØSTATERNE**

Nedenstående lister indeholder navnene på henholdsvis de mindst udviklede AVS-stater, AVS-indlandsstaterne og AVS-østaterne.

DE MINDST UDVIKLEDE AVS-STATER*Artikel 1*

I forbindelse med denne aftale anses følgende lande for at være de mindst udviklede AVS-stater:

Angola
Benin
Burkina Faso
Burundi
Republikken Kap Verde
Den Centralafrikanske Republik
Tchad
Comorerne
Den Demokratiske Republik Congo
Djibouti
Etiopien
Eritrea
Gambia
Guinea
Guinea-Bissau
Ækvatorialguinea
Haiti
Kiribati
Lesotho
Liberia
Malawi
Mali
Mauretanien
Madagaskar
Mozambique
Niger
Rwanda
Samoa
São Tomé og Príncipe
Sierra Leone
Salomonøerne
Somalia
Sudan
Tanzania
Tuvalu
Togo
Uganda
Vanuatu
Zambia

▼M1

Timor-Leste

▼B**AVS-INDLANDSSTATERNE***Artikel 2*

Der er fastsat særlige bestemmelser og foranstaltninger for at støtte AVS-indlandsstaterne i deres bestræbelser på at overvinde geografiske vanskeligheder og andre hindringer, der hæmmer deres udvikling, og sætte dem i stand til at øge deres respektive udviklingstempo.

▼B*Artikel 3*

AVS-indlandsstaterne er følgende:

Botswana
Burkina Faso
Burundi
Den Centralafrikanske Republik
Tchad
Etiopien
Lesotho
Malawi
Mali
Niger
Rwanda
Swaziland
Uganda
Zambia
Zimbabwe

AVS-ØSTATERNE

Artikel 4

Der er fastsat særlige bestemmelser og foranstaltninger for at støtte AVS-østaterne i deres bestræbelser på at overvinde naturbestemte og geografiske vanskeligheder og andre hindringer, der hæmmer deres udvikling, og sætte dem i stand til at øge deres respektive udviklingstempo.

▼C1*Artikel 5*

AVS-østaterne er følgende:

Antigua og Barbuda
Bahamas
Barbados
Republikken Kap Verde
Comorerne
Cookøerne
Dominica
Den Dominikanske Republik
Fijierne
Grenada
Haiti
Jamaica
Kiribati
Madagaskar
Marshalløerne
Mauritius
Mikronesien
Nauru
Niue
Palau
Papua Ny Guinea
St. Christopher og Nevis
Saint Lucia
Saint Vincent og Grenadinerne
Samoa
São Tomé og Príncipe
Seychellerne
Salomonøerne
Tonga
Trinidad og Tobago
Tuvalu
Vanuatu

▼M1

Timor-Leste

▼ **M4***BILAG VII***POLITISK DIALOG OM MENNESKERETTIGHEDERNE, DE
DEMOKRATISKE PRINCIPPER OG RETSSTATEN***Artikel 1***Mål**

1. De i artikel 96, stk. 2, litra a), i aftalen omhandlede konsultationer skal - undtagen i særlig hastende tilfælde - finde sted efter en udtømmende politisk dialog som omhandlet i artikel 8 og 9, stk. 4, i aftalen.
2. Begge parter fører en sådan politisk dialog i aftalens ånd og ihukommende retningslinjerne for politisk dialog mellem AVS og EU, som er fastlagt af Ministerrådet.
3. Den politiske dialog er en proces, som skal befordre en styrkelse af AVS-EU-forbindelserne og bidrage til at realisere målene for partnerskabet.

*Artikel 2***Dybtgående politisk dialog forud for konsultationer i henhold til artikel 96 i
aftalen**

1. Den politiske dialog om menneskerettighederne, de demokratiske principper og retsstaten føres i overensstemmelse med artikel 8 og artikel 9, stk. 4, i aftalen og med internationalt anerkendte standarder og normer. Som led i denne dialog kan parterne vedtage fælles dagsordener og prioriteter.
2. Parterne kan i fællesskab opstille og vedtage specifikke benchmarks og mål i forbindelse med menneskerettighederne, de demokratiske principper og retsstaten i overensstemmelse med internationalt anerkendte standarder og normer under hensyntagen til de særlige forhold, der hersker i den pågældende AVS-stat. Benchmarks er mekanismer til at realisere mål ved hjælp af delmål og tidsfrister for opfyldelse heraf.
3. Den i stk. 1 og 2 nævnte politiske dialog skal være systematisk og formel og betyde, at alle muligheder udtømmes forud for konsultationer i henhold til artikel 96 i aftalen.
4. Undtagen i særlig hastende tilfælde som defineret i artikel 96, stk. 2, litra b), i aftalen, kan der indledes konsultationer i henhold til artikel 96 uden en forudgående dybtgående politisk dialog, når forpligtelser, som en af parterne har påtaget sig under en tidligere dialog, vedvarende tilsidesættes, eller når en part ikke engagerer sig i dialog i god tro.
5. Politisk dialog i henhold til artikel 8 i aftalen skal også anvendes mellem parterne til at hjælpe lande, der er genstand for relevante foranstaltninger, jf. artikel 96 i aftalen, til at normalisere forbindelserne.

*Artikel 3***Tillægsbestemmelser om konsultation i henhold til artikel 96 i aftalen**

1. Parterne tilstræber et lige niveau i repræsentationen under konsultationer i henhold til artikel 96 i aftalen.

▼ M4

2. Parterne forpligter sig til at sikre åbenhed i samspillet forud for, under og efter de formelle konsultationer under henvisning til de specifikke benchmarks og mål, der er nævnt i artikel 2, stk. 2, i dette bilag.

3. Parterne benytter den notifikationsfrist på 30 dage, der er omhandlet i artikel 96, stk. 2, i aftalen, til et effektivt forberedelsesarbejde samt til mere indgående konsultationer i AVS-gruppen og mellem Fællesskabet og dets medlemsstater. Under konsultationsprocessen bør parterne aftale smidige tidsfrister, men samtidig anerkende, at særligt hastende tilfælde som defineret i artikel 96, stk. 2, litra b), i aftalen og artikel 2, stk. 4, i dette bilag, kan kræve et omgående indgreb.

▼ M10

4. Parterne anerkender, at AVS-gruppen kan spille en rolle i den politiske dialog, som baseres på retningslinjer, der skal fastlægges af AVS-gruppen og meddeles Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater. AVS-sekretariatet og Europa-Kommissionen udveksler alle fornødne oplysninger om forløbet af den politiske dialog, som foregår inden, under og efter konsultationer, der iværksættes i henhold til artikel 96 og 97 i denne aftale.

▼ M4

5. Parterne anerkender behovet for strukturerede og løbende konsultationer i henhold til artikel 96 i aftalen. Ministerrådet kan fastlægge yderligere retningslinjer herfor.

▼B

PROTOKOLLER

PROTOKOL Nr. 1

om de blandede institutioners driftsomkostninger

1. Medlemsstaterne og Fællesskabet på den ene side og AVS-staterne på den anden side afholder udgifterne i forbindelse med deres deltagelse i samlinger i Ministerrådet og de dertil knyttede organer for så vidt angår såvel personale-, rejse- og opholdsudgifter som porto- og telekommunikationsudgifter.

Udgifter i forbindelse med tolkning ved møder samt oversættelse og mangfoldiggørelse af dokumenter og udgifter i forbindelse med den praktiske tilrettelæggelse af møderne i denne aftales blandede institutioner (lokaler, inventar, kontorbetjente osv.) afholdes af Fællesskabet eller en af AVS-staterne afhængigt af, om møderne finder sted på en medlemsstats område eller på en AVS-stats område.

2. De voldgiftsmænd, der udpeges i henhold til artikel 98 i denne aftale, har ret til at få refunderet deres rejse- og opholdsudgifter. Sidstnævnte udgifter fastsættes af Ministerrådet.

Voldgiftsmændenes rejse- og opholdsudgifter afholdes med lige store dele af Fællesskabet og af AVS-staterne. Udgifterne i forbindelse med et eventuelt justitskontor, der oprettes af voldgiftsmændene, og med den indledende undersøgelse af tvister og den praktiske tilrettelæggelse af møderne (lokaler, personale, tolkning osv.) afholdes af Fællesskabet. Udgifterne i forbindelse med særlige undersøgelser afholdes sammen med de øvrige udgifter, og parterne stiller depositum på betingelser, der fastsættes efter forskrift fra voldgiftsmændene.

3. AVS-staterne opretter en fond forvaltet af deres generalsekretariat, som skal bidrage til finansieringen af AVS-deltagernes udgifter i forbindelse med møder i Den Blandede Parlamentariske Forsamling og Ministerrådet.

AVS-staterne bidrager til denne fond. For at anspore alle AVS-staterne til aktivt at deltage i dialogen i AVS-EF-institutionerne yder Fællesskabet et bidrag til denne fond som fastsat i finansprotokollen (4 mio. EUR ifølge første finansprotokol).

Fonden kan refundere udgifter, når følgende betingelser og de betingelser, der er fastsat i punkt 1, er til stede:

— Det skal være udgifter, som parlamentsmedlemmer eller, hvis der ikke findes parlamentsmedlemmer, andre AVS-repræsentanter, som rejser fra det land, de repræsenterer for at deltage i samlinger i Den Blandede Parlamentariske Forsamling, møder i arbejdsgrupper eller tjenesterejser under disses auspicer, pådrager sig, eller som følger af deltagelse af samme repræsentanter og repræsentanter for civilsamfundet i AVS-staterne samt for arbejdsmarkedets parter og de økonomiske interesseorganisationer i konsultationsmøder, der afholdes i medfør af artikel 15 og 17 i denne aftale.

— Beslutningerne om art, tilrettelæggelse, hyppighed og afholdelsessted for møder, tjenesterejser og arbejdsgrupper træffes i overensstemmelse med Ministerrådets og Den Blandede Parlamentariske Forsamlings forretningsorden.

▼B

4. Konsultationsmøderne og møderne for AVS-EU-repræsentanter for arbejdsmarkedets parter og de økonomiske interesseorganisationer tilrettelægges af Den Europæiske Unions Økonomiske og Sociale Udvalg. I dette specifikke tilfælde betales Fællesskabets bidrag til deltagelse af AVS-repræsentanterne for arbejdsmarkedets parter og de økonomiske interesseorganisationer direkte til Det Økonomiske og Sociale Udvalg.

AVS-sekretariatet, Ministerrådet og Den Blandede Parlamentariske Forsamling kan i forståelse med Kommissionen overdrage tilrettelæggelsen af konsultationsmøder med aktører fra AVS-staternes civilsamfund til repræsentative organisationer, der er godkendt af parterne.

PROTOKOL Nr. 2

om privilegier og immuniteter

PARTERNE,

SOM ØNSKER ved indgåelse af en protokol om privilegier og immuniteter at fremme en tilfredsstillende gennemførelse af aftalen og lette forberedelsen af arbejdet i forbindelse med den samt gennemførelsen af de foranstaltninger, der træffes i henhold til den,

SOM TAGER I BETRAGTNING, at der derfor bør fastsættes privilegier og immuniteter for de personer, der deltager i arbejdet i forbindelse med aftalens anvendelse og for de tjenstlige meddelelser vedrørende dette arbejde, jf. også bestemmelserne i protokollen om De Europæiske Fællesskabers privilegier og immuniteter, undertegnet den 8. april 1965 i Bruxelles,

SOM TAGER I BETRAGTNING, at der også bør fastsættes en ordning, som skal finde anvendelse på AVS-Ministerrådets ejendom, pengemidler og aktiver samt på dets personale,

SOM TAGER I BETRAGTNING, at der ved Georgetown-aftalen af 6. juni 1975 er oprettet en gruppe af AVS-stater, et AVS-Ministerråd og et Ambassadørudvalg, og at organerne under gruppen af AVS-stater skal forvaltes af AVS-staternes sekretariat,

ER BLEVET ENIGE om følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til aftalen:

KAPITEL 1

PERSONER, DER DELTAGER I ARBEJDE I FORBINDELSE MED AFTALEN

Artikel 1

Repræsentanter for medlemsstaternes og AVS-staternes regeringer og repræsentanter for De Europæiske Fællesskabers institutioner samt deres rådgivere og sagkyndige og medlemmer af AVS-staternes sekretariat, der på medlemsstaternes eller AVS-staternes område deltager enten i arbejdet i aftalens institutioner og koordineringsorganer eller i arbejde i forbindelse med anvendelse af aftalen, nyder dér under udøvelsen af deres hverv og under deres rejser til og fra deres udsendelsessted de sædvanlige privilegier, immuniteter og faciliteter.

Stk. 1 finder tilsvarende anvendelse på medlemmerne af Den Blandede Parlamentariske Forsamling oprettet ved aftalen, på de voldgiftsmænd, der kan udpeges i henhold til aftalen, på medlemmerne af rådgivende organer, som måtte blive oprettet med repræsentanter for arbejdsmarkedets parter og de økonomiske interesseorganisationer, og på disse organers tjenestemænd og ansatte, på medlemmerne af Den Europæiske Investeringsbanks organer og Bankens personale samt på personalet ved Centret for Virksomhedsudvikling og Centret for Landbrugsudvikling.

KAPITEL 2

AVS-MINISTERRÅDETS EJENDOM, PENGEMIDLER OG AKTIVER

Artikel 2

De lokaler og bygninger, som AVS-Ministerrådet benytter til tjenstlige formål, er ukrænkelige. De kan ikke gøres til genstand for ransagning, rekvisition, beslaglæggelse eller ekspropriation.

▼B

AVS-Ministerrådets ejendom og aktiver kan ikke underlægges nogen administrativ eller retslig tvangsforanstaltning uden tilladelse fra det ved aftalen oprettede Ministerråd, undtagen i den nødvendige udstrækning i forbindelse med undersøgelser vedrørende en ulykke, som forårsages af et køretøj, der tilhører nævnte råd, eller et køretøj, som kører for dets regning, eller i tilfælde af overtrædelse af færdselsloven eller ulykker, som forårsages af et sådant køretøj.

Artikel 3

AVS-Ministerrådets arkiver er ukrænkelige.

Artikel 4

AVS-Ministerrådet, dets aktiver, indtægter og øvrige ejendom er fritaget for alle direkte skatter.

Såfremt AVS-Ministerrådet foretager større indkøb bestemt til tjenestebrug, hvis pris omfatter indirekte skatter eller omsætningsafgifter, træffer værtslandet, når det er muligt, egnede foranstaltninger med henblik på eftergivelse eller tilbagebetaling af disse skatter og afgifter.

Der ydes ingen fritagelse for skatter, afgifter eller gebyrer, der kun udgør betaling for præsterede tjenesteydelser.

Artikel 5

AVS-Ministerrådet er fritaget for al told såvel som for forbud og restriktioner vedrørende indførsel og udførsel af genstande, der er bestemt til tjenestebrug; de således indførte genstande må ikke sælges eller på anden måde afhændes, hverken mod eller uden vederlag i det land, til hvilket de er blevet indført, medmindre det sker på betingelser, der er godkendt af det pågældende lands regering.

KAPITEL 3**TJENSTLIGE MEDDELELSER***Artikel 6*

For så vidt angår tjenstlige meddelelser og forsendelse af dokumenter indrømmes Det Europæiske Fællesskab, aftalens blandede institutioner og koordineringsorganerne på de staters område, som er part i aftalen, samme behandling som internationale organisationer.

Det Europæiske Fællesskabs, aftalens blandede institutioners og koordineringsorganernes korrespondance og andre tjenstlige meddelelser må ikke censureres.

KAPITEL 4**AVS-SEKRETARIATETS PERSONALE***Artikel 7*

1. AVS-Ministerrådets sekretær(er) og vicesekretær(er) og dets øvrige faste overordnede personale, som AVS-staterne har udpeget, indrømmes i den stat, hvor AVS-Ministerrådet er etableret, under formanden for AVS-Ambassadørudvalgets ansvar, samme fordele som det diplomatiske personale i diplomatiske

▼B

repræsentationer. Deres ægtefæller og hjemmeboende mindreårige børn indrømmes på samme betingelser de fordele, der indrømmes ægtefæller og mindreårige børn til sådant diplomatisk personale.

2. Værtslandet indrømmer faste medlemmer af AVS-personalet, som ikke er nævnt i stk. 1, fritagelse for skat af lønninger, vederlag og godtgørelser, som AVS-staterne udbetaler til dem, fra den dag, hvor disse indtægter beskattes til fordel for AVS-staterne.

Ovennævnte bestemmelse gælder hverken for pensioner eller tilsvarende ydelser, som AVS-staternes sekretariat udbetaler til sine tidligere ansatte eller ydelsesberettigede pårørende, eller for lønninger, vederlag eller godtgørelser, som det udbetaler til sine lokalt ansatte.

Artikel 8

Den stat, hvor AVS-Ministerrådet er etableret, indrømmer, bortset fra det i artikel 7, stk. 1, omtalte personale, AVS-sekretariatets faste personale immunitet udelukkende for retsforfølgning for de i embeds medfør foretagne handlinger. Denne immunitet gælder imidlertid ikke, hvis et medlem af AVS-sekretariatets faste personale overtræder færdselsloven, eller hvis et motorkøretøj, som han er ejer eller fører af, har forårsaget en skade.

Artikel 9

Formanden for AVS-Ministerrådet sørger for, at navn, stilling og adresse på AVS-Ambassadørudvalgets formand, AVS-Ministerrådets sekretær(er) og vice-sekretær(er), samt AVS-sekretariatets faste personale med mellemrum meddeles regeringen i den stat, hvor AVS-Ministerrådet er etableret.

KAPITEL 5

KOMMISSIONENS DELEGATIONER I AVS-STATERNE*Artikel 10*

1. Chefen for Kommissionens delegation og det til delegationen udpegede personale, bortset fra lokalt ansat personale, er fritaget for beskatning i den AVS-stat, hvor de er bosat.

2. Bilag IV, kapitel 4, artikel 31, stk. 2, litra g), finder også anvendelse på det i stk. 1 nævnte personale.

KAPITEL 6

GENERELLE BESTEMMELSER*Artikel 11*

De i denne protokol omtalte privilegier, immuniteter og lettelser indrømmes udelukkende de begunstigede med henblik på deres tjenstlige pligter.

▼B

De i denne protokol nævnte institutioner og organer skal ophæve immuniteten, såfremt de skønner, at dette ikke strider mod deres interesser.

Artikel 12

Aftalens artikel 98 finder anvendelse på enhver uoverensstemmelse, der har forbindelse med denne protokol.

AVS-Ministerrådet og Den Europæiske Investeringsbank kan være parter i en voldgiftsprocedure.

▼B**PROTOKOL Nr. 3****om Sydafrika***Artikel 1***Status med forbehold**

1. Sydafrikas deltagelse i denne aftale er genstand for de forbehold, der er fastsat i denne protokol.

2. Bestemmelserne i den bilaterale aftale om handel, udvikling og samarbejde mellem Det Europæiske Fællesskab, dets medlemsstater og Sydafrika, ►**M10** som ændret ved aftalen, der blev undertegnet den 11. september 2009 ◄, i det følgende benævnt »handels-, udviklings- og samarbejdsaftalen«, har forrang for bestemmelserne i denne aftale.

*Artikel 2***Almindelige bestemmelser, politisk dialog og blandede institutioner**

1. De almindelige, institutionelle og afsluttende bestemmelser i denne aftale finder anvendelse på Sydafrika.

2. Sydafrika deltager fuldt ud i den samlede politiske dialog og deltager i de blandede institutioner og organer, der nedsættes i henhold til denne aftale. For så vidt angår afgørelser, der skal træffes i forbindelse med bestemmelser, som ikke finder anvendelse på Sydafrika i henhold til denne protokol, deltager Sydafrika dog ikke i beslutningsprocessen.

*Artikel 3***Samarbejdsstrategier**

Bestemmelserne om samarbejdsstrategier i denne aftale finder anvendelse på samarbejdet mellem Fællesskabet og Sydafrika.

*Artikel 4***Finansielle midler**

1. Bestemmelserne i denne aftale om samarbejde med henblik på udviklingsfinansiering finder ikke anvendelse på Sydafrika.

▼M10

2. Som undtagelse fra dette princip har Sydafrika dog ret til at deltage i de i artikel 8 i denne protokol anførte områder af AVS-EF-samarbejdet med henblik på udviklingsfinansiering efter principperne om gensidighed og proportionalitet, idet Sydafrikas deltagelse vil blive finansieret af de midler, der er omhandlet i afsnit VII i handels-, udviklings- og samarbejdsaftalen. Når midler fra handels-, udviklings- og samarbejdsaftalen anvendes til deltagelse i transaktioner inden for rammerne af det finansielle samarbejde mellem AVS og EF, har Sydafrika ret til at deltage fuldt ud i beslutningsprocedurerne for gennemførelsen af den pågældende bistand.

▼B

3. Fysiske og juridiske personer fra Sydafrika kan komme i betragtning i forbindelse med tildeling af aftaler, der finansieres af de i denne aftale omhandlede finansielle midler. I denne forbindelse er fysiske og juridiske personer fra Sydafrika dog ikke omfattet af de præferencer, der indrømmes fysiske og juridiske personer fra AVS-staterne.

▼M10

4. Til den i bilag II, kapitel 1, til denne aftale omhandlede investeringsfinansiering kan investeringsfonde og finansielle og ikke-finansielle mellem-mænd, der er etableret i Sydafrika, komme i betragtning.

▼B*Artikel 5***Handelsmæssigt samarbejde**

1. Bestemmelserne om økonomisk og handelsmæssigt samarbejde i denne aftale finder ikke anvendelse på Sydafrika.
2. Sydafrika deltager dog som observatør i dialogen mellem parterne i henhold til artikel 34 til 40 i denne aftale.

▼M10

3. Denne protokol er ikke til hinder for, at Sydafrika forhandler og underskriver en af de økonomiske partnerskabsaftaler, der er omhandlet i del 3, afsnit II, i denne aftale, hvis de andre parter i den pågældende aftale er enige heri.

▼B*Artikel 6***Anvendelse af protokoller og erklæringer**

Protokoller og erklæringer knyttet som bilag til denne aftale, der vedrører dele af aftalen, som ikke finder anvendelse på Sydafrika, finder ikke anvendelse på Sydafrika. Alle andre erklæringer og protokoller finder anvendelse.

*Artikel 7***Revisionsklausul**

Denne protokol kan revideres ved afgørelse truffet af Ministerrådet.

*Artikel 8***Anvendelse**

Med forbehold af ovenstående artikler anføres i nedenstående tabel de artikler i aftalen og dens bilag, der finder anvendelse på Sydafrika, samt de artikler, der ikke finder anvendelse på Sydafrika.

Finder anvendelse	Bemærkninger	Finder ikke anvendelse
Præambel		
Del 1, Afsnit I, Kapitel 1: Mål, principper og aktører artikel 1-7		
Del 1, Afsnit II — Den politiske dimension artikel 8-13		

▼B

Finder anvendelse	Bemærkninger	Finder ikke anvendelse
Del 2 — Institutionelle bestemmelser artikel 14-17	<i>I overensstemmelse med artikel 1 i denne protokol har Sydafrika ikke stemmeret i nogen af de blandede institutioner eller organer på områder af aftalen, der ikke anvendes på Sydafrika.</i>	
Del 3, Afsnit I — Udviklingsstrategier		
	<i>I overensstemmelse med artikel 5 deltager Sydafrika som observatør i dialogen mellem parterne i henhold til artikel 34 til 40 i aftalen</i>	Del 3, Afsnit II — Økonomisk og handelsmæssigt samarbejde
Artikel 75, litra i) (investeringsfremme, støtte til dialogen på regionalt plan i den private sektor i AVS og EU), artikel 78 (investeringsbeskyttelse)	<i>I overensstemmelse med artikel 4 har Sydafrika ret til at deltage i visse områder af samarbejdet med henblik på udviklingsfinansiering, idet Sydafrikas deltagelse fuldt ud skal finansieres af de midler, der er omhandlet i afsnit VII i handels-, udviklings- og samarbejdsaftalen. I overensstemmelse med artikel 2 kan Sydafrika deltage i det i artikel 83 omhandlede AVS-EF-Udvalg for Samarbejde med henblik på Udviklingsfinansiering, men har ikke stemmeret i forbindelse med bestemmelser, der ikke finder anvendelse på Sydafrika.</i>	Del 4 — Samarbejde med henblik på udviklingsfinansiering
Del 5: Almindelige bestemmelser om de mindst udviklede AVS-stater, AVS-indlandsstaterne og AVS-østaterne artikel 84-90		
Del 6: Afsluttende bestemmelser, artikel 91-100		
		Bilag I: Finansprotokol
Bilag II: Finansieringsvilkår og -betingelser, kapitel 5 (forbindelse til artikel 78 om investeringsbeskyttelse)	<i>I overensstemmelse med artikel 4 har Sydafrika ret til at deltage i visse områder af samarbejdet med henblik på udviklingsfinansiering, idet Sydafrikas deltagelse fuldt ud skal finansieres fra de midler, der er omhandlet i afsnit VII i handels-, udviklings- og samarbejdsaftalen.</i>	Bilag II: Finansieringsvilkår og -betingelser, kapitel 1, 2, 3 og 4
Bilag III: Institutionel støtte (CVU og CLU)	<i>I overensstemmelse med artikel 4 har Sydafrika ret til at deltage i visse områder af samarbejdet med henblik på udviklingsfinansiering, idet Sydafrikas deltagelse fuldt ud skal finansieres fra de midler, der er omhandlet i afsnit VII i handels-, udviklings- og samarbejdsaftalen.</i>	

▼ B

Finder anvendelse	Bemærkninger	Finder ikke anvendelse
Bilag IV: Gennemførelses- og forvaltningsprocedurer Artikel 6-14 (regionalt samarbejde) Artikel 20-32 (konkurrence og præferencer)	<i>I overensstemmelse med artikel 4 har Sydafrika ret til fuldt ud at deltage i beslutningsprocedurerne for gennemførelsen, når midler fra handels-, udviklings- og samarbejdsaftalen anvendes til deltagelse i transaktioner inden for rammerne af det finansielle samarbejde mellem AVS og EF. Fysiske og juridiske personer fra Sydafrika er desuden berettigede til at deltage i udbud vedrørende aftaler, der finansieres af de i aftalen omhandlede finansielle midler. I denne forbindelse er sydafrikanske tilbudsgivere ikke omfattet af de præferencer, der gælder for tilbudsgivere fra AVS-staterne.</i>	Bilag IV — artikel 1-5 (national programmering), 15-19 (bestemmelser vedrørende projektgennemførelsen), 27 (præference for AVS-tilbudsgivere) og 34-38 (ansvarlige for gennemførelsen)
		Bilag V: Handelsordning gældende i forberedelsesperioden
Bilag VI: Liste over de mindst udviklede AVS-stater, AVS-østaterne og AVS-indlandsstaterne.		

▼ M10

SLUTAKT

▼ M10

De befuldmægtigede for:

HANS MAJESTÆT BELGIERNES KONGE,
 PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN BULGARIEN,
 PRÆSIDENTEN FOR DEN TJEKKISKE REPUBLIK,
 HENDES MAJESTÆT DANMARKS DRONNING,
 PRÆSIDENTEN FOR FORBUNDSREPUBLIKKEN TYSKLAND,
 PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN ESTLAND,
 PRÆSIDENTEN FOR IRLAND,
 PRÆSIDENTEN FOR DEN HELLENSKE REPUBLIK,
 HANS MAJESTÆT KONGEN AF SPANIEN,
 PRÆSIDENTEN FOR DEN FRANSKE REPUBLIK,
 PRÆSIDENTEN FOR DEN ITALIENSKE REPUBLIK,
 PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN CYPERN,
 PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN LETLAND,
 PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN LITAUEN,
 HANS KONGELIGE HØJHED STORHERTUGEN AF LUXEMBOURG,
 PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN UNGARN,
 PRÆSIDENTEN FOR MALTA,
 HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN AF NEDERLANDENE,
 FORBUNDSPRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN ØSTRIG,
 PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN POLEN,
 PRÆSIDENTEN FOR DEN PORTUGISISKE REPUBLIK,
 PRÆSIDENTEN FOR RUMÆNIEN,
 PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN SLOVENIEN,
 PRÆSIDENTEN FOR DEN SLOVAKISKE REPUBLIK,
 PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN FINLAND,
 KONGERIGET SVERIGES REGERING,
 HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN AF DET FORENEDE KONGERIGE
 STORBRITANNIEN OG NORDIRLAND,

kontraherende parter i traktaten om oprettelse af Den Europæiske Union og
 traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, i det følgende benævnt
 »medlemsstaterne«, og

DEN EUROPÆISKE UNION i det følgende benævnt »Unionen« eller »EU«,

på den ene side, og

De befuldmægtigede for:

PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN ANGOLA,
 HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN AF ANTIGUA OG BARBUDA,

▼ M10

STATSCHEFEN FOR COMMONWEALTH OF THE BAHAMAS,
STATSCHEFEN FOR BARBADOS,
HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN AF BELIZE,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN BENIN,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN BOTSWANA,
PRÆSIDENTEN FOR BURKINA FASO,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN BURUNDI,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN CAMEROUN,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN KAP VERDE,
PRÆSIDENTEN FOR DEN CENTRALAFRIKANSKE REPUBLIK,
PRÆSIDENTEN FOR UNIONEN COMORERNE,
PRÆSIDENTEN FOR DEN DEMOKRATISKE REPUBLIK CONGO,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN CONGO,
REGERINGEN FOR COOKØERNE,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN CÔTE D'IVOIRE,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN DJIBOUTI,
REGERINGEN FOR COMMONWEALTH OF DOMINICA,
PRÆSIDENTEN FOR DEN DOMINIKANSKE REPUBLIK,
PRÆSIDENTEN FOR ERITREA,
PRÆSIDENTEN FOR DEN FØDERATIVE DEMOKRATISKE REPUBLIK
ETIOPIEN,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN FIJIØERNE,
PRÆSIDENTEN FOR DEN GABONESISKE REPUBLIK,
PRÆSIDENTEN OG STATSCHEFEN FOR REPUBLIKKEN GAMBIA,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN GHANA,
HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN AF GRENADA,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN GUINEA,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN GUINEA-BISSAU,
PRÆSIDENTEN FOR DEN KOOPERATIVE REPUBLIK GUYANA,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN HAITI,
STATSCHEFEN FOR JAMAICA,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN KENYA,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN KIRIBATI,
HANS MAJESTÆT KONGEN AF KONGERIGET LESOTHO,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN LIBERIA,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN MADAGASKAR,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN MALAWI,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN MALI,

▼M10

REGERINGEN FOR REPUBLIKKEN MARSHALLØERNE,
PRÆSIDENTEN FOR DEN ISLAMISKE REPUBLIK MAURETANIEN,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN MAURITIUS,
REGERINGEN FOR MIKRONESIENS FORENEDE STATER,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN MOZAMBIQUE,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN NAMIBIA,
REGERINGEN FOR REPUBLIKKEN NAURU,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN NIGER,
PRÆSIDENTEN FOR FORBUNDSREPUBLIKKEN NIGERIA,
REGERINGEN FOR REPUBLIKKEN NIUE,
REGERINGEN FOR REPUBLIKKEN PALAU,
HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN AF DEN UAFHÆNGIGE STAT
PAPUA NY GUINEA,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN RWANDA,
HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN AF SAINT KITTS OG NEVIS,
HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN AF SAINT LUCIA,
HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN AF SAINT VINCENT OG GRENADI-
NERNE,
STATSCHEFEN FOR DEN UAFHÆNGIGE STAT SAMOA,
PRÆSIDENTEN FOR DEN DEMOKRATISKE REPUBLIK SÃO TOMÉ OG
PRÍNCIPE,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN SENEGAL,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN SEYCHELLERNE,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN SIERRA LEONE,
HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN AF SALOMONØERNE,
PRÆSIDENTEN FOR DEN SYDAFRIKANSKE REPUBLIK,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN SURINAM,
HANS MAJESTÆT KONGEN AF KONGERIGET SWAZILAND,
PRÆSIDENTEN FOR DEN FORENEDE REPUBLIK TANZANIA,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN TCHAD,
PRÆSIDENTEN FOR DEN DEMOKRATISKE REPUBLIK TIMOR-LESTE,
PRÆSIDENTEN FOR DEN TOGOLESISKE REPUBLIK,
HANS MAJESTÆT KONGEN AF TONGA,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN TRINIDAD OG TOBAGO,
HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN AF TUVALU,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN UGANDA,
REGERINGEN FOR REPUBLIKKEN VANUATU,
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN ZAMBIA,
REGERINGEN FOR REPUBLIKKEN ZIMBABWE,
hvilke stater i det følgende benævnes »AVS-staterne«,

på den anden side,

▼ M10

forsamlet i Ouagadougou den toogtyvende juni to tusind og ti for at underskrive aftalen om ændring for anden gang af partnerskabsaftalen mellem på den ene side medlemmerne af gruppen af stater i Afrika, Vestindien og Stillehavet og på den anden side Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater, undertegnet i Cotonou den 23. juni 2000, som ændret første gang i Luxembourg den 25. juni 2005,

▼ B

AVS-EF-partnerskabsaftalen samt følgende bilag og protokoller:

Bilag I	Finansprotokol
Bilag II	Finansieringsvilkår og -betingelser
Bilag III	Institutionel støtte
Bilag IV	Gennemførelses- og forvaltningsprocedurer
Bilag V	Handelsordning gældende i den i artikel 37, stk. 1, omhandlede forberedelsesperiode
Bilag VI	Liste over de mindst udviklede AVS-stater, AVS-indlandsstaterne og AVS-østaterne
Protokol nr. 1	om de fælles institutioners driftsomkostninger
Protokol nr. 2	om privilegier og immuniteter
Protokol nr. 3	om Sydafrika
ERKLÆRING I	Fælleserklæring om støtte til markedsadgang inden for rammerne af AVS-EF-partnerskabet
ERKLÆRING II	Fælleserklæring om migration og udvikling (artikel 13)
ERKLÆRING III	Erklæring fra Den Europæiske Union om institutionelle ændringer som følge af Lissabontraktatens ikrafttræden
Erklæring IV	Erklæring fra Fællesskabet om finansieringen af AVS-sekretariatet
Erklæring V	Erklæring fra Fællesskabet om finansieringen af de blandede institutioner
Erklæring VI	Erklæring fra Fællesskabet om protokollen om privilegier og immuniteter
Erklæring VII	Erklæring fra medlemsstaterne om protokollen om privilegier og immuniteter
Erklæring VIII	Fælleserklæring om protokollen om privilegier og immuniteter
Erklæring IX	Fælleserklæring om handel og miljø (artikel 49, stk. 2)
Erklæring X	Erklæring fra AVS-staterne om handel og miljø
Erklæring XI	Fælleserklæring om AVS-staternes kulturarv
Erklæring XII	Erklæring fra AVS-staterne om tilbagesendelse eller udlevering af kulturgenstande
Erklæring XIII	Fælleserklæring om ophavsret
Erklæring XIV	Fælleserklæring om regionalt samarbejde og perifert beliggende regioner (artikel 28)
Erklæring XV	Fælleserklæring om tiltrædelse

▼B

Erklæring XVI	Fælleserklæring om tiltrædelse af de oversøiske lande og territorier, der er nævnt i fjerde del af EF-traktaten
Erklæring XVII	Fælleserklæring om gældslettelse (artikel 66)
Erklæring XVIII	Erklæring fra Fællesskabet om finansprotokollen
Erklæring XIX	Erklæring fra Rådet og Kommissionen om programmeringsprocessen
Erklæring XX	Fælleserklæring om virkningerne af eksportindtægtsudsving for sårbare små AVS-stater, -østater og -indlandsstater
Erklæring XXI	Erklæring fra Fællesskabet om bilag IV, artikel 3

▼B

Hecho en Cotonú, el veintitrés de junio del año dos mil.
 Udfærdiget i Cotonou den treogtyvende juni to tusind.
 Geschehen zu Cotonou am dreiundzwanzigsten Juni zweitausend.
 Έγινε στην Κοτονού, στις είκοσι τρεις Ιουνίου δύο χιλιάδες.
 Done at Cotonou on the twenty-third day of June in the year two thousand.
 Fait à Cotonou, le vingt-trois juin deux mille.
 Fatto a Cotonou, addì ventitré giugno duemila.
 Gedaan te Cotonou, de drieëntwintigste juni tweeduizend.
 Feito em Cotonu, em vinte e três de Junho de dois mil.
 Tehty Cotonoussa kahdentakymmenentenäkolmantena päivänä kesäkuuta
 vuonna kaksituhatta.
 Som skedde i Cotonou den tjugotredje juni tjugohundra.

Pour Sa Majesté le Roi des Belges
 Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen
 Für Seine Majestät den König der Belgier

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

For Hendes Majestæt Danmarks Dronning
 Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland
 Για τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας
 Por Su Majestad el Rey de España
 Pour le Président de la République française
 Thar ceann Uachtarán na hÉireann
 For the President of Ireland
 Per il Presidente della Repubblica italiana
 Pour Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg
 Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden
 Für den Bundespräsidenten der Republik Österreich
 Pelo Presidente da República Portuguesa
 Suomen Tasavallan Presidentin puolesta
 För Republiken Finlands President
 På svenska regeringens vägnar
 For Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland
 Por la Comunidad Europea
 For Det Europæiske Fællesskab
 Für die Europäische Gemeinschaft
 Για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα
 For the European Community
 Pour la Communauté européenne
 Per la Comunità europea
 Voor de Europese Gemeenschap
 Pela Comunidade Europeia
 Euroopan yhteisön puolesta
 På Europeiska gemenskapens vägnar
 Pour le Président de la République d'Angola
 For Her Majesty the Queen of Antigua and Barbuda
 For the Head of State of the Commonwealth of the Bahamas
 For the Head of State of Barbados
 For the Government of Belize
 Pour le Président de la République du Bénin
 For the President of the Republic of Botswana
 Pour le Président du Burkina Faso
 Pour le Président de la République du Burundi
 Pour le Président de la République du Cameroun
 Pour le Président de la République du Cap-Vert
 Pour le Président de la République Centrafricaine
 Pour le Président de la République Fédérale Islamique des Comores
 Pour le Président de la République démocratique du Congo
 Pour le Président de la République du Congo
 For the Government of the Cook Islands
 Pour le Président de la République de Côte d'Ivoire

▼B

Pour le Président de la République de Djibouti
 For the Government of the Commonwealth of Dominica
 For the President of the Dominican Republic
 For the President of the State of Eritrea
 For the President of the Federal Republic of Ethiopia
 For the President of the Sovereign Democratic Republic of Fiji
 Pour le Président de la République gabonaise
 For the President and Head of State of the Republic of The Gambia
 For the President of the Republic of Ghana
 For Her Majesty the Queen of Grenada
 Pour le Président de la République de Guinée
 Pour le Président de la République de Guinée-Bissau
 Pour le Président de la République de Guinée équatoriale
 For the President of the Republic of Guyana
 Pour le Président de la République d'Haïti
 For the Head of State of Jamaica
 For the President of the Republic of Kenya
 For the President of the Republic of Kiribati
 For His Majesty the King of the Kingdom of Lesotho
 For the President of the Republic of Liberia
 Pour le Président de la République de Madagascar
 For the President of the Republic of Malawi
 Pour le Président de la République du Mali
 For the Government of the Republic of the Marshall Islands
 Pour le Président de la République Islamique de Mauritanie
 For the President of the Republic of Mauritius
 For the Government of the Federated States of Micronesia
 Pour le Président de la République du Mozambique
 For the President of the Republic of Namibia
 For the Government of the Republic of Nauru
 Pour le Président de la République du Niger
 For the President of the Federal Republic of Nigeria
 For the Government of Niue
 For the Government of the Republic of Palau
 For Her Majesty the Queen of the Independent State of Papua New Guinea
 Pour le Président de la République Rwandaise
 For Her Majesty the Queen of Saint Kitts and Nevis
 For Her Majesty the Queen of Saint Lucia
 For Her Majesty the Queen of Saint Vincent and the Grenadines
 For the Head of State of the Independent State of Samoa
 Pour le Président de la République démocratique de São Tomé et Príncipe
 Pour le Président de la République du Sénégal
 Pour le Président de la République des Seychelles
 For the President of the Republic of Sierra Leone
 For Her Majesty the Queen of the Solomon Islands
 For the President of the Republic of South Africa
 For the President of the Republic of the Sudan
 For the President of the Republic of Suriname
 For His Majesty the King of the Kingdom of Swaziland
 For the President of the United Republic of Tanzania
 Pour le Président de la République du Tchad
 Pour le Président de la République togolaise
 For His Majesty King Taufa'ahau Tupou IV of Tonga
 For the President of the Republic of Trinidad and Tobago
 For Her Majesty the Queen of Tuvalu
 For the President of the Republic of Uganda
 For the Government of the Republic of Vanuatu
 For the President of the Republic of Zambia
 For the Government of the Republic of Zimbabwe

▼ M10**ERKLÆRING I****Fælleserklæring om støtte til markedsadgang inden for rammerne af AVS-EF-partnerskabet**

Parterne erkender, at det har betydelig værdi for AVS-økonomierne at have præferenceadgang til markeder, især for råvaresektoren og andre agroindustrieksportører, som er af væsentlig betydning for AVS-staternes økonomiske og sociale udvikling, og som har en stor indvirkning på beskæftigelse, eksportindtægter og statsindtægter.

Parterne erkender, at nogle sektorer takket være EU-støtte har gennemgået en omstilling, som skulle gøre berørte AVS-eksportører i stand til at konkurrere på EU-markedet og på internationale markeder, bl.a. gennem udvikling af mærkevarer og andre forædlede produkter.

De erkender også, at det kan blive nødvendigt med yderligere støtte, hvis en større handelsliberalisering skulle føre til en mere dybtgående ændring af markedsadgangsbetingelserne for AVS-producenter. Derfor er de enige om at undersøge alle nødvendige foranstaltninger for at bevare AVS-staternes konkurrencestilling på EU's marked. En sådan undersøgelse kan omfatte oprindelsesregler, dyre- og plantesundhedsforanstaltninger og specifikke foranstaltninger til at løse problemer på udbudssiden i AVS-staterne. Målet vil være at give AVS-staterne mulighed for at udnytte deres nuværende og deres potentielle komparative fordel på EU's marked.

Når der udarbejdes bistandsprogrammer og stilles midler til rådighed, er parterne enige om med jævne mellemrum at foretage evalueringer for at måle fremskridt og resultater og træffe beslutning om, hvilke passende ekstra foranstaltninger der skal iværksættes.

Det Blandede Ministerudvalg for Handel følger denne erklærings udmøntning i praksis og aflægger passende rapporter og henstillinger til Ministerrådet.

▼ M10**ERKLÆRING II****Fælleserklæring om migration og udvikling (artikel 13)**

Parterne er enige om at styrke og uddybe deres dialog og samarbejde på migrationsområdet ved at bygge på følgende tre søjler vedrørende en alsidig og balanceret tilgang til migration:

1. migration og udvikling, herunder spørgsmål vedrørende diaspora, hjerneflugt og pengeoverførsler
2. lovlig migration, herunder indrejsetilladelse, mobilitet og bevægelighed for færdigheder og tjenesteydelser, og
3. ulovlig migration, herunder menneskesmugling og menneskehandel, grænseforvaltning og tilbagetagelse.

Med forbehold af gældende artikel 13 forpligter parterne sig til at udarbejde nærmere regler for dette udvidede samarbejde på migrationsområdet.

De er endvidere enige om at arbejde hen imod en rettidig afslutning på denne dialog og at rapportere om de fremskridt, der gøres, på det kommende møde i AVS-EF-Rådet.

▼ M10**ERKLÆRING III****Erklæring fra Den Europæiske Union om institutionelle ændringer som følge af Lissabontraktatens ikrafttræden**

Som følge af Lissabontraktatens ikrafttræden den 1. december 2009 er Den Europæiske Union trådt i stedet for og har efterfulgt Det Europæiske Fællesskab og udøver fra nævnte dato alle Det Europæiske Fællesskabs rettigheder og påtager sig alle dets forpligtelser. Henvisninger i aftalen til »Det Europæiske Fællesskab« gælder i givet fald som henvisninger til »Den Europæiske Union«.

Den Europæiske Union vil foreslå AVS-staterne en brevveksling med henblik på at bringe aftalen i overensstemmelse med de institutionelle ændringer i Den Europæiske Union, der er en følge af Lissabontraktatens ikrafttræden.

▼B

ERKLÆRING IV

Erklæring fra Fællesskabet om finansieringen af AVS-sekretariatet

Fællesskabet bidrager til AVS-sekretariatets driftsudgifter via midlerne til det AVS-interne samarbejde.

▼B**ERKLÆRING V****Erklæring fra Fællesskabet om finansieringen af de blandede institutioner**

Fællesskabet er klar over, at udgifter til tolkning ved møder og til oversættelse af dokumenter er udgifter, der fortrinsvis er affødt af dets egne behov, og det er rede til som førhen at afholde sådanne udgifter i forbindelse med møder i de institutioner, der er oprettet ved denne aftale, både når de finder sted på en medlemsstats område, og når de finder sted på en AVS-stats område.

ERKLÆRING VI

Erklæring fra Fællesskabet om protokollen om privilegier og immuniteter

Protokollen om privilegier og immuniteter er ud fra et folkeretligt synspunkt en multilateral retsakt. Eventuelle specifikke problemer, der måtte opstå i værtslandet med anvendelsen af nævnte protokol, skal dog løses ved bilateral aftale med denne stat.

Fællesskabet har noteret sig AVS-staternes anmodning om en ændring af visse bestemmelser i protokol nr. 2, navnlig bestemmelser om den status, der indrømmes personalet i AVS-sekretariatet, Centret for Virksomhedsudvikling (CVU) og Centret for Landbrugsudvikling (CLU).

Fællesskabet er villigt til sammen med AVS-staterne at søge at finde en passende løsning for så vidt angår AVS-staternes anmodning med det sigte at udarbejde et separat retligt instrument som nævnt ovenfor.

I denne sammenhæng skal værtslandet, uden at dette berører de nuværende fordele, som AVS-sekretariatet, CVU og CLU og deres personale er indrømmet,

- 1) udvise imødekommenhed med hensyn til fortolkningen af udtrykket »overordnet personale«, idet denne fortolkning fastlægges efter fælles overenskomst
- 2) anerkende de beføjelser, som formanden for AVS-Ministerrådet overdrager til formanden for AVS-EF-Ambassadørudvalget for at forenkle gennemførelsen af protokollens artikel 9
- 3) acceptere at indrømme personalet i AVS-sekretariatet, CVU og CLU visse lettelser i forbindelse med deres etablering i værtslandet
- 4) på passende måde undersøge skatterelaterede spørgsmål vedrørende AVS-sekretariatet, CVU og CLU og deres personale.

ERKLÆRING VII

Erklæring fra medlemsstaterne om protokollen om privilegier og immuniteter

Medlemsstaterne bestræber sig på inden for rammerne af deres respektive love og forskrifter at lette bevægelsesfriheden på deres respektive områder for AVS-diplomater, der er akkrediteret Fællesskabet, for medlemmer af AVS-sekretariatet omhandlet i artikel 7 i protokol nr. 2, hvis navn og stilling meddeles i overensstemmelse med artikel 9 i nævnte protokol, og for bestyrelsesmedlemmerne i CVU og CLU i forbindelse med disses udøvelse af deres officielle pligter.

ERKLÆRING VIII

Fælleserklæring om protokollen om privilegier og immuniteter

AVS-staterne indrømmer inden for rammerne af deres respektive love og forskrifter Kommissionens delegationer privilegier og immuniteter svarende til dem, der indrømmes diplomatiske repræsentationer, således at de kan udføre de hverv, der påhviler dem i henhold til denne aftale, på en tilfredsstillende og effektiv måde.

ERKLÆRING IX

Fælleserklæring om handel og miljø (artikel 49, stk. 2)

Parterne er fuldt ud klar over de særlige risici, der er forbundet med radioaktivt affald, og vil derfor afstå fra enhver dumpning eller deponering af sådant affald, som måtte krænke staters suverænitet eller true miljøet eller folkesundheden i andre lande. De tillægger det den største betydning, at der etableres et internationalt samarbejde om beskyttelse af miljøet og folkesundheden mod sådanne risici. På den baggrund forsikrer de, at de er besluttet på aktivt at deltage i det arbejde, der er i gang i IAEA med henblik på at udarbejde en internationalt anerkendt adfærdskodeks.

I Rådets direktiv 92/3/Euratom af 3. februar 1992 om overvågning af og kontrol med overførsel af radioaktivt affald mellem medlemsstaterne samt ind i og ud af Fællesskabet defineres »radioaktivt affald« som materiale, der indeholder eller er kontamineret med radionukleider, og som ikke påtænkes anvendt. Direktivet finder anvendelse på overførsler af radioaktivt affald mellem medlemsstaterne og ind i og ud af Fællesskabet, når mængderne og koncentrationerne overstiger de værdier, der er fastsat i artikel 3, stk. 2, litra a) og b), i Rådets direktiv 96/29/Euratom af 13. maj 1996. De fastlagte værdier sikrer grundlæggende sikkerhedsnormer til beskyttelse af arbejdstagernes og befolkningens sundhed mod farer i forbindelse med ioniserende stråling.

I direktiv 92/3/Euratom fastsættes der en ordning med forudgående tilladelse for overførsler af radioaktivt affald. I henhold til artikel 11, stk. 1, litra b), må medlemsstaternes kompetente myndigheder ikke tillade overførsler af radioaktivt affald til en ikke-EF-medlemsstat, der er part i fjerde AVS-EF-konvention, dog med forbehold af artikel 14. Fællesskabet sikrer, at artikel 11 i direktiv 92/3/Euratom bliver revideret, således at den kommer til at omfatte alle parter i denne aftale, som ikke er medlemmer af Fællesskabet. Indtil da vil Fællesskabet handle, som om ovennævnte parter allerede var omfattet.

Parterne gør deres yderste for så hurtigt som muligt at undertegne og ratificere Basel-konventionen om kontrol med grænseoverskridende transport af farligt affald og dets bortskaffelse samt 1995-ændringen af konventionen, jf. Decision III/1.

ERKLÆRING X

Erklæring fra AVS-staterne om handel og miljø

AVS-staterne er meget bekymrede over miljøproblemerne i almindelighed og over den grænseoverskridende transport af farligt affald og af nukleart og radioaktivt affald i særdeleshed.

Med hensyn til fortolkningen og gennemførelsen af bestemmelserne i artikel 32, stk. 1, litra d), i denne aftale har AVS-staterne givet udtryk for, at de har til hensigt at tage udgangspunkt i principperne og bestemmelserne i den resolution fra OAU om kontrol med grænseoverskridende transport af farligt affald og bortskaffelse heraf i Afrika, der findes i dokument AHG 182 (XXV).

ERKLÆRING XI

Fælleserklæring om AVS-staternes kulturarv

1. Parterne udtrykker deres fælles vilje til at arbejde for at bevare og fremme hver enkelt AVS-stats kulturarv på internationalt, bilateralt og privat plan og inden for rammerne af denne aftale.
2. Parterne erkender, at der er behov for at lette AVS-historikeres og AVS-forskeres adgang til arkiver med henblik på at fremme informationsudvekslingen om AVS-staternes kulturarv.
3. De erkender, at det vil være nyttigt at støtte relevante aktiviteter, særlig inden for uddannelse, bevarelse, beskyttelse samt udstilling af kulturgoder, monumenter og genstande, herunder også vedtagelse og gennemførelse af passende lovgivning.
4. De understreger vigtigheden af at gennemføre fælles aktiviteter på det kulturelle område, fremme AVS-kunstneres og europæiske kunstneres mobilitet og udveksle kulturgenstande, som er af symbolsk betydning for deres kulturer og civilisationer, for dermed at øge den gensidige forståelse og solidaritet mellem deres respektive befolkninger.

ERKLÆRING XII

Erklæring fra AVS-staterne om tilbagesendelse eller udlevering af kulturgenstande

AVS-staterne opfordrer indtrængende Fællesskabet og dets medlemsstater til, for så vidt de anerkender AVS-staternes legitime ret til en kulturel identitet, at medvirke til, at kulturgenstande, der er taget fra AVS-staterne, og som nu befinder sig i medlemsstater, tilbagesendes eller udleveres.

ERKLÆRING XIII

Fælleserklæring om ophavsret

Parterne erkender, at en udvidet beskyttelse af ophavsrettigheder er en integrerende del af det kulturelle samarbejde, som tager sigte på at fremme alle former for menneskelig udfoldelse. Denne beskyttelse er desuden en forudsætning for, at produktions-, udbredelses- og udgivelsesaktiviteter kan opstå og udvikles.

Parterne vil derfor som led i det kulturelle AVS-EF-samarbejde bestræbe sig på at tilskynde til, at ophavsrettigheder og dermed beslægtede rettigheder overholdes og fremmes.

I denne sammenhæng kan Fællesskabet i overensstemmelse med de regler og procedurer, der er fastsat i denne aftale, yde finansiel og faglig bistand til udbredelse af oplysninger om ophavsret, til uddannelse af de økonomiske beslutningstagere for så vidt angår beskyttelse af sådanne rettigheder samt til udarbejdelse af national lovgivning, der giver en bedre beskyttelse.

▼B**ERKLÆRING XIV****Fælleserklæring om regionalt samarbejde og perifert beliggende regioner
(artikel 28)**

Ved perifert beliggende regioner forstås den spanske selvstyrende region De Kanariske Øer, de fire franske oversøiske departementer Guadeloupe, Guyana, Martinique og Réunion og de portugisiske selvstyrende regioner Açorerne og Madeira.

▼B

ERKLÆRING XV

Fælleserklæring om tiltrædelse

Et tredjelands tiltrædelse af denne aftale skal ske i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 1 og målene i artikel 2 som fastsat af AVS-gruppen i Georgetown-aftalen, ændret i november 1992.

ERKLÆRING XVI**Fælleserklæring om tiltrædelse af de oversøiske lande og territorier, der er nævnt i fjerde del af EF-traktaten**

Fællesskabet og AVS-staterne er rede til at lade sådanne oversøiske lande og territorier blandt de i fjerde del af EF-traktaten nævnte, som er blevet uafhængige, tiltræde denne aftale, hvis de ønsker at videreføre deres forbindelser med Fællesskabet på denne måde.

▼B

ERKLÆRING XVII

Fælleserklæring om gældslettelse (artikel 66)

Parterne er enige om følgende principper:

- a) Parterne vil på længere sigt søge en forbedring af initiativet for de højt forgældede fattige lande (HIPC-initiativet) og arbejde for en mere gennemgribende, bredere og hurtigere gældslettelse for AVS-staterne.
- b) Parterne vil også arbejde for at tilvejebringe og oprette støtteordninger for gældsnedsettelse til fordel for AVS-stater, som ikke på nuværende tidspunkt kan komme i betragtning under HIPC-initiativet.

ERKLÆRING XVIII

Erklæring fra Fællesskabet om finansprotokollen

Af det samlede beløb på 13 500 mio. EUR til 9. EUF stilles der straks ved finansprotokollens ikrafttræden 12 500 mio. EUR til rådighed. De resterende 1 000 mio. EUR frigives på basis af den i punkt 7 i finansprotokollen omhandlede resultatanalyse, som foretages i 2004.

Ved vurderingen af behovet for nye midler tages der fuldt hensyn til denne resultatanalyse, og der fastsættes en skæringsdato for, hvornår der ikke længere vil blive disponeret over midler fra 9. EUF.

ERKLÆRING XIX

Erklæring fra Rådet og Kommissionen om programmeringsprocessen

Fællesskabet og dets medlemsstater bekræfter den betydning, de tillægger aftalen om en reform af programmeringsprocessen i forbindelse med gennemførelsen af bistand, der finansieres via 9. EUF.

Fællesskabet og dets medlemsstater anser i denne sammenhæng en korrekt anvendt revisionsmekanisme for at være det vigtigste redskab i en vellykket programmering. Den revisionsproces, der er aftalt i forbindelse med gennemførelsen af 9. EUF, sikrer kontinuitet i programmeringsprocessen og giver samtidig mulighed for regelmæssigt at tilpasse landestøttestrategien, således at den afspejler udviklingen i den pågældende AVS-stats behov og resultater.

For at få det fulde udbytte af reformen og sikre, at programmeringen bliver effektiv, bekræfter Fællesskabet og dets medlemsstater deres politiske tilslutning til følgende principper:

Undersøgelserne skal så vidt muligt foretages i den berørte AVS-stat. Dette betyder ikke, at medlemsstaterne eller Kommissionen afskæres fra at følge eller engagere sig i programmeringsprocessen, når dette er hensigtsmæssigt.

De tidsfrister, der er sat for gennemførelsen af undersøgelserne, skal overholdes.

Undersøgelserne må ikke være et isoleret element i programmeringsprocessen. De skal betragtes som et forvaltningsredskab, der sammenfatter den løbende (månedlige) dialog mellem den nationale anvisningsberettigede og delegationslederen.

Undersøgelserne må ikke føre til øgede administrative byrder for nogen af de berørte parter. Procedure- og rapportkravene i forbindelse med programmeringsprocessen skal derfor forvaltes på en disciplineret måde. Med dette for øje vil medlemsstaternes og Kommissionens rolle i beslutningsprocessen blive revurderet og tilpasset.

ERKLÆRING XX**Fælleserklæring om virkningerne af eksportindtægtsudsving for sårbare små
AVS-stater, -østater og -indlandsstater**

Parterne noterer sig AVS-staternes frygt for, at ordningen for supplerende støtte til lande, der påvirkes af udsving i eksportindtægterne, ikke kan yde sårbare små stater, østater og indlandsstater med svingende eksportindtægter, tilstrækkelig støtte.

Parterne er enige om fra det andet år af ordningens virke på anmodning af en eller flere AVS-stater, som har haft problemer, at tage ordningen op til fornyet overvejelse på basis af et forslag fra Kommissionen for om nødvendigt at afbøde virkningerne af sådanne udsving.

▼ B

ERKLÆRING XXI

Erklæring fra Fællesskabet om bilag IV, artikel 3

Den underretning om det vejledende beløb, der er omhandlet i bilag IV, artikel 3, gælder ikke for AVS-stater, med hvilke Fællesskabet har suspenderet sit samarbejde.

▼ M10
